

Kamu çalışanları: BALKONLARDAYIZ

Türkiye 23 Nisan'a HAZIRLANIYOR

BELEDİYE BAŞKANLARINDAN 23 NISAN KARARI

HABERİ 10'da

TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un 23 Nisan'da saat 21.00'de evlerden İstiklâl Marşı okuma çağırısına Türkiye Kamu-Sen ve Eğitim-İş Sendikası Ankara 1 No'lu Şube'den destek geldi

TÜRKİYE Kamu-Sen Genel Başkanı Önder Kahveci, "23 Nisan'da biz de balkonlarda olacağız. Türk milletinin her bir ferдинin de aynı hassasiyeti göstereceğine inanıyoruz" dedi. Eğitim-İş Sendikası Ankara 1 No'lu Şube Başkanı Turgay Kaçan da bir vatan sa-vaşı içinde olduğumuzu vur-guladı. Kaçan, balkonlara bayrağımızla çıkarak gür bir sesle İstiklâl Marşı okuya-caklarını söyledi. **10'da**

KÖY ENSTİTÜLERİ'NİN 80. YILI

Millî Egemenlik projesi

KÖY Enstitüleri'nin dünyadaki etkileri de çok geniş ve güçlüdür. Hepsinden önemlisi, Köy Enstitü-leri bir İktidar Projesi, bir Hükü-met Projesi idi. Sınıfsal olarak, buna bir Emekçi İktidarı Projesi diyebiliriz. Köylü memleketin efendisi kı-lınacaktı. Millî De-mokratik Devrimin Programı buydu.

KÖYLERİ KALKINDIRAN PROJENİN UÇ SACAYAĞI

ERCAN DOLAPÇI'nın yazısı 2'de

Köy Enstitüleri, 17 bin mezun verdi, köy çocukla-rından köy öğretmeni yetiştirdi. Köy Enstitülüler, yalnız köylerde değil, Türkiye'nin bütününde halk yönetiminin öncüleri olarak görev yaptılar.

DOĞU PERİNÇEK'in yazısı 8'de

Aydınlık

VATAN
EMEK
NAMUS

KURULUŞ: 1921

17 NISAN 2020, CUMA

2.5 TL

ÇARKLAR YENİDEN DÖNÜYOR

Büyük işletmeler maske istiyor

ÜRETİME yeniden başlama hazırlığındaki firmalar maske sıkıntısı çektiklerini bildirdi. Yüzden fazla işçi çalıştıran işletmeler çalışanların sağlığı için kendilerine maske, dezenfektan satışı yapılmasını istedi. **6'da**

Sanayide çarklar gelecek için dönüyor

İSMET ÖZÇELİK'in yazısı 10'da

Ekim için havuz oluşturuluyor

HAZİNE arazilerinin ekime açılmasını öngören Yazlık Ekiliş Programı'ndaki 21 pilot ilimizden biri Konya. Konya Ticaret Borsası Başkanı Hüseyin Çevik, "Şu anda Çevre Bakanlığı öncülüğünde Tarım ve Orman Bakanlığı ve Millî Emlak ile birlikte bir havuz oluşturuluyor" dedi. Nevşehirli çiftçiler Ziraat Odalarından görüş alınmasını istersen, Mersinli çiftçiler projeye dahil olmak istediklerini açıkladı. **FUSUN İKİKARDEŞ'in haberi 7'de**

Korona salgınıyla mücadele bütün boyutlarıyla devam ediyor. İmalattaki fren dönemi sona eriyor. Otomotiv devleri, üretime devam kararı alarak gaza bastı

Sağlık malzemesi üretiyorlardı

MART ayında üretimlerini durduran otomotiv devleri, sağlık kurumları için çeşitli medikal malzemelerin gönüllü üretimine geçti. Bu süreçte, vardiya saatleri ayarlandı. Riskli çalışanlar izne yollandı. Giriş çıkışlar kontrollü hale getirildi. İşçiler koruyucu maskeleri kendileri üreterek, bulaşma riskini azaltacak inovasyonlar geliştirdi. Bazı firmalar bu hafta başı faaliyetlerine başlarken, bazı büyük firmalar da ay sonunda üretime devam edecek.

Uyarı: Tedarik zinciri kopmasın

ÜRETİME başlayacaklar arasında Vestel Beyaz Eşya, Mercedes-Benz Türk, TOFAŞ Ford Otosan, Toyota, Goodyear, Bosch, Anadolu Isuzu gibi firmalar var. Birçok ana ve alt sanayi grubundan tedarik sağlayan otomotivde çarkların dönmeye başlamasıyla, imalattaki ani duruş dönemi sona erecek. Aydınlik'a konuşan sanayiciler ila-ve yatırım yaptıklarını söyledi. Fakat sanayicilerin bir uyarısı da var: Tedarik zinciri bozulmamalı. **RECEP ERÇİN'in haberi 6'da**

Bilinç patlaması

1998 YILINDA Küba aşlarını Türkiye'de üretmek için girişimlerde bulunmuştuk. Sağlık Bakanlığı'ndan olur aldık fakat bakanlık son olarak Amerikan Gıda ve İlaç İdaresi'nden onay alıp gelmemizi söyledi. Girişim sonuçsuz kaldı ama şimdi üniversitelerimizde koronavirüsün izole edilmesini başardık. Yaklaşık 70 yıllık "Küçük Amerika" sürecinin ardından, Türkiye kendi aşısını yapacak.

SERHAN BOLLUK'un yazısı 11'de

Engelliler muafiyet bekliyor

İmamlardan teşekkür

YAZARIMIZ, Vatan Partisi Genel Sekreteri Utku Reyhan'ın Diyanet İşleri Başkanlığı ve imamları hedef alan yalanları köşesine taşımalarının ardından, Diyanet personeline Reyhan'a ve gazetemize teşekkür mesajları yağdı. İmamlar, Vefa Gruplarında vatandaşlara hizmet verdiklerini söyledi. **11'de**

AİLE yakınları ya da evlerine gelen yardımcılarının desteği ile yaşamlarını sürdüren engelliler, haftasonu sokağa çıkma yasağında mağdur oldu. Engelliler, kendilerine yardım edecek kişilerin sokağa çıkma yasağından muaf olmasını istedi.

ÖZLEM KONUR USTA'nın haberi 8'de

Komşuluğu canlandıran uygulama

HABERİ 4'te

Görme engelli Av. Cemil Yazarkan ve bedensel engelli eşi Semra Yazarkan, haftasonu yaşadıkları sorunu anlattı.

- 4 Sayfa** **LÜTFİ ÖZGÜNAYDIN**
Deneyisel fotoğrafın profesörü: Gezgini
- 5 Sayfa** **ESİN ERGENÇ**
Salgından önce salgından sonra
- 6 Sayfa** **MUSTAFA PAMUKOĞLU**
Sağlıkta aşı ekonomide aşı
- 13 Sayfa** **TUNCA ARSLAN**
Kıyamet bile daha eğlenceli olabilir!
- 16 Sayfa** **YAŞAR ARSLAN**
Baba bana kulüp al

Çin emperyalist mi?

ADNAN AKFIRAT'ın yazısı 14'te

ABD'DE İŞSİZLİK MAAŞINA 22 MİLYON KİŞİ BAŞVURDU

Sayfa 14

ULUSAL KANAL

İMECE ÇAĞRISI

Sayfa 10

KÖY ENSTİTÜLERİ'NİN AÇILIŞININ 80. YILI-1

ERCAN DOLAPÇI

İSMET İnönü döneminin (1939-1950) en büyük projelerinden birisi Köy Enstitüleri uygulamasıdır. Derin izler bırakmıştır. Bugün de örnek gösterilen ve üzerinde hâlâ konuşulan ve araştırmalar yapılan bir konudur. Devrimin halka, halkın çocuklarına ve toplumda köylüye yaklaşımını göstermesi açısından; incelenmesi gereken bir konudur. İnönü'nün baştan itibaren samimi olarak üzerinde durduğu ve gelişmesine çalıştığı bir proje olmuştur. Bu proje, zamanın Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel ve İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç tarafından büyük gayret ve emekle yürütülmüştür. Projenin uygulamadaki başarıları Yücel ve Tonguç'u yaratmış, tarihe mal etmiştir. Yücel ve Tonguç ismi geçtiğinde mutlaka Köy Enstitüleri aklı gelir. Bu alanda Yücel İnönü'nün, Tonguç da Yücel'in sağ kolu olmuştur. Üçünü bir araya getirdiğimizde de bu işin sacayağı oluşur.

Ne hazindir ki bu önemli proje, yine İnönü'nün döneminde kapanma kararıyla gerilemeye başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı sonrası dünya koşulları içinde CHP'de gelişen Batıcı, tutucu kanat atağa geçerek, bu çalışmayı hedef tahtasına koymuş ve tasfiye edilmesine hizmet etmiştir. Köy Enstitülerine yapılan saldırılarda en çok 'Komünizm' suçlaması kullanılmıştır. Bu suçlama 1990 yılına kadar süren Soğuk Savaş sürecinde, neredeyse her şeyde kullanılmış ve birileri için büyük bahane olmuştur. Köy Enstitüleri'nin ipinin CHP eliyle çekilmesi, CHP içindeki geriye gidis/kireçlenmeyi izlemek, bunun başlangıcını bulmak açısından da önemli ve anlamlıdır. Kapanma konusunu, bölümümüzün sonuna bırakarak, bu büyük projeden bahsedelim:

PROJENİN YÜRÜTÜCÜ MİMARİ YÜCEL

Köy Enstitülerini gelişimine büyük emek veren Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel, Cumhuriyet Devrimi'nin genç eğitimcisi olarak Mustafa Kemal Paşa ile 2 Şubat 1923 günü İzmir'de tanıştı. Gazi Paşa'nın, Büyük Zafer'den sonra İzmir'de halkla 7 saat süren sohbetle katılarak ona soru soran insanlardan birisidir. Gazi Paşa, yeni Türkiye'de ne yapılacak, neler değişecek bunu halkla sohbetinde anlatır. Herkesin çekinmeden soru sorduğu bu sohbet, genç Yücel 'Darülmualim muallimlerinden' sıfatıyla şu soruyu sorar: "Bugün fosil mevkiinde bulunan medreselerin ırfan hayatı bundan sonra nasıl olacaktır? Zatı âlileri bu hususta ne düşünüyor, bunu öğrenmek istiyorum?" (Atatürk'ün Bütün Eserleri, C.15, Kaynak Yayınları, 2012, s.55.)

Gazi Paşa'nın cevabı ise şöyledir: "Bu soruyu soran arkadaşımızın fikrine ben de iştirak ediyorum. Hakikaten efendiler, bizim bugünkü medreselerimiz, vaktiyle medreseler yapıldığı zamanki halinden çok uzaklaşmıştır. Milletimizin, memleketimizin yüksek eğitim kurumlarıyla bir olması gerekir. Bütün memleket evlatları kadın ve erkek orada eğitim görmelidir." (Age., s. 95.)

'FİKİR BAŞKOMUTANI'

Yücel bu soruyu sorduğu gün 26 yaşındaydı. İlk kez Gazi Paşa ile karşı karşıya geldi ve onu can-ı gönüllü dinledi. Konuşmalarından etkilendi. Hayatı boyunca da onu kendisine rehber edindi. Onun devrimini ilerletmek için de çalıştı. Köy Enstitüleri onun döneminde büyük atılım yaptı. Güçlükleri de içindeki devrimci cevherle aştı. Yücel o görüşmeye ilişkin duygularını yıllar sonra Ulus gazetesinde şu ifadelerle dile getirir: "O gün Gazi Mustafa Kemal, öyle kudretli mantıkla fikirlerini tahşid ediyordu ki, yurt toprakları üstünde ordular idare eden bu dimağın, fikir sahasında da başkumandan olduğunu o gün anladım." (Alev Coşkun, Hasan Âli Yücel Aydınlanma Devrimcisi, 4. Baskı, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul, 2013, s.27.)

28 Aralık 1938- 5 Ağustos 1946 tarihleri arasında Milli Eğitim Bakanlığı yapan Yücel'in, 1943 yılında yaptığı bir konuşmadan kendi dönemlerinde aldıkları eğitimi şöyle anlatır: "Bizim öğrencilik devirlerimizde, bugün yetiştiğimizde olduğumuz gençlerin bir türlü akıl erdiremeyecekleri bir öğretim usulü vardı. Tek deney yapmadan fizik, tek madde görmeden kimya okutulurdu. Öğrendiğimiz fizik kara tahta fiziği; okuduğumuz kimya tebeşir kimyası idi." (Yücel, Milli Eğitimle İlgili Söylev ve Demeçleri, 1993, s.214-215.)

EĞİTİMDE DERİN İZ BIRAKTI

26 Şubat 1961 günü kaybettiğimiz Yücel, Türk Milli Eğitimi'mde en derin iz bırakan ölümsüz bir isimdi. Bakanlığın çeşitli kademelerinde de görev yaptı. Atatürk'le yakın temasta oldu. Birgün Atatürk ona, "Türk milleti, ne zaman kendini kurultulmuş sayabilir?" diye sordu. O ise şu cevabı verdi: "Paşam, Türk milleti ne zaman kurtarıcı arama ihtiyacını duymayacak hale gelirse, o zaman kurtulmuş olur." (Coşkun, s.39.)

Projenin uygulamadaki başarıları Yücel ve Tonguç'u yaratmış, tarihe mal etmiştir. Yücel ve Tonguç ismi geçtiğinde mutlaka Köy Enstitüleri aklı gelir. Bu alanda Yücel İnönü'nün, Tonguç da Yücel'in sağ kolu olmuştur. Üçünü bir araya getirdiğimizde de bu işin sacayağı oluşur

İşte Yücel Milli Eğitim'de bunu yapmaya çalıştı. Kendine güvenen, kişilikli, yurtsever, bilimsel eğitimden sonuna kadar yararlanmış ve çağdaş insanlar! Köy Enstitüleri'nde de toplumun yüzde 80'inin köylerde yaşadığı bir dönemde, eğitimin ısığını onlara en yakın noktaya götürerek yoksul ülkede onları hem üretken, hem de düşünen insan yapmaktı! Enstitüler kapanana kadar da bu çizgide binlerce genç yetiştirildi ve onlar devrimin ruhunu bugünlerle taşıdı.

'KÖYÜ DEĞİŞTİRSİN'

Yücel'in sağ kolu İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç (1893-24 Haziran 1960), bunu bir konuşmasında çok güzel tarif eder: "Artık köy öğretmeni yalnız okul kürsüsünden değil, toplumsal kurullar alanında, kültür alanında, ekonomi kalkınması alanında ve bütün buna benzer alanlarda da devrim düşüncesinin, ilerleme savaşımının devrimci devlet teşkilatımızın köyde güvenilir yetişkin rehberi ve temsilcisi olacaktır. Öyle bir köy öğrenimi yaratmalıyız ki, o, köylünün yalnız inançlarını işlemek ve toplumsal davranışlarına etkili olmakla da kalmasin, köyün maddi yüzünü, ekonomik hayatını da değiştirsin." (Coşkun, s.49.)

RAKAMLARLA YÜCEL DÖNEMİ

Eğitimcilerin 'Tonguç Baba' dediği İsmail Hakkı Bey, 21 Eylül 1946'ya kadar 11 yıl, 1 ay, 22 gün bu görevde hizmet verdi. Efsaneleşti. 21 ilde köy enstitüsü açıldı. En büyük sorun öğretmen ve derslikli. Öğretmen

ihtiyacı onbaşı ve çavuşlardan bile karşılandı. Yüzyılların geriliğini 10 yılda aşmak için büyük seferberlik başlatıldı. 1923 yılında 342 bin öğrenci ilk okullarda okurken bu rakam 1933 yılında 591 bine ulaştı. Ortaokullarda öğrenci sayısı 1923'te 6 bin iken, 1933 yılında 42 bine çıktı. Liselerde öğrenci sayısı 1923 yılında bin 200 iken, 1933 yılında 9 bin 600'e ulaştı. Meslek liselerinde öğrenci sayısı ise 6 bin 500'den, 1933 yılında 7 bin 700'e ulaştı.

1935 yılında nüfusumuz 16,2 milyondtu. 1935 yılında toplam nüfusun yüzde 16,6'sı, 10 binden fazla olan yerleşim yerlerinde, yüzde 83,4'ü ise köylerde yaşamaktaydı. Köy Enstitüleri de buna cevap vermek için kurulmuştu. 1923 yılında tüm yurttta 4 bin 894 ilkokul vardı. 1930 yılında bu rakam 6 bin 598'e çıktı. Okuma yazma seferberliği için de 1929 yılı başında Millet Mektepleri açıldı. 1935 nüfus sayımına göre ülkede okur yazar oranı erkeklerde % 23,3, kadınlarda

% 8,2 idi. Okula giden çocuk sayısı ise kentlerde % 80, köylerde ise % 26 idi. Köylerdeki ilkokul sayısı 5 bin 80, öğretmen sayısı ise 6 bin 91 idi. Öğrenci sayısı da 370 bin 370 idi.

15 yıl içinde 20 bin öğretmen ihtiyacı vardı. İşte bunun için büyük seferberlik başlatıldı. 40 bin köyün, 31 bininde okul yoktu. Türkiye'deki bütün köylerde sadece 5 bin 80 okul bulunması herşeyi anlatır. Yücel döneminde, 1946 yılına kadar başta Batı klasikleri olmak üzere 496 eser Türkçeye çevrildi. Bu dönemde İslâm Ansiklopedisi, İnönü Ansiklope-

disi ve Türk Ansiklopedisi hazırlandı. Milli Eğitim tarafından 7 mesleki dergi yayımlandı. Bu dönemde 6 alanda da yazım ve terimler sözlükleri yayımlandı. Yücel döneminde mesleki ve teknik eğitim yurt düzeyine yaygınlaştırılması için özel çaba harcandı. 1942-43 yılları arasında 113 olan okul sayısı 1949 yılına gelindiğinde 275'e çıktı. 1939 yılında yapılan Birinci Maarif Şurası'nda alınan bir kararla köy okullarındaki eğitim süresi 3 yıldan 5 yıla çıkarıldı.

DEVAM EDECEK

KURULUŞUNUN 89. YILINDA TÜRK TARİH KURUMU-2

Tarih, bütün ulusal varlığın asıl kaynağıdır

SELDAĞ ÖZALP

23 NİSAN 1930'da Türk Ocakları'nın VI. Kurultayı yapılır. Afet İnan bu kurultaya Aksaray delegesi olarak katılır. Kurultay'ın ilk oturumundan sonra Atatürk, Afet İnan'a, Türk Ocağı yasanını incelemesini, kürsüye çıkıp konuşma yapmasını ve konuşmasında özellikle Türk tarihinden bahsetmesini ister. Çünkü tarih, bütün ulusal varlığın asıl kaynağıdır.

28 Nisan 1930'da Atatürk'ün de hazır bulunduğu kurultayın son toplantısında Afet İnan konuşmasını yapar ve ardından kırk imzalı şu önergeyi verir:

"Türk tarih ve medeniyetini ilmi bir surette tetkik etmek için, hususi ve daimi bir heyet teşkiline karar verilmesini ve bu heyetin azasını seçmek salahiyyetinin merkez heyetine bırakılmasını teklif ederiz."

Aynı toplantıda yasa komitesinden gelen bir raporda, yasaya 84. madde olarak eklenen metin de şudur: "Merkez heyeti, Türk tarih ve medeniyetini ilmi bir surette tetkik ve tettebbu cilemek (derinlemesine araştırma) vazifesiyle mükellef olmak üzere bir "Türk Tarih Heyeti" teşkil eder.

Bu heyetin ilk üyeleri şunlardır: Başkan: Tevfik (Bıyıklıoğlu), Başkan Yard.: Yusuf (Akçura), Başkan Yard. Semih Rifat, Genel Sekreter: Dr. Reşit Galip... Üyeler: Afet İnan, Vasıf Çınar, Halil Ethem, Yusuf Ziya (Özer), Sadri Maksudi (Arsal), Reşit Saffet (Atabinen), İsmail Hakkı (Uzunçarşılı), Ragıp Hulusi (Özden), Mükrimin Halil (Yınanc), Zakir Kadiri (Ugan), Hamit Zübeyr (Koşay), Mesaroş.

Bu heyet, 4 Haziran 1930'dan 29 Mart 1931'e kadar sekiz toplantı yapmış, bu zaman içinde Türk tarihi üzerinde çalışmalar yoğun olarak devam etmiştir.

TÜRK TARİHİ TETKİK CEMİYETİ

12 Mart 1931 Kurultayı'nda Türk Ocakları kapatma kararı alınarak, Atatürk'ün emri üzerine, 15 Nisan 1931'de aynı kurucu üyelerle "Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti" adını almıştır. Daha sonra, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti 3 Ekim 1935 tarihinde "Türk Tarih Kurumu" olarak değiştirilir. İlk sekreterliğine Uluğ İğdemir'in atandığı Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti, 12 maddelik cemiyet tüzüğü çerçevesinde, amacına ulaşabilmek için dört maddelik bir çalışma planı hazırlar:

Toplanıp ilmi müzakerelerde bulunmak.

Türk tarihinin membalarını araştırıp bulmak, bastırmak.

Türk tarihini aydınlatmaya yarayacak vesika ve malzemeyi elde etmek için icap eden yerlere taharri (araştırma), hafır (kazı) ve keşif heyetleri göndermek.

Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti mesaisinin semeresini her türlü yollarla nesre çalışmak.

İlk kongresini 2 Temmuz 1932'de Ankara Halkevi'nde yapan Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti, özellikle Türk tarihinin ana hatları ve Türklerin medeniyete hizmetleri üzerine yoğun çalışmalar içine girer. Atatürk'ün de içinde bulunduğu bu çalışmalar içerisinde, "Türk Tarihinin Ana Hatları" adlı kitap ile orta ve liseler için basılan tarih kitapları bulunmaktadır. "Türk Tarihinin Ana Hatları" kitabı Cumhuriyet dönemi tarih çalışmalarında yol gösterici ve temel bir kaynak olmuştur. Kitapta, Türk uygarlığının Orta Asya'dan başlayıp göçlerle; Çin, Hindistan, Mezopotamya, Mısır, İran ve Anadolu'ya yayılarak, gittikleri bölgelerin halklarını uygarlaştırdıkları belgelerle yazılmıştır. Kısaca, dünya tarihi içinde Türk tarihinin yeri tespit edilmiştir.

Dünyada kendi alanında en saygın kongreler arasında yer alan Türk Tarih Kongreleri'nin ilki Atatürk'ün direktifiyle 2-11 Temmuz 1932 tarihlerinde yapılmıştır. Bu ilk kongrenin toplanma amacı, yeni Türk tarih tezini resmi bir şekilde tanıtmak, tarih ders kitaplarını geliştirmek ve tarih eğitiminde izlenecek yolda öğretmenlere yardımcı olmaktır. 20-25 Eylül 1937'de yapılan II. Kongre, yabancı bilim insanlarının katılmasıyla uluslararası nitelik kazanarak, Dolmabahçe Sarayı'nda toplanmıştır. II. Kongrede ise Türk tarih tezi uluslararası alanda kabul ettirilmeye, Türklerle ilgili asılsız iddialar bilimsel metotlarla çürütülmeye çalışılmıştır. Bu kongrede Atatürk tarafından açılan Türk Tarih Sergisi'nde, Türk tarihinin evreleri arkeolojik eserlerle teşhir edilmiştir.

Kongre dokuz gün sürmesine rağmen, tarih sergisi Atatürk'ün emriyle Dolmabahçe Sarayı'nın merasim salonunda bir yıl açık tutulur. Sergiyi bir yıl süreyle yerli yabancı birçok kişinin ziyaretinin yanı sıra, dönemin tarih öğretmenleri öğrencilerini de gezdirmiştir. Türk Tarih Kongresi dört yılda bir düzenlenerek günümüze ulaşır. Türk Tarih Kurumu'nun sürekli yayını olarak adını Atatürk'ün koyduğu "Belleten" adlı dergi 1937 yılından beri yayınlanmaktadır. Dergi tarih, arkeoloji ve antropoloji çalışmalarına yer vererek, Türk araştırmacıların ve bilim insanlarının çalışmalarını hem Türkiye'ye, hem de dünyaya tanıtmaktadır.

TÜRK, ÖĞÜN, ÇALIŞ, GÜVEN

Atatürk, dünya ve Türk tarihine yaşama boyunca büyük önem vererek, 5 Eylül 1938 tarihinde düzenlenen vasiyetnamesinde İş Bankası hisselerinin yarısını, bilimsel çalışmaları için Türk Tarih Kurumu'na bağışlamıştır. Bu önderlik, aynı zamanda, bizlere vasiyet bıraktığı "Türk, öğün, çalış, güven" sözleriyle; aklın, bilimin, uzmanlığın önemini, Türk milletine geçreği aramak ve bulmak konusunda da yol göstermiştir.

Mustafa Kemal Atatürk, "dünyayı aydınlatan güneş" olarak vasıflandırdığı Türk ulusunun tarihini, medeniyetini belgeler ve bilimsel metotlarla araştırılıp, ortaya konulması için devlet eliyle çalışmalar başlatır: "Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır" diyerek; önderlik ettiği tarih öğretimiyle topluma milli kimliğini kazandırarak, milli birliğini ve heyecanını kuvvetlendirir. Yedi bin yıllık bir oluşum içinden süzülerek gelen Türk devleti ve Türk milleti bu çalışmalarla tarih sahnesinde hak ettiği yeri alır. Türk için; 1908'lerde başlayan "uluslaşma süreci" devrim ilkeleriyle olgunlaşarak yeni bir dünya yaratır. Sözüni ettiğimiz çalışmalar bu kapsamda değerlendirildiğinde Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde olarak; Türk tarihini milletine ve dünyaya öğretmek için yapılan çalışmaların değeri ve hayatiyeti kendini gösterir.

İLK KEZ UYGULANACAK

STRATEJİK PROJELER

İçin araştırma merkezi kuruluyor

Üniversitelerin sağlık ve tarım gibi stratejik alanlarda işbirliğine yönelik, araştırma merkezi kurulacak. Vakıf üniversitelerinin 'ticarethaneleşme' eğilimine karşı artık öğrencilerin yüzde 15'inin burs alması kararlaştırıldı, ayrıca teminat fonu ile eğitimin kesintiye uğramaması garanti altına alınacak

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç

AYDINLIK/ ANKARA

YÜKSEKÖĞRETİM Kurulu (YÖK) stratejik projelerde üniversitelerin ortak işbirliğine yönelik, araştırma merkezi kurulacağını duyurdu. Vakıf üniversitelerindeki öğretim elemanları ile devlette çalışanların maaş farkının ortadan kalkacağı bildirildi. Vakıf üniversitelerinde ücretsiz okuyan öğrenci sayısının 10 bin daha artacağı, vakıf üniversiteleri için teminat fonunun getirildiği açıklandı.

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç, YÖK'ün ilaç, aşı, tohum gibi stratejik projelerde birden fazla üniversitenin katılımıyla ortak araştırma merkezi kurabileceğine işaret ederek, "Stratejik önem taşıyan bu projelerin desteklenmesi için alanında temayüz etmiş birden daha fazla üniversitenin gücü, bilgi ve tecrübelerini birleştirebilecekleri ortak araştırma merkezleri kurulması öngörüldü. Bu model Türkiye için ilk defa uygulanacak" dedi. Saraç, şöyle sürdürdü:

"Her üniversitemiz aynı konularda ayrı ayrı çalışmakta, kamu kaynakları planlı ve hedef odaklı harcanamamakta, ortaya on

binlerce bilimsel araştırma projesi çıkmakta fakat ülkemiz için bunların somut çıktıları az olmaktadır. Artık ulusal ölçekte belli bir konuda temayüz eden üniversitelerimizin birlikte iş yapacakları, birden fazla üniversitemizin insan kaynaklarını, laboratuvarlarını, ekipmanlarını birlikte kullanabilecekleri bir modeli Türkiye'ye kazandırıyoruz."

VAKIF ÜNİVERSİTELERİNE 'TİCARETHANE' DÜZENLEMESİ

Yasa paketinde vakıf üniversiteleriyle ilgili toplumun ve bu üniversitelerde çalışan

öğretim elemanlarının beklentisini karşılayan maddelerin de bulunduğunu bildiren Saraç, şöyle devam etti:

"Son dönemlerde bazı vakıf üniversitelerinin kötü uygulamaları dolayısıyla vakıf üniversitelerinin ticarethane şeklinde değerlendirilmelerine yönelik oluşan olumsuz algıyı ortadan kaldırmak için bazı düzenlemeler de bu pakette yer alıyor. Vakıf üniversitelerinin YÖK kararıyla öğrencilerinin yüzde 10'unu burslandırıldığı malum. Bu oran, şimdi yasa güvencesiyle yüzde 15'e çıkarılıyor. Dolayısıyla vakıf üniversitelerinde ücretsiz okuyan öğrenci sayısı geçen seneye göre yaklaşık 10 bin daha artacak. Bu, sosyal devlet anlayışı ve vakıf mantığıyla uyumlu ve öğrencilerimizi sevindirecek bir düzenleme."

ÖĞRETİM ELEMANLARINA MAAŞ DÜZENLEMESİ

Aynı şekilde vakıf üniversitelerinde çalışan 23 bini aşkın öğretim elemanı için de ödenen ücretin devlet üniversitelerinde çalışan emsallerinden daha düşük olamayacağı şeklinde bir düzenleme yapıldığına değinen Saraç, "Diğer taraftan vakıf üni-

versitelerimizdeki yaklaşık 15 bine yakın öğretim üyesi de devletteki uygulamayla ilişkilendirilmiş belli bir yıl şartına bağlı olarak yeşil pasaport alabilecekler. Bu son 2 madde, uzun zamanı vakıf üniversitelerinde çalışan hocalarımızın beklentisiydi. Şimdi bu da gerçekleşmiş oluyor."

VAKIF ÜNİVERSİTELERİNE TEMİNAT FONU

Saraç, düzenlemeyle ayrıca vakıf üniversiteleri için teminat fonunun getirildiğine işaret ederek, "Bu, aslında yurtdışında çok önemli üniversitelerin uyguladığı, o üniversitenin güvenilirliğini de gösteren bir ölçüt. Öğrenci gelirlerinin cüzi bir miktardan, vakıf üniversiteleri mali açıdan sürdürülemez hale geldiklerinde kamu bakımından doğacak yükün engellenmesi, öğrencilerin eğitimlerinin kesintiye uğramadan tamamlanmasında kullanılmak amacıyla bir kamu bankasında kendi adına açılan hesapta nemalandırılacak."

TEZLİ YÜKSEK LİSANS ŞARTI

Öğretim görevliliği için bazı özel alanlar hariç olmak üzere, tezli yüksek lisans şartı getirildiğini belirten Saraç, "Bu da kalite çitasını yükseltmek için atılan bir adım. Aslında bütün kademelerde kriterlerin yükseltilmesi gerektiğini de burada ifade etmek isteriz" dedi.

AR-GE ÖDEMELERİ ARTIRILACAK

Yasayla devlet yükseköğretim kurumlarında yalnızca Ar-Ge faaliyetlerinde bulunmak veya öğretim üyelerinin yürüttükleri Ar-Ge kapsamındaki projelere yardımcı olmak için istihdam edilen doktoralı araştırmacılara ödenecek ücrete esas gösterge rakamının 40 binden 60 bine yükseltileceğini belirten Saraç, "Üniversitelerde yapılan Ar-Ge kapsamındaki projelerde istihdam edilecek doktoralı araştırmacıların ücretlerinin artırılması, ülkenin araştırma kapasitesini ve araştırmaların kalitesini artıracaktır" değerlendirmesinde bulundu.

Doçentlik sınavı değişikliği

DOÇENTLİK sınavlarının yılda ikiden fazla yapılmasını engelleyen kısıtın ortadan kalktığına işaret eden Saraç, "Artık doçent adaylarının başvuru bekleme süreleri daha da kısalacak. Ayrıca doçentlik süreçlerini hızlandırmak maksadıyla dijital imkanlardan yararlanmak da bu yasal düzenleme ile mümkün olacak" dedi. Saraç, pakette öğretim elemanları için başka iyileştirmelerin de söz konusu olduğunu belirterek, "Doktorası olan uzman, çevirici, eğitim öğretim elemanlarına da ders verebilme imkanı tanınıyor. Yani üniversitede doktoralı olan herkes artık ders verebilecek" bilgisini paylaştı.

Açık öğretimdeki gelir fazlası burs olacak

YÖK Başkanı Saraç, Açık öğretim fakültelerinde gelir fazlası olan miktarın belli bir kısmının doktoralı insan kaynağı yetiştirilmesine harcanacağını duyurdu. Saraç, "Diğer bir ifade ile önümüzdeki yıl daha fazla öğrencimize ülkemiz için öncelikli alanlarda doktora bursu vereceğiz. Bu da doktora yapmak isteyen öğrencilerimiz için güzel bir haber" dedi.

LGS için destek paketi

AYDINLIK/ ANKARA

MİLLİ Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, 8'inci sınıf birinci dönem müfredat ve kazanımlarından, 516 sorudan oluşan Liselelere Geçiş Sistemi (LGS) çalışma sorularına destek paketi yayımlanacağını duyurdu.

Bakanlık, LGS kapsamında merkezi sınavla girecek öğrenciler için her ay yayımladığı örnek soru kitapçığını, bu süreçte ayda iki kez sunmaya başlamıştı. MEB, 8. sınıflara yönelik ayda iki kez çalışma soruları destek paketi yayımlamayı hedefliyor. Destek paketine, Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün "odsgm.meb.gov.tr" internet adresinden erişilebilecek.

ÇEŞİTLİLİK ARTIYOR

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, öğrencilerin aldığı uzaktan eğitimin kalitesini artırmak için destek çeşitliliğini her geçen gün artırdıklarını belirtti. Bu süreçte her sınıf ve kademeden tüm öğrencilere destek vermek için yoğun çaba gösterdiklerini vurgulayan Selçuk, şunları kaydetti:

"Örneğin LGS sınavına girecek 8'inci sınıf öğrencilerimize destek olmak için ayda bir örnek soru kitapçığı yayımlıyorduk. Bu süreçte ayda iki örnek soru ki-

tapçığı yayımlamaya başladık. Şimdi de yine aynı öğrenciler için 8'inci sınıf birinci dönem müfredat ve kazanımlarından, 516 sorudan oluşan LGS çalışma soruları destek paketini yayımlıyoruz. Bu destek paketleri için de Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz Sadri Şensoy ve çalışma arkadaşları ile 81 ilde bulunan ölçme değerlendirme merkezlerimizde görevli arkadaşlarımız ve öğretmenlerimiz büyük emek veriyor. Özellikle bu ilk pakete Bursa, İstanbul, Konya ve Trabzon ölçme değerlendirme merkezlerindeki arkadaşlarımız önemli katkı sağladı. Kendilerine öğrencilerimiz adına teşekkür ediyoruz."

ÇÖZÜMLER EBA TV'DE

Paylaşılan çalışma sorularının çözümlerinin TRT EBA'da da yayımlanacağına dikkati çeken Selçuk, "Böylece çalışma soruları destek paketini öğrencilerimiz bir taraftan kendileri çözerken, bu süreçte kullandığımız TV yayınlarında da çözümlerini öğrencilerimizle paylaşacağız" dedi. Selçuk, LGS çalışma soruları destek paketini ayda iki kez yayımlamayı planladıklarını belirterek, "Böylece her ay yayımlayacağımız iki örnek soru kitapçığına ilave olarak, 8'inci sınıf öğrencilerimize her ay yaklaşık bin sorudan oluşan çalışma soruları ve çözümleriyle de destek olacağız" diye konuştu.

Öğrencilere psikolojik destek hizmeti

YILDIZ Teknik Üniversitesi (YTÜ) Öğrenci Dekanlığı, koronavirüs tedbirleri kapsamında üniversitelerin uzaktan eğitim sistemine geçmesinin ardından öğrencilerin bu süreçte adapte olması ve uyum sağlaması için çevrimiçi (online) psikolojik destek hizmeti veriyor. Üniversitelerde 23 Mart'ta uzaktan eğitim sistemine geçilmesinin ardından YTÜ Öğrenci Dekanlığı, öğrencileri motive etmek ve süreçte uyumlarına destek olmak amacıyla bilgilendirici elektronik postaları göndermeye başladı. Bunun üzerine öğrencilerden, uyku bozukluğu, iştah kaybı, ders çalışma, stres, kaygı, dikkat eksikliği ve motivasyon kaybı yaşadıklarına ilişkin elektronik postalar geldi.

YTÜ Öğrenci Dekanı Prof. Dr. Mehmet Engin Deniz, şunları kaydetti: "Çevrimiçi psikolojik danışma; psikolojik danışman ve danışanın ayrı veya uzak yerler-

de olduklarında internet ve elektronik kaynaklar sayesinde iletişim kurdukları ve gizliliğin esas olduğu profesyonel psikolojik danışma hizmetidir. Günümüzde internetin, bilgisayar, tablet ve akıllı telefon kullanımının yaygınlaşması sayesinde kolayca yapılabilir. Ayrıca çevrimiçi psikolojik danışma, zaman ve mekan konusunda danışanlara büyük esneklik sağladığı için salgın hastalık gibi evden çıkmayı zorlaştıran durumlarda da bireylerin ihtiyacı olan psikolojik desteği sunmada etkili ve verimlidir."

Öğrencilere sunduğu psikolojik danışma hizmetinde, görüşmelerin hafta içi bir kez 45-50 dakika, gerekli durumlarda haftada 2 veya 2 haftada 1 seans şeklinde yapılabildiğini belirten Deniz, 1 klinik psikolog ve 5 psikolojik danışman ile psikolojik destek hizmeti verdiklerini ifade etti.

MEDENİYETLERE YÖN VEREN UYGARLIKLAR

Tarihi yeniden okuma zamanı

10 KİTAP

Sümerler
Eski Yunan
Roma Cumhuriyeti Tarihi
Hint Uygarlığı
Mısır
Çin
İnkalar
Mayalar
Aztekler
Türk Uygarlığı

10 Kitap

59 TL
+Kargo

0212 245 81 81

DOĞA-İNSAN

YAŞADIKLARIM DÜŞÜNDÜKLERİM

lutfi.ozgunay@gmail.com

LÜTFİ ÖZGÜNAYDIN

Aydınlık

Ahmet Öner Gezgin deneysel fotoğrafın profesörü

PROF. Dr. Ahmet Öner Gezgin Türk fotoğrafının önemli bir bilim adamıdır. Yurt dışında da eğitim almış, asistanlıkla başlayarak profesör olmuş Güzel Sanatlar Akademisi'nde dekanlık yapmış önemli bir hocamızdır. Deneysel fotoğraf alanında yoğunlaşarak çok önemli sergiler açmış kitaplar yapmıştır. Yüzlerce öğrenci yetiştiren Prof. Ahmet Öner Gezgin'e sorular sordum.

■ **Ne zaman nerede doğdunuz? Çocukluğunuzu mahallenizi o günlerin yaşamını anlatır mısınız?**

1948 yılı mart ayında kış mevsiminin bittiği ve baharın başladığı kesişme noktasında, Balıkesir'in Edremit ilçesinde çok varlıklı olmayan bir ailenin üç çocuğunun en küçüğü olarak doğdum. Edremit'te geçen çocukluk yıllarımda, bir sayfiye yeri olarak Akçay'ın henüz keşfedilmediği yaz aylarını tarlamızda, doğa ile iç içe geçirek büyüdüm. Haylaz ve yaramazdım; ama bir o kadar da yaratıcıydım. Resim yapmak ilkokul sıralarında hayatıma girdi. O kadar ki, yaşadığım mahalledeki çocuklar resim ödevlerini bana yaptırırlardı. Sanata olan yakınlığının ve karşılaşmamın o yıllarda başladığını düşünüyorum.

OKULDA KARANLIK ODA

■ **Öğrencilik yıllarınızda neler okudunuz? Favori yazarlarınız var mıydı? Fotoğrafa ne zaman başladınız?**

Orta ve lise eğitimi sırasında desenden suluboyaya, guşa ve yağlıboya geçişimde kendisine çok şey borçlu olduğum resim öğretmenim Sayın Ergin Ağar'ı saygı ile anıyorum. Bir gün, resim çalışması için Edremit Parkı'na götürmüştü bizleri. Çalışma esnasında yanıma gelerek söylediği "Sen ileride büyük bir sanatçı olacaksın" sözleri hala kulaklarımda çınlıyor. Babamın İstanbul'dan getirdiği empresyonist, kübist ve gerçeküstü sanatçıların kitaplarını okumayı, özellikle Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Picasso, René Magritte ve daha birçoklarının çalışmalarını izlemeyi çok severdim. Lise yıllarında Picasso'nun "Guernica" tablosunun kopyasını 140X250 cm. boyutlarında durallit üzerine toz boyalardan ürettiğim yağlıboya ile yaptığımı hatırlıyorum. Fotoğrafiye geçişime gelince; ortaokul sıralarında bir doğum günü hediyesi olarak bana sunulan 6X9 cm. Agfa-Clack box kamera ile fotoğrafı uğraşım başladı. Sonrasında 6X6 cm. Lubitel fotoğrafı makinası ile bugünleri çağıştıran harika işler yaptım. Okulda karanlık oda kurulmasına öncülük ederek, ilk film yıkama ve baskı işlemlerini gerçekleştirdim. Mezuniyet sonrası sanat eğitimi almaya karar verdim; İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi (günümüz MSGSÜ) sınavlarına girerek resim ve tekstil bölümlerini kazandım. Neden-se tekstil eğitimi tercih ettim. Bugün, neden resim okumadım diye kendime çok kızıyorum. Çünkü tekstil için hiçbir şey yapmadım dersem, yalan olmaz.

AKADEMİDE DENEYSEL FOTOĞRAF

■ **Fotoğraf hocalığınızı, yetiştirdiğiniz öğrencilerden de söz ederek, açtığınız sergileri de anlatır mısınız?**

Akademi sonrası en büyük hayalim yurt dışında eğitim almaktır. Bu fırsatı 1972 yılında yakaladım. Devlet burslusu olarak gittiğim Almanya'nın Kassel Üniversitesi'nde "deneysel fotoğrafı" ve "grafik tasarımı" ihtisas eğitimi yaptım. 1978 yılında İDGSA Grafik Bölümü'nde asistan olarak akademik görev ve başladım. O yıllarda fotoğrafı eğitiminin Akademisi çatısı altında başlamasına öncülük ettim. 1987'de yardımcı doçent, 1988'de doçent ve 1998'de profesör oldum. YÖK sonrası yeniden şekillendirilen üniversitelerin fotoğraf programlarına deneysel fotoğrafın yerleşmesini sağladım. 41 yıldır sürdürdüğüm akademik hayatım boyunca çok sayıda öğrenci yetiştirdim. Onlara her zaman şunu söylemişimdir: Fotoğrafi ile karşılaşmak, bir rastlantının tutkuya dönüşmesi olayından başka bir şey değildir. Tutku, suya atılan bir taşın çıkardığı halkalardır. Başlangıçta halkalar küçüktür; halkalar giderek büyür. Akademik hayatım boyunca fotoğrafı üzerine doğruluğunu savunduğum görüş ve düşüncelerimi gerek akademik camiada gerekse sanat çevresinde düzenlenen seminer, açıkoturum, konferans, sempozyum gibi kuramsal etkinliklerde sözlü olarak; dergi ve kitaplar da makale olarak dile getirdim. Bu bağlamda ulusal ve uluslararası 7 kişisel sergi açtım; çok sayıda ulusal ve uluslararası ortak sergiye katıldım. Birinci (1989), ikinci (1992) ve üçüncü (1996) "Deneysel Fotoğrafi Öğrenci Çalışmaları Sergisi"nin farklı kent ve galerilerde sergilenmesini gerçekleştirdim. Güzel Sanatlar Fakültesi dekanlık görevim sırasında editörlüğünü yaptığım "Akademi'ye Tanıklık: Güzel Sanatlar Akademisi'ne Bakışlar- 1 (resim-heykel), 2 (mimarlık), 3 (dekoratif sanatlar)"ın Bağlam Yayınları'ndan çıkmasını sağladım.

■ **Neden deneysel fotoğraf? Bu konuyu anlatır mısınız? Bu açıdan ülkemizdeki çalışmaların boyutunu da yorumlar mısınız?**

Neden olmasın? Öncelikle belirtmeliyim ki, ben; ne mahallenin, sokağın nabzını tutan birisiyim, ne de uzak doğunun gizemli kültürüne takılıp kalmışlardanım. 80'li yıllarda büyük tartışmalara neden olan deneysel fotoğrafın ne olup olmadığını sebep sonuç ilişkisi içinde şu kısa söyleşiye sığdırmanın mümkün olamayacağını umarım anlarsın sevgili Lütfi. Bu konuda daha geniş bilgi almak isteyenlerin www.ahmetonergezgin.com.tr adresli web sitemde yer alan yazılarını okumalarını öneririm. Bir sanatçı, bir kuramcı ve aynı zamanda da bir akademisyen olarak şu kadarını söyleyeyim: Fotoğrafi, insanlık tarihinde resim ve heykel gibi derin geçmişli olan bir dışavurum aracı değil; belirli bir zaman diliminde icat edilmiş teknolojik alt yapısı olan bir araçtır. O yıllarda ve hâlâ Man Ray'in manifestosuna dayandırdığım her çıkışmada, teknolojik aracı kullanan ve anlam kurma çabası içine giren herkes için, fotoğrafı adına yasak olan her şeyin yapıldığı bir özgür ortam oluşturmayı ve bunu paylaşmayı istedim. Bunun anlamı, dışavurumda özgürlük düşüncesidir.

■ **Kültür sanatın toplumsal gelişmesine katkısını nasıl değerlendirirsiniz?**

Genel olarak tüm dışavurum sanatlarının toplumsal yapının gelişmesindeki önemli rolü yadsınamaz. Ama şu da bir gerçek ki, sanat ancak demokratik özgürlüğüne sahipse, toplumsal yapının gelişmesinde öncülük rolü üstlenebilir. Bugün bundan söz edebilir miyiz?

Bi'Komşunuz faturanızı ödedi!

Dört arkadaş, koronavirüs salgınıyla boğuştuğumuz günlerde, eskileri hatırlayıp komşuluk ruhunu canlandırmaya karar verdi. Bi'Komşu platformuna faturalarını ödeyemeyenler başvuruyor. Gönüllü kişiler faturaları ödüyor. Sistem sayesinde 315 fatura ödendi

İZMİR Yüksek Teknoloji Enstitüsü mezunu, mühendis, tasarımcı ve girişimci 4 arkadaş komşuluk ruhunu canlandırmak amacıyla, faturalarını ödemekte zorlanan kişilerle bu faturaları ödeyebilecek yardımseverlerin bir araya gelmesini sağlayan Bi'Komşu platformunu kurdu.

Aykut Hocaoglu, Berkhan Ağar, Emrecan Durmaz ve Ezgi Ezdar Onur, Covid-19'un yol açtığı ekonomik sıkıntılan hafifletecek bir sosyal proje gerçekleştirmek amacıyla bir araya geldi.

Nisan ayının ilk günlerinde "Herkes kendi yakın çevresine gücü yettiği kadar destek olsa bu çığ büyümeden komşular arasında çözülebilir" fikri, Bi'Komşu (bikom-su.com) platformuyla hayata geçti.

3 BIN FATURA TALEBİ

13 Nisan'da saat 13.04'te açılan siteye 45 farklı ülkeden ziyaretçi gelirken, 3 bine yakın fatura talebi girişi yapıldı ve sistem sayesinde 315 fatura ödemesi gerçekleştirildi. Platform kurucularından Aykut Hocaoglu, salgın nedeniyle işini kaybeden, işi olsa da gelirleri azalan ihtiyaç sahibi sayısının artış gösterdiğine işaret etti. Hocaoglu şöyle konuştu:

"Sağlık açısından zengin fakir ayırmadan herkesi eşit şekilde tehdit eden Covid-19, ekonomik anlamda herkesi eşit etkilemedi. Bu anlamda sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, merkezi yönetim ve kurumsal firmalar dört bir yandan yardım kampanyalarına başladı ancak tüm bu çabaya rağmen hala yardım bekleyen büyük yığınlar olduğunun fark ettik. Öte yandan biz olma duygusunun gitmediği yükseldiği bu süreçte birilerine yardımcı olmak isteyen birçok insan da var ama bu insanlar doğru yardımı nasıl yapacaklarını bilemiyor. Biz de 'herkes kendi yakın çevresine gücü yettiği kadar destek olsa bu çığ büyümeden komşular arasında çözülebilir' düşüncesiyle bir sosyal gi-

rişim başlatmaya karar verdik. Bunu herhangi bir kurum ya da kuruluş çatısı altında değil de insanların dayanışma ruhunu ön plana çıkaran bir modelle yapmak istedik. Komşuluğun, her ne kadar son yıllarda etkisi azalsa da bu coğrafyanın en kadim geleneklerinden biri olduğunu biliyoruz. Bu ruhu da yeniden canlandırmak amacıyla Bi'Komşu fikri doğdu."

KURUMSAL DESTEK MODELİ ÇALIŞMASI

Hocaoglu, platforma üye olurken herhangi bir seçim kriteri bulunmadığını belirterek, "İmkani olan herkes destek veren tarafta olabilir. İleride kurumsal destek modülünü de devreye almaya planlıyoruz. Kurumların veya şirketlerin toplu bir şekilde destek olabileceği yeni bir model geliştirme üzerine de çalışmamız var" dedi.

Destek almak isteyenler için yarı otonom

bir kontrol modeli bulunduğunu kaydeden Hocaoglu, şu bilgileri verdi: "İhtiyaç sahibi kişiyi çalışma durumuna göre gruplandırıyoruz (çalışan, emekli, işsiz ve öğrenci). Handed kaç kişinin yaşadığına ve hanenin aylık gelirine bakıyoruz. Bunun yanında cep telefonu numarası üzerinden sistem doğrulaması yaptığımız için gerçek kişi olup olmadığını test ediyoruz. Anonim kayda izin verilmiyor. Tüm bu bilgilere bakarak bir algoritma oluşturduk ve destek olmak isteyen kişiler anlık olarak sistemdeki en acil ihtiyacı olan kişileri görüntüleyip ona göre destek olacağı kişiyi belirleyebiliyor. Limit konusunda ise suistimali önlemek için belli kuralları tanımladık. Örneğin bir ihtiyaç sahibi bir ay boyunca en fazla bin liralık destek alabiliyor. Faturalar için de limit belirmesi yaptık. Elektrik 300 lira, doğalgaz 500 lira, su 100 lira, telefon 150 lira, internet 150 lira. Limitler mevsimlere göre dinamik olarak değişkenlik gösterecek şekilde ayarlandı. Örneğin yaz aylarında su ve elektrik tüketimi daha yoğun olduğu için onların limitleri artırılarak doğalgazın limiti düşürülecek."

PARA AKIŞI YOK

Aykut Hocaoglu, projeye başlarken hukukçulardan görüş aldıklarını vurgulayarak, "Sistem üzerinden herhangi bir para akışı olmadığı, bağış veya yardım kampanyası yapılmadığı, ticari bir faaliyet yürütülmediği ve aynı zamanda herhangi kurumsal bir yapının çatısı altında olunmadığı için resmi izin gerektiren bir zorunluluğa rast gelmedik. Ayrıca sisteme kayıt olunurken alınan bilgiler, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uygun olarak düzenlenmiştir" diye konuştu.

TELEFONDA GÖRÜŞÜYORLAR

Destek verenlerin kime destek verdiğini bildiğini ve isterse destek talep eden kişiyle telefon görüşmesi yapabildiğini anlatan Hocaoglu, "Ancak destek alan kişi kimden destek aldığını bilmiyor. Sadece desteğin hangi ilden yapıldığı bilgisini içeren '... tutarlı faturanızın ... ilinden Bi'Komşunuz tarafından ödendiği bildirilmiştir, kontrol etmenizi rica ederiz.' şeklinde bir mesaj alıyord" bilgisini verdi.

Çiftler birbirinde hata aramaya başladı

Medicana Çamlica Hastanesi Uzman Klinik Psikolog Kübra Bozkurt, salgınla evlere kapanan çiftlerin birbirlerinde hata arama eğilimi gösterebildiğini belirterek, "Evde karantina altında kaldığı süreçte çiftler daha önceleri yoğun iş yaşamından vakit bulamadıkları hobilerine ve birlikte zaman geçirmeyi keyifli hale getirecek aktivitelere yönelmeli" dedi.

Bozkurt şu bilgileri verdi: "Salgının neden olduğu stres ile birlikte uzun süre başa kalan çiftlerde birbirlerinin eksiklerini görme, birbirlerine tahammül etmekte zorlanma, tartışma ve suçlama gibi sorunlar ortaya çıktığından çiftler boşanmaya yönelebiliyor. Karantına sürecinde ilişkinizi korumak için bu önlemleri alabilirsiniz: İnsan, doğası gereği stres ve hayatta kalma çabası altında iken normalde yapmayacağı ve sonrasında pişman olabileceği karar ve davranışlara çok daha yatkın hale geliyor. Bu yanlış kararların önüne geçilebilmesi için işleri en başından kontrol altında tutmakta fayda var."

BOŞANMA KARARI DÖNEMSEL OLABİLİR

Kübra Bozkurt, yürütülemeyen, eşleri yıpratın, hayatı zorlaştıran birlikliklerin sonlandırılmasının birçok kişi için doğru bir karar olabileceğini belirterek, böylesi bir boşanma kararının bu stresli dönemde verilmesi gerektiğini söyledi. Bozkurt değerlendirmesini şöyle tamamladı:

"Boşanma ya da ayrılık gibi önemli kararları dönemsel streslerin yoğun olduğu anlarda vermek sağlıklı değil. Bu nedenle koronavirüs karantinası altındayken sorunlar yaşayan ve boşanma noktasına gelen çiftler oldukça dikkatli düşünerek, gerekirse bu süreçte psikolojik destek alarak yanlış kararların önüne geçebilir."

Ücretsiz izin süresi kıdemden sayılır mı?

İŞ HUKUKU

■ Bir ay süreyle ücretsiz izne gönderildim. İleride kıdem tazminatı hesaplanırken bu süre kıdemden sayılır mı?

4857 sayılı İş Kanunu'nda ücretsiz izin, yalnızca yol izni, doğum, evlat edinme durumları için işçinin talebi ile kullanılabilen bir izin şeklinde düzenlenmiştir. İşverenin tek taraflı bir kararla işçiyi ücretsiz izne gönder-

mesi ancak işçinin onayını alması koşuluyla mümkündür. İşçinin onay vermediği bir ücretsiz izin zorlaması iş sözleşmesinin işveren tarafından feshi olarak değerlendirilmekte-dir.

1475 sayılı eski İş Kanunu'nun halen yürürlükte olan ve kıdem tazminatını düzenleyen maddesine göre, "işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı sü-

resince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır."

Ancak Yargıtay'ın bu konuda istikrar kazanmış kararlarında, iş sözleşmesinin askıda olduğu süreler gibi çalışılmayan veya kanun gereği çalışılmış sayılmayan sürelerin kıdemden sayılmayacağı belirtilmekte ve ü-

cretsiz izin süresi de bu kapsamda değerlendirilmektedir. Kararlar, kıdem tazminatına esas olacak toplam kıdem, ücretsiz izin süreleri düşüldükten sonra kalan süre olduğu ve kıdem tazminatı hesaplamasının bu süreye göre yapılması gerektiği yönündedir.

Sorularınızı calismahayati@aydinlik.com.tr adresine gönderebilirsiniz.

Emek Dünyası

Esin ERGENÇ

esinergenc@gmail.com

Salgından önce salgından sonra

HER şey koronavirüse endeks-lendi. Çünkü evlerimizden çıkmıyoruz. Şu sıralar hayat büyük oranda dijitalleşti. Ama bu dijitalleşmenin dışında kalan reel sektör var. Üretim pek çok fabrikada kısa aralar verile de devam ediyor. İki tarafı keskin bıçak olan bu salgın sürecinde üretimin devam etmesi yaşamsal ihtiyaçlar için elzem ama bir tarafıyla da yaşamın sürmesi için ciddi risk. Virüs fabrika işçisini es geçmiyor ama gerçek anlamda önlemler alınır ki mutlaka bir yolu vardır; üretim düşse de devam edebilir.

Üretim tüm dünya için olduğu gibi Türkiye ekonomisi için de çok önemli. Ama nasıl bir üretim, kim için üretim sorularına vereceğimiz yanıt da çok önemli. Eksiklerim varsa affola ama kendi pencereden geçmişten bugüne geldiğimiz noktayı nasıl gördüğümü anlatmak isterim.

Salgından önce ve salgından sonra dememdeki kasıt, özelleştirmelerle başlayan kamuculuğun tasfiyesi ve piyasacı anlayışın hakim olmasının ekonomi üzerinde ve üretim araçları üzerindeki etkisidir.

Türkiye'ye iktidar partileri eliyle emperyalizmin dayattığı projelerin en ağır özelleştirmelerdi. Özal iktidarı ile kamu kurumları batan geminin malları gibi satıldı. Yabancı sermayenin ve komprador burjuvazinin ağzının sulan akıyordu ve bu ağız sulandıran kurumlar neredeyse bedava, "Yeter ki alın" diye yalvararak satılıyordu. Et-Balık Kurumları, Sümerbanklar, Telekomlar, Petkimler, Tüpraşlar, limanlar, madenler, SSK ilaç Fabrikaları ve daha nicelelerinin satışı ve kapatılması iktidarlar için başarı, halk içinse yoksullaşma oldu. Şimdi bir medikal maske bile vicdan sahibi bazı tekstil kuruluşları tarafından ücretsiz dikiliyor. Ya da şöyle söyleyelim; maliyeti bu firmalar tarafından üsteniliyor. Eğer Sümerbanklar kapatılmasaydı belki de bugün tıbbi standartlarda ve tüm dünyayı maskeleyen donatacak bir üretim aracı devletin elinde olacaktı. Salgının başında kaosa neden olan küçükük kağıt maskeler tanesi 5-10 liradan satılmayacaktı. Çünkü üretim araçlarını elinde tutamayan devlet sosyal olamaz! Sosyal devlet ise vatandaşının sağlığı için gerekli olan her malı üretir ve herkese dağıtır, satmaz!

Şimdi gelelim üretim içindeki unsurlara. Ben işçi cephesini anlatmaya çalışacağım. KİT'lerin satışıyla birlikte vatandaş hem yoksullaştı hem de işçi olanlarının da haklarında önemli kayıplar yaşandı.

Çalışma hayatında devletin patron olduğu dönemlerde iktidarlar her ne kadar işveren yanlısı gibi davranmaya çalışsalar da, işçinin büyük tepkisi ile karşılaşılıyor ve çoğunlukla geri adım atmak zorunda kalıyorlardı. Büyük işçi eylemleri, grevler ve mitingler bu dönemde tarihe geçti. Üstelik o dönemlerde bütün dünyayı ve ekonomileri böylesine etkisi altına alan bir salgın da yoktu. Şimdi böyle ciddi bir sorun yaşanıyor ve işçinin kaderi, sadece virüsün insafında değil, sermaye ve iktidarın iki dudağı arasında. Bu üretim araçlarının sahibinin sermaye olmasından kaynaklı bir sorun. İşçiler 3 ay ücretli izne çıkartılabilecek ve bunun gerekçesi bile aranmayacak. 1.177 lira gibi bir sefalet ücretini de herkes vicdanına kabul ettirebilecek. İşsizlik Sigortası Fonundaki para, işverenlerin işçiyi ücretsiz izne çıkartmasının güvencesi olacak. Yok öyle yağma! İşçinin adına oluşturulan fona dokunacağınıza işveren örgütlerinin, sendikalarının kasalarına el atın. Me-sela MESS, "Biz Bize Yeteriz" desin ve ücretsiz izne zorunlu çıkarılan işçilere, 3 ay insanca yaşamaya yetecek ücreti ödemeyi taahhüt etsin. TUSİAD, MÜ-SİAD üyeleri de en az işçi kadar bu ülkenin sahibi değil mi?

İşçiyi çalıştığı sürelerle göre ayırmak kadar ahlak ve vicdan dışı bir uygulama olamaz. Çalıştığı süreye bakarak yaşamsal ihtiyaçlarını belirleyen bir devlet anlayışı olmaz ama sermaye olur. Görülen o ki, bu salgından birlikte çıkacağız derken işçiler kastedilmiyor. Üretim tek taraflı bir iş değildir. Üretim bantlarınız ne güzel, ne güzel ama hala çalışacak insan ister, işçi ister. Ekmek için fırınlara, fırınların üretmesi için ekmek işçisine, hastalığı yenmek için ilaca, ilaç için ilaç fabrikalarındaki işçiye, tedavi için hastaneye, hastane için sağlık çalışanlarına ihtiyaç var.

Darülaceze'de çalışan İstanbul Büyükşehir Belediyesi

sağlık personeli 8 kişi, önce işyerinde psikolojik

baskıya maruz kaldı daha sonra işten atıldı. 20 yıllık

çalışanların 2 yıllık personel gibi gösterilerek

alacaklarının da gasp edilmeye çalışıldığı belirtildi

'İddia asılsız'

MOBBİNG iddialarında ismi geçen Şengül Altan Arslan'ın asistanı Mertcan Topal, iddiaların asılsız olduğunu söyledi. İlgili sürecin darülaceze bünyesinde sürdüğünü söyleyen Topal, isminin neden geçtiğini bilmediğini ifade etti.

önerilebilecek niteliklerinize uygun pozisyon aranmış ancak tarafınıza uygun görev bulunamamıştır" denilerek sözleşmelerinin feshedildiğini belirttiler. Aydınlik'a konuşan personel şunları öne sürdü: "İlk olarak 6 kişi Yenibosna'da bulunan İBB Halkla İlişkiler Müdürlüğü'ne iş görüşmesine gönderildik. İş görüşmesi olumsuz sonuçlandı. Diğer 2 kişi de Kartal'da bulunan Vektörel ve İlaçlama Müdürlüğü'ne ilaçlama işine gönderildi. Onların görüşmeleri de yine olumsuz sonuçlandı. Bizler bu arada İBB Darülaceze Müdürlüğü'nde yöneticilik görevlerimizden alınıp angarya işler verilerek süreci beklemekteydik. Daha sonra, İBB Darülaceze İŞ-PER proje Şefi Ergin Yirmibeş Bey ve Vekil Müdür Hasan Üzer tarafımızca sürekli, 'Ne iş verilirse kabul edin. Yoksa işten çıkarılırsınız diyerek baskı uyguladı. Bizlere ilaçlama, veteriner hayvan hizmetleri, temizlik, halkla ilişkiler vb gibi işleri kabul etmemiz için sürekli baskı yaparak bir an önce Darülaceze'den göndermeye çalıştı. Tabii

emir ve talimat Şengül Hanım ve Mertcan Bey'den... Sonrasında 13 Mart 2020'de tam da salgın hastalık döneminde işimize tarafsız olarak son verildi. Nedenini sordumuzda hiçbir neden belirtmediler."

İşten çıkartılan personel, "Ne kadar bize belirtmeseler de işten çıkışımızın nedeni hepimizin geçmişte Ak Parti teşkilatlarında çalışmamızdır. Hal-buki 31 Mart'taki yerel seçim ve tekrarlanan İstanbul seçimlerinde siyasi bir çalışma içinde olmadık, sosyal medyada siyasi söylemlerle bulunmadık" dedi.

'Haklarımızı eksik yatırmak istiyorlar'

ÇALIŞANLARA gönderilen sözleşme feshinde 2018 girişli oldukları ifade ediliyor. Yıllardır kurumda çalıştıklarını belirten çalışanlar 2018 ifadesinin çarpıtma olduğunu, haklarının eksik yatırılmak istendiğini savunarak şunları söylediler: "Bize gelen iş sözleşmesi fesihli yazıda 01.04.2018 tarihi itibarı ile Darülaceze Hizmet Alım Sözleşmesi ifadesi kullanılmıştır. Ancak bu ifade doğru değildir. Bizler 2001-2005-2008'den beri bu tarih aralığında hizmet alım işi kapsamında çalışmaktayız. Eski ismi Sağlık AŞ şimdiki ismi İSPER olarak değiştirilen bu İBB iştiraki 1 Nisan 2018'den önce üst işveren olarak İBB bünyesinde ve projelerinde taşeron firmalar aracılığı ile İBB'ye eleman temin etmekteydi. Cumhuriyetli KHK'yla yapılan değişiklikle 2018 itibarıyla kamu kurum ve kuruluşları ve belediyelerde çalışanlar da daimi işçi gibi belediye ve kamu kurumlarına alındı. Bu kararnameyle 2018 öncesi tüm haklarıyla geçiş oldu. Geçmişte çalıştığımız tüm haklar yanmayarak İBB'ye geçti. Fakat bize gelen iş sözleşmesinde yansıtılan çarpıtmadır. İşin altında yatan asıl neden haklarımızdan ellerinden geldiğince kısmak ve haklarımızı eksik yatırmak."

Soma'da maden işçilerini burun buruna çalıştırıyorlar

AYDINLIK / ANKARA

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, Soma'da maden işçilerinin hiçbir önlem alınmadan burun buruna çalıştırıldıklarını belirtirken, "Bu koşullar sadece işçiler için değil, bir maden kenti olan tüm Soma için ciddi riskler oluşturuyor. Üretim amaçlı çalışma durdurulmalı, işçiler ücretli izne çıkarılmalıdır" dedi.

Özel, dün yaptığı açıklamada, koronavirüs salgını ile mücadele kapsamında bir maden kenti olan Soma'da maden işçilerinin yeterli önlem alınmadan çalıştırılmasına tepki gösterdi.

Madene sosyal mesafe kurullarına uyulmadığını gösteren bazı fotoğrafları da basınla paylaşan Özel'in konuya ilişkin açıklaması şöyle:

"13 Mayıs 2014'te ülkenin en büyük iş cinayetinin yaşandığı Soma'da, koronavirüs salgını riskinin giderek arttığı bugünlerde tıpkı 6 yıl önce olduğu gibi işçiler büyük bir üretim baskısıyla karşı karşıya. İşçiler, virüse karşı en önemli tedbirlerden olan sosyal mesafenin hiçe sayıldığı koşullarda sıkı tepiş, burun buruna çalıştırılıyor. Bu koşullar sadece işçiler için değil bir maden kenti olan tüm Soma için ciddi riskler oluşturuyor. Üretim amaçlı çalışma durdurulmalı, işçiler ücretli izne çıkarılmalıdır. İşçi sağlığı ve bir ilçenin içinde bulunduğu koşulları dikkate alarak, bu duruma bir an önce el atılması gerekiyor. İşçilerin çalışma koşullarına yönelik tarafımızca iletilen fotoğraflar vahim sonuçlarla karşı karşıya kalınmadan bir an önce önlem alınması gerektiğini göstermektedir.

10 Nisan günü 3 işçinin yaşamını yitirdiği maden kazasının meydana geldiği İmbat şirketinde üretim hiçbir şey olmamışcasına devam etmekte, hatta olası bir durdurmaya karşı artırılmaktadır.

ÜRETİM AMAÇLI ÇALIŞMA DURDURULMALI

İlçedeki madenlerde çalışan işçiler arasında koronavirüs taşıdığı tespit edilenler bulunduğu, buna karşın yeterli önlemlerin halen alınmadığı ifade ediliyor. Hiçbir önlem alınmadan çalışmaya devam eden madenciler, sadece kendileri ve aileleri için değil Soma başta olmak üzere ikamet ettikleri civar ilçeler açısından da büyük bir risk teşkil ediyor. Telafisi olmayan sonuçlar doğurmadan gerekli önlemlerin alınması gerektiğini vurguluyoruz. Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun aldığı gibi TKİ bünyesindeki kömür madenlerinde ve özel işletmelerde üretim amaçlı çalışma durdurularak, tamir, bakım, su hatları ve gaz kontrolü gibi ocakları ayakta tutacak kadar maddiyle çalışma yöntemine geçilmelidir. Türkiye koronavirüsle mücadele ederken adeta bir sınıf bağışıklığı yöntemini uygulamaktadır. Geçimini sağlayabilme için zor şartlarda çalışmak zorunda olan, evde kalırsa aç kalacak kesimlerin virüs ile ağız arasında bir tercihe zorlanmaları kabul edilemez. Tüm vatandaşlarımızın sağlığı her şeyden daha önemlidir. Zorunlu olmayan üretimin durdurulması ve çalışmaya devam edilen sektörler ve vatandaşlarımız için sağlıklı koşulların yaratılması yürütme organının birincil görevidir."

İŞTEN ÇIKARMA YASAĞI MECLİS'TEN GEÇTİ

'Ceza caydırıcı değil'

SEDA AKYÜZ

İŞTEN çıkarma 3 ay yasaklandı ancak buna uymayan işveren olursa cezası sadece 2 bin 943 lira. İşçi tarafı cezanın caydırıcı nitelikli olmadığını belirtti, yaşanabilecek sorunlara dikkat çekti.

Koronavirüs salgınına karşı ekonomik önlemler içeren kanun teklifi önceki gün geç saatlerde TBMM Genel Kurulunda kabul edildi. Buna göre ahlak ve iyi niyet sebepleri hariç işten çıkarma yasaklanacak; ücretsiz izne ayrılın, kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan veya işten çıkarıldığında işsizlik ödeneğine hak kazanamayan işçilere günlük 39,24 lira destek sağlanacak. Kısa çalışma ödemelerine ilişkin başvurular hızlı şekilde sonuçlandırılacak. Öte yandan yasa teklifinde sendikal faaliyetlerin durdurulmasına yönelik madde Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu kapsamındaki yetki tespitlerinin verilmesi, toplu iş sözleşmelerinin yapılması, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavta ilişkin süreler, düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay süreyle uzatılması şeklinde değiştirildi. Cumhurbaşkanı, 3 aylık süreyi bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya yetkili olacak.

Konuya ilişkin değerlendirmede bulunan sendikacılar yasada belirtilen 39,24 liranın düşük olduğunu bir kez daha vurgularken, işten çıkarma yasağını delen işverenlere, çıkardığı her işçi için uygula-

nacak brüt asgari ücret tutarındaki idari cezanın düşük olduğunu söyledi.

'YASAKLANMASI GEREKİRDİ'

Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri ve Koop-İş Sendikası Genel Başkanı Eyüp Alemdar, bu cezanın hiçbir caydırıcılığının olmayacağını söyledi. Ayrıca işverene tek taraflı ücretsiz izne gönderme yetkisi verilmesine ilişkin endişeli olduklarını belirten Alemdar, "İşverenin çalışanları ücretsiz izne mahkûm etmesine yönelik korkumuz var" dedi.

Alemdar, "Siz yasakladınız ama 2 bin 943 lira ödersen atarsın. Bu çok komik bir rakam. Caydırıcı olması mümkün değil. Alemdar, 3 ay boyunca hiçbir şekilde işten çıkarmanın olmaması gerektiğini savunarak "Yasakladiysanız tamamen yasaklayın. Madem yasaklandı, 3 ay tam yasaklansın o zaman. Hiçbir caydırıcılığı olmaz. İşten çıkartma tamamen yasaklanabilirdi" ifadesini kullandı. İşçilerin kısa çalışma ödeneğine hak kazanabilmesi için son 2 ay çalışmış olması ve 450 gün prim ödemiş olması gerektiğine de değinen Alemdar, aranan koşulların bu süreçte tamamen kaldırılması gerektiğini ifade etti: "Kısa çalışma ödeneğinin şartları tamamen ortadan kaldırılarak tüm çalışanlara bu rakamı ödenmesini talep ediyoruz. Ciddi manada burada sıkıntı olacak. Rakamı bile tartışmıyoruz. Böyle bir şey olmamalı. Hükümet 450 prim 60 gün şartını taşıyorsan yap başvuru yap diyor."

6.9428

dolar

7.5301

avro

2529TL

Cumhuriyet altını

96.249

BİST - 100

12.37

faiz

\$ 27.38

b. petrol

Mustafa
PAMUKOĞLU

pamukoglu@aydinlik.com.tr

Sağlıkta aşı, ekonomi de aşı

KOVİD-19 virüsü tüm dünyaya aşının insanların sağlığı, toplum düzeni, ekonomik yaşamı için ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Aşısı olmayan veya kısa sürede bulunamayan salgın hastalıklar nükleer silahtan daha etkili. Gelişmiş-gelişmemiş ülke, zengin-fakir, sağlıklı-sağlıksız, sportmen-spor yapmayan, dinleniyor. Koronavirüs dünyayı her yönden felç etti. Bir kez daha anladık salgın virüslerde aşı yapmak, yeni aşı bulmak hayati önemde.

Tıp ve tarih kaynaklarından derlediğimiz aşının dünyada ve ülkemizdeki gelişimine sizi sıkmadan bir bakalım.

AŞI NEDİR?

Aşılar vücudu hastalığa karşı savaşmak için hazır. Genellikle, hastalığın kendisinin daha düşük şekilleri olan, ya zayıflatılmış ya da ölü bakterilerden oluşur. Bağışıklık sistemi, zayıflatılmış bakterilerle karşılaşınca hastalığı yenen özelleşmiş antikolar (çok hücreli hayvansal organizmaların bağışıklık sistemi tarafından kendi organizmalarına ait olmayan organik yapılara karşı geliştirilen glikoprotein yapıları) yapar. Sonrasında eğer vücut gerçek hastalıkla karşılaşsa, daha önce yapılan bu antikolar hatırlar ve hastalıkla daha iyi savaşır.

AŞININ İCADI

Aşı, 1796 tarihinde Avrupa'da çiçek hastalığı zirve yaptığı sırada İngiliz kırsal doktoru Edward Jenner (1749-1823) tarafından bulundu.

Doktor bir gün sütüçi kızların sığırlara elle dokunmalarından dolayı sığı çiçeği hastalığına yakalandığını fark etti. Bunun üzerine sütüçi kızın elindeki enfeksiyonlu sıvıyı aldı ve sekiz yaşındaki çiftlik çocuğuna enjekte etti. Çocuk hemen hastalandı ama çabucak iyileşti. Daha sonra çocuğa çiçek hastalığı enjekte etti ama çocuk bu sefer hastalandı. Sonunda sığır çiçek hastalığının çiçek hastalığına iyileştirdiğini bulmuş oldu. Yani ilk aşı, sığır hastalığı virüsü idi. Zaten aşının ismi Latince'de sığır olan "vacca" kelimesinden gelir.

SÜRÜ BAĞIŞIKLIĞI

Aşılar insanlar kızamık, kabakulak, verem, boğmaca ve çiçek gibi ölümcül hastalıklardan korumaktadır. Ancak tıp bilimi hastalıktan korunmak için herkesin aşı olmasına gerek olmadığını da keşfetmiştir. Bu da sürü bağışıklığıdır. Sürü bağışıklığı, toplumda yeterli kadar insan aşı olmuşsa, hastalığın yayılmasını önleyecektir. Geri kalanın aşı olmasına gerek yoktur.

Hatırlayalım Trump ve Boris Johnson koronavirüsü yayılmaya başladığında sürü bağışıklığından medet ummuşlardı. Ama onların tutumu aşısız bir sürü bağışıklığı idi. Ölen ölsün kalan sağla bize kalsın anlamında idi. Ama bunun yanlış olduğu ortaya çıktı.

Tıp bu konuda bir sayı önermesi yapmıştır. Bir

toplulukta (Türkiye) insanların yüzde 90'ın aşı olması dünya topluluğunun tamamının aşı olmasına eşdeğerdir.

AŞININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Tarihte aşı konusunda ilk uygulama, M.Ö. 590 yılında Çin'de Sung Hanedanı döneminde çiçek hastalığından korunmak için, ciltteki iltihaplı maddenin sağlıklı kişilerin burnuna verilmesi olarak bilinmektedir.

Bulunan aşıların tablosunu https://www.ttb.org.tr/eweb/asi_brosur/tarih.htm adresinden detaylı inceleyebilirsiniz. Biz önemli birkaçını sayalım:

Yıl	Aşı	Bulan
1885	Kuduz	Pasteur
1892	Kolera	Haffkine
1897	Veba	Haffkine
1915	Tifüs	Reşat Rıza ve Tevlik Salih
1923-26	Boğmaca	Madsen
1949	Kabakulak	Smorodintsev
1964	Kızamık	Enders ve Schwarz
1976/79-81	Hepatit A ve B	Maupas ve Hilleman

TÜRKİYE'DE AŞI

Sağlık Bakanlığı kaynaklarına göre Türkiye'de aşı üretimini Osmanlı döneminde başlamıştır.

1721 yılında İngiltere Büyükelçisinin eşi Lady Mary Montagu ülkesine yazdığı bir mektupta İstanbul'da çiçek hastalığına karşı "aşı" denilen bir şey (varilasyon metodu) yapıldığını hayretle bildirmektedir.

Aşı üretim çalışmaları yürütmekte olan Pasteur, çalışmalarını sürdürebilmek için dönemin devlet başkanlarına maddi katkı için yazı yazar, yazılardan birinin 2. Abdülhamit'e ulaşması sonrasında, 2. Abdülhamit yardım yapabileceğini ancak çalışmalarını İstanbul'da sürdürmesini ister, bu teklif Pasteur tarafından kabul görmeyince ikinci teklif oluşturulur, Pasteur'a Mecidiye Nişanı ile birlikte 10 bin altın (bazı kaynaklarda 800 lira olarak geçiyor, ama baktığınızda dönemin İstanbul'da yaklaşık 180-200 ev parası karşılığı) yollanır, aynı zamanda Osmanlı'dan üç kişinin de yanına asistan olarak yetiştirilmesi istenir.

1885'te dünyada ilk defa çiçek aşısı uygulanması için Osmanlı'da kanun çıkarılmasından itibaren Türkiye topraklarında aşı konusuna önem verilmiştir. Birçok müessese kurulmuş ve ciddi araştırma çalışmaları yapılmıştır.

Ülkemizde aşı üretimi 1996'da DBT ve kuduz aşısı, 1997'de BCG aşı üretiminin kesilmesi ile sona ermiştir.

Aşı üretiminin sona ermesi ile aşılar ithal edilmiş ve edilmektedir.

İki binli yıllarda aşıların Türkiye'de üretimi konusunda tekrar çalışmalar başlamıştır.

Sağlık için aşının ve toplum sağlığının ekonomiler için ne kadar hayati önemde olduğu koronavirüs sayesinde anlaşılmış olmayı diliyoruz.

'PARA İLE ALAMADIK'

Türkiye'nin ilk 50 büyük holdingi içinde yer alan bir holdingin yöneticisi de şunları söyledi:

"Birçok fabrikamızda üretimi durdurduk. Ama artık belli ölçülerde üretime başlayacağız. Nisan sonu için hazırlık yaptığımız işletmelerimiz var. Ancak çalışanlarımız için maske bulmakta zorlanıyoruz. Para ile almak istedik ama yasadık diye alamıyoruz. Bizim gibi çok sayıda işçi çalıştıran şirketlere toplu maske satılmasına izin verilmeli. İlgililere başvurduk. Ama henüz bir sonuç alamadık."

BAKANLIK ÇÖZECEK

İşletmelerin sorununu Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yetkililerine sorduk. Bakanlık yetkilileri talebi olumlu karşıladılar. Sağlık Bakanlığı yetkilileri de çok sayıda işçi çalıştıran işletmeler için toplu maske satışına izin verilebileceğini ifade ettiler.

Otomotiv devleri gerekli hazırlıkları yaptıktan sonra üretime yeniden başlama kararı aldılar. Birçok ana ve alt sanayi grubundan tedarik sağlayan otomotivde çarkların dönmeye başlamasıyla, imalattaki ani duruş dönemi sona erecek

RECEP ERÇİN

KORONAVİRÜS pandemisini önlemek için mart ayında üretimlerini durduran birçok sanayi devi yeniden üretime geçiyor. Ani duruşa geçen birçok otomotiv devi ve yan sanayi firmasında sağlık kurumları için çeşitli medikal malzemelerin gönüllü üretimine geçilmişti. Gelişmeleri hafta başında yayınlanan "Otomotiv işçileri sağlık için ürettiği" haberimizde sizlere aktarmıştık. Bu süreçte, fabrikalarda alınan önlemlerde tek kullanımlık plastiklerin kullanımına geçildi. Vardiya saatleri ayarlandı. Riskli çalışanlar izne yollandı. Giriş çıkışlar kontrollü hale getirildi. İşçiler koruyucu maskeleri kendileri üreterek, Covid-19'un bulaşma riskini azaltacak inovasyonlar geliştirdi. En nihayetinde üretime ara veren sanayi devleri üretime başlama tarihlerini resmen ilan etmeye başladılar.

ÜÇ DEV AY SONU BAŞLIYOR

Vestel Elektronik ve iştiraki Vestel Beyaz Eşya 6 Nisan itibarıyla daha düşük kapasite ile tekrar üretime başladığını duyurdu. Üretimine on gün ara veren Kord-sa'da bu hafta başı itibarıyla üretime başladı. Dünya Gazetesi'den Aysel Yücel'in haberine göre, mart ayında üretimine ara veren otomotiv üreticisi Anadolu Isuzu gerekli tedbirleri alarak bu hafta başında kapıları açtığını bildirdi. Türk otomotiv devlerinin birçoğu nisan ortasında faaliyete geçmeyi planlıyordu. Ancak süreç mayısın ilk haftasına uzadı. Yıllık iki milyon araç üretim kapasitesine sahip sektördeki dev firmalar faaliyete başlama tarihlerini bu hafta itibarıyla duyurmaya başladı. Mercedes-Benz Türk, 20 Nisan'da Hoşdere Otobüs Fabrikası'nda, 24 Nisan'da Aksaray Kamyon Fabrikası'nda faaliyete geçeceğini açıkladı. TOFAŞ ise önceki gün yaptığı açıklamada üretime başlama tarihini 4 Mayıs'a ertelediğini duyurdu. Ford Otosan ve Toyota da üretimi 27 Nisan'da başlamayı planlıyor.

Otokar, Kamuyu Aydınlatma Platformuna (KAP) yaptığı açıklamada, 23 Mart'ta yaptığı açıklamada koronavirüs karşı alınan önlemler çerçevesinde 8 Nisan 2020 tarihine kadar üretim faaliyetlerine ara vereceğini duyurmuştu. Şirket, 6 Nisan'da yaptığı açıklamada süreci 20 Nisan'a uzatmıştı.

TürkTraktör de KAP'a yaptığı bildirimde, Ankara ve Erenler fabrikalarında yapılan üretime 23 Mart 2020 tarihinden başlamak üzere 14 gün süreyle ara verileceğini kamuya açıkladı. Şirket yaşanan gelişmeler sonucunda bu süreci 20 Nisan 2020 tarihine kadar uzattı. Aksi yönde bir karar çıkmazsa iki şirketin de bu tarihte üretime başlaması bekleniyor.

AVRUPA'DA AÇILMA ÇALBARI

Araç lastiği üreticisi Goodyear İzmit fabrikasında 20 Nisan gününden

itibaren üretime tekrar başlayacağını bildirdi. Orhangazi'nin en büyük sanayi kuruluşları arasında yer alan Dökeş Dökümcülüğü A.Ş. de yaklaşık üç hafta ara verdiği üretime bu hafta başladı.

Beyaz eşya cephesinde Vestel'in ürettiği yukarıda aktarmıştık. Arçelik ise vardiya düşürerek gerekli tedbirleri almakla birlikte üretime hiç ara vermedi. Şirketin Romanya'daki fabrikasının da üretime başlayacağı haberi basında yer aldı. Üretimine ara veren Akın Tekstil üç gün önce kapılarını açarken, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, geçen hafta yaptığı açıklama da, "Bosch, 500 milyon liralık ilave yatırımla yeni nesil yüksek basınç pompalarını da ülkemizde üretmeye başlayacak" müjdesini verdi.

Alman otomotiv devi Volkswagen, Avrupa'da yer alan fabrikalarının bazılarında önümüzdeki haftadan itibaren kademeli olarak üretime geçeceğini duyurdu. Audi, Renault ve Hyundai'nin de Avrupa'daki fabrikalarını açmaya hazırlandığı haberleri geliyor.

SERT FREN YAPTIK AMA...

Bu gelişmeler üzerine sanayicilerle görüştük. Kocaeli Sanayi Odası Başkanı Ayhan Zeytinoglu, bölgelerindeki otomotiv devlerinin ay sonu itibarıyla üretimlerine başlama kararı aldıklarını söyledi. Bununla birlikte yan sanayinin de açılmasının beklenebileceğini dile getiren Zeytinoglu, "O kadar büyük bir fren yaptık ki" dedikten sonra, çarkların yavaş yavaş dönmeye başladığını göreceğimizi ifade etti.

ADANA MASKE İÇİN DEVREDE

Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı Ender Yorgancılar ile konuştuğumuzda, otomotivdeki büyük firmaların açılmasının

normal olduğunu ancak KOBİ'lerin durumunun sıkıntılı olduğunu, bu nedenle kendi bölgelerinde henüz bir hareketlenmemadığını söyledi.

Adana Sanayi Odası Başkanı Zeki Kıvanç da, tekstil

Eroğlu: ilave yatırım yaptık

TÜRK Plastik Sanayicileri Araştırma Geliştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV) Başkanı Yavuz Eroğlu, plastik sektörünün bir kısmında üretim durmuşken bir kısmında ciddi artışlar olduğunu ve yeni yatırımların gündeme geldiğini bildirdi. Erdoğan'ın verdiği bilgiye göre, otomotiv, beyaz eşya, boya alanlara tedarik sağlayan kısımlarda üretim yavaşlar ve dururken, ambalaj, medikal malzeme, hijyen ve dezenfektan kısmında ciddi artışlar olduğunu bildirdi. Bu alanlarda kapasite artışlarına gidildiğini kaydeden PAGEV Başkanı, tek kullanımlık plastiklerin üretiminde de hızlı artışlar yaşandığını dile getirdi. Tesislerin gerekli tedbirleri alarak üretimlerini hızlandırdıklarını anlatan Eroğlu, "Plastikte önemli olan çevreye atmak geri dönüşümü sağlamaktır" uyarısını da yineledi.

Tedarik zinciri durmamalı

CUMHURBAŞKANI Erdoğan'ın "Üretim durmayacak" sözünün çok anlamlı olduğunu ifade eden Ambalaj Sanayicileri Derneği Başkanı Zeki Sarıbekir, tedarik zincirinin bozulmaması gerektiğini söyledi. Ambalaj sektörünün özellikle gıda ürünleri, hijyen malzemeleri gibi alanlarda üretimini artırdığını kaydeden Sarıbekir, "Hafta sonu çalışması için de bakanlığımıza talepte bulunduk. Çünkü tedarikin durmaması gerekiyor. Ambalaj olmazsa ürünler market raflarında yer alamaz. Birçok ülkede market rafları boş kaldı. Ülkemizde ise bakan böyle bir sorun yaşanmadı. Ancak restoranlar, oteller kapalı, catering tarafı kapalı" dedi. Gıda tarafındaki durumu sorduğumuz İstanbul Hububat Yağlı Tohumlar ve Mamuller İhracatçıları Birliği'nin eski başkan yardımcısı, gıda ihracatçısı Sübet Çiçek de, gıdada üretimin hiç durmadığını ifade etti.

Üretim 15-20 puan yükseldi

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Üyesi, İMES Sanayi Sitesi Başkanı Kemal Akar, İMES özelinde salgın ile birlikte yüzde 50'ye düşen üretimin önce yüzde 60'lara, şu günlerde de yüzde 70'lere doğru çıkmaya başladığını anlattı. Üretimin hiç sıfırlanmadığını kaydeden Kemal Akar, "Bin kişi çalıştıran işletmeler 700'e düşürdüler. Kronik hastalığı olanlar, yaş durumu olanlar izne çıktı. Sanayici arkadaşlarla telekonferans üzerinde istişare halindeyiz. Almanya da açılmaya başlayacak haberleri geliyor. Sanayici gerekli tedbirleri alarak üretimlerini sürdürüyor. Sosyal mesafeyi korumamız önemli" diye konuştu.

ve hazır giyim de maske üretimi dışında bir hareketlenme olmadığını belirterek, şu gelişmeleri aktardı: "Gıda üretimi sürüyor. Ama kimse bu ortamda gidip elbise satın almaz. Kapasite yüzde 20'lerde diyebiliriz. Fakat şunu söyleyebiliriz; Avrupa'daki alıcılar Uzak Doğu yerine Türkiye'ye daha fazla ağırlık verecekler. Bu noktada bir artış beklentisi içerisindeyiz ve bu büyük ihtimalle de gerçekleşecek. Birçok firmamız maske üretmeye başladı. Bunun için ilave makine yatırımı yaptılar. Aile firmamız ürettiği binlerce N95 tipi maskeyi sağlık kurumlarına gönderiyor. Yine bölgemizdeki birçok üretici her gün 30 bin maskeyi hibe olarak veriyor. Bununla birlikte elektronik ticarete bir artış olduğunu ihracatçı arkadaşlarımızdan duyuyoruz"

Lojistikte temassız ve sürekli operasyon

KARA yolunda yaşanan sıkıntılar nedeniyle, yük taşımacılığında demir yoluna talep arttı. Arkas Lojistik açıklamasında, uzun zamandır yaptıkları demir yolu yatırımları sayesinde, "Temassız Operasyon" dönemini başlattıklarını bildirdi. Demir yolu ile 40 TIR'lık bir taşıma tek seferde sadece iki makinist ile yapılabilir. Kara yolunda bu durum, en az 40 sürücü yani 40 insan anlamına geliyor. Arkas Lojistik Genel Müdürü Onur Göçmez, filolarında bulunan 700'den fazla vagon ile Türkiye'nin en önemli sanayi kentlerinden limanlarına ithalat ve ihracat konteyner demir yolu taşımacılığı yaptıklarını açıkladı.

Öte yandan Deutsche Post DHL Group da, müşterilerinin Türkiye'deki ihtiyaçlarını karşılamak için ek lojistik çözümler geliştiren DHL Global Forwarding sayesinde, doğrudan Çin'den Türkiye'ye veya Çin'den

Avrupa aktarmalı olarak Türkiye'ye demiryolu taşımacılığı hizmetlerini müşterilerine sunmayı sürdürdüğünü açıkladı. DHL Global Forwarding Türkiye CEO'su Ingo-Alexander Rahn, sağlık ve günlük ihtiyaçların hızlı ve etkili bir şekilde taşınması için LCL (Konteyner Yükünden Az) ürününde hizmet verilen direkt hat sayısının 18'e çıkarıldığını ve İstanbul'dan New York'a ve Busan'dan İstanbul'a LCL hizmetinin yanı sıra kargo uçlarına alternatif olarak Çin'den Türkiye'ye, Türkiye'den Avrupa ve Afrika'ya hava charter hizmetlerinin de sunulduğunu bildirdi.

TOFAŞ, Araç yerine sağlık ekipmanı üretiyor

BURSA'daki fabrikasında üretim faaliyetlerine kısa süre ara veren TOFAŞ, sağlık çalışanları için tıbbi destek ekipmanları üretmeyi sürdürüyor. Şirket, üretimini yaptığı ekipmanların teslimatını, ihtiyaç bildirilen hastanelere İl Sağlık Müdürlükleri koordinasyonunda sağlıyor. İlk olarak Bursa Şehir Hastanesi ile başlayan teslimatlar, İstanbul, Bursa, Ankara, Balıkesir, Kocaeli, Manisa, Muğla ve İzmir dahil olmak üzere toplam 24 ildeki, 63 sağlık kuruluşuna ulaştırıldı. Tofaş, bu süreçte toplam 578 adet biyolojik örnek alma ve entübyasyon kabini ile 20 bin 146 adet siperlikli maske üretti.

Tofaş CEO'su Cengiz Eroldu açıklamasında, nisan sonuna kadar 50 bin adet siperlikli maske ile toplam bin 300 adet entübyasyon kabini ve biyolojik numune alma kabini üretimini hedeflediklerini açıkladı.

Savunma sanayi gibi gıda da millileşecek

Konya, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın kullanılmayan Hazine arazilerinin ekime açılmasını öngören Yazlık Ekiliş Programı'ndaki 21 pilot ilimizden biri. Konya Ticaret Borsası Başkanı Hüseyin Çevik, 'Gıda stratejik üründür. Korona sürecinde dışardan ithal etmeden fazla üretim yapalım. Çıkış noktamız budur' dedi

KONYA Ticaret Borsası Başkanı Hüseyin Çevik, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın Hazine arazilerini ekime açan Bitkisel Üretim Geliştirme Projesi-Yazlık Ekiliş Programını Aydın-lık'a değerlendirdi. Uygulamanın henüz başlamadığını söyleyen Çevik, "Şu anda Çevre Bakanlığı öncülüğünde Tarım ve Orman Bakanlığı ve Milli Emlak ile birlikte bir havuz oluşturuluyor" dedi.

PILOT BÖLGELERDE 28 İL OLACAK

Üzerinden 10 gün geçen Yazlık Ekiliş Programı hazırlıklarının sürdüğünü kaydeden Hüseyin Çevik, Konya'da atıl durumda çok geniş Hazine arazisi olmadığını, daha çok doğu ve güneydoğu ille-lerinde bulunduğunu söyledi ve çalışmalar hakkında bilgi verdi:

"Şu anda Çevre Bakanlığı'yla birlikte bir havuz oluşturuluyor. Bahar dönemi için 21 il, 28 ile çıkartılıyor. Ecrimisil karşılığında kira-ya verilecek. Çevre Bakanlığı, atıl du-

rumda nereler var, onu tespit edecek. Tür-kiye genelinde ağırlıklı olarak Erzurum, Kars, Muş, Erzincan, Sivas, Kayseri'de geniş Hazine arazileri bulunuyor."

NİSAN VE MAYIS AYINA YETİŞECEK

Projenin amacının nisan ve mayısta eki-len arpa, buğday, kuru fasulyede teşvik ol-duğunu ifade eden Çevik, işleyişi şöyle an-lattı:

"Türkiye'de ekmeyen tarım arazilerimiz var. Arazisini ekmeyip de kiraya vermek is-teyenler de buraya yatacak. Tarım Bakan-lığı da hakem olacak. Korona ile gıda arz-nının önemi bir kez daha ortaya çık-tı. Küreselleşmede birinci önce-lik gıda arzıydı, şimdi her ülke kendi gıda arzı için elinden ge-len yatırımları yapacak. Dev-letimiz bu adımı attı. Bu pro-gram daha bir hafta, 10 günlük mesele. Şimdiden bahar eki-minde 8 milyon dekarlık bir ha-zine arazisi çıktı. Ticaret bors-a-larının toplantısında Tarım ve Orman Bakanımız, 'bu bir başlangıç' dedi."

'BUĞDAY, ARPA, MISIR EKECEĞİZ'

Hüseyin Çevik, gıdayla ilgili olarak "Na-

Meralara dikkat çekti

Yüksek Ziraat Mühendisi Süleyman Yurddaşer, programla ilgili olarak "Me-ralarla ilgili titiz davranılması gerektiği-ne" dikkat çekti. Yurddaşer, Tarım ve Or-man Bakan'ının programı açıklarken kullandığı "Hazineye ait 9 milyon met-rekare" ifadesi için "Bizde hektar ya da dekar olarak geçmesi lazım, metre-kare kullanılması iyi bir işaret değil" yorumunu yaptı. Doğu ve Güneydoğu bölgelerin-deki arazilerin çoğunlukla mera oldu-ğunu hatırlatan Yurddaşer'in uyarıları ise şöyle:

"20 bin hektar merayı arsaya çevir-mişler. Bunu da ücretsiz olarak çiftçiye dağıtacaklar. Meralar ortak mülkiyet-tir. Meraların arsaya veya tarım arazisine çe-virmek yanlıştır. Meraları başka maksatla kullanıma açmak Anayasa'nın 45. Mad-desine aykırıdır. Doğu Anadolu'daki Hazine arazileri genellikle çayır-lık alan-lardır. Çayır-lık biçilip kurutulduktan sonra toplanır. Çayır-lık kaldırıldıktan son-ra hayvanların otlamasına açılır. Buraların tarıma açılması oraların florasını bozar. Birçok endemik bitki yok olur."

sıl savunma sanayinde millileşiyorsak, öyle" benzetmesini yaptı ve şunları kaydetti:

"Biz aynı zamanda ihracatçı bir ülkeyiz. Un, makarnada birinciyiz. Son 15 yılda 20 milyar dolar ihracat gelirimiz var, şimdi bu-nun için buğday üretimine ağırlık vereceğiz. Tarım toprağımızı boş bırakamayız. Henüz uygulamaya tam olarak başlamadı. Devletin bu tür arazilerini ecrimisil karşılığı kirala-mak eski bir uygulamadır. Devletin burda-ki hedef noktası, üretimi yukarı taşımak. 2,5 milyon hektar ekmeyen arazimiz var.

Gıda stratejik üründür. Korona sürecinde dışardan ithal etmeden daha fazla üretim ya-palım. Çıkış noktamız budur. Türkiye'de iş-lenen 8-8,5 milyon ton mısırın 7 milyon-u biz üretiyoruz. Şimdi içerdeki ürünü faz-la-laştıracağız ve buğday, arpa, mısır artı-racağız. Programın vizyonu bu."

Hüseyin Çevik, değerlendirmesini "Dün-ya artık millileşecek. Her devlet kendi ihti-yacıncı kendi üretecek. Biz de çok şükür ken-di kendimize yetecek ülkeyiz" diye sonlan-dırdı.

Ziraat odalarından görüş alınmalı

FÜSUN İKİKARDEŞ

YAZLIK Ekim Programı'ndaki 21 pilot il arasında yer alan Nevşehir'de, çiftçiler, ekmeyen hazine arazilerin çok geniş yer tutmadığını belirtti. "Hazine arazilerinden ye-terince adaletli şekilde yararlanıl-mıyor" diyerek dağıtım sorunun-dan yakınan bir patates üreticisi, projenin 2 yıldır gündemde oldu-ğunu ve az sayıda çiftçinin bu ola-naktan yararlanabildiğini ifade etti. Ziraat odalarından ve çiftçi-lerden görüş alınmasını isteyen üre-tici, "Tarıma açılıp 5 ya da 10 yıl için kiraya verilebilirdi. Kanun koyu-cunun hükümleri geçerli olmalı" önerisinde bulundu.

Aydınlik'a konuşan Nevşehir Zi-raat Odası Başkanı Mahmut Çalış-

kaner ise, son açıklanan program-da sonra kendilerine az sayıda başvuru olduğunu ifade etti. Çalışkaner, birkaç başvuru yapılarak çiftçi belgesi talep edildiğini söy-le-di ve işleyişi şöyle yorumladı: Me-sela 100-200 dönüm tarlası var, yeni bir yer ekmek isterse o da ekebilir. Mesele bu arazilerimizi tarıma yö-neltmek. Ya da aksi bir örnek şö-olabilir:

"Tarım için kullanacağım diyor ama kullanmıyor, ya da eken kişi 'artık ben ekmeyorum' diyorsa geri alınacak. O araziye kiralık gibi dü-şünün. Ancak 10 yıl ekirse satın al-mak için başvuruyor, ama o da tapu yerine geçmiyor."

TARLADA SIKINTIMIZ YOK

Derinkuyu Ziraat Odası Bşk. Ya-

vuz Şen, Hazine arazilerinin zaten ekildiğini söyledi ve yeni uygulama-dan biraz daha kalıcılık bek-le-diğini ifade etti. Nevşehir'in pata-tesiyle ünlü Derinkuyu ilçesindeki durumu ise şöyle anlattı: "Tarlada sıkıntımız yok, mev-simlik işçiler var. Şanlıurfa'dan ge-lecekler, bekliyoruz. Patates var, 20 gün sonra da fasulye başlayacak. Kendi ürettiğimiz tohumlarımız var. Dağıtılan tohum, ihtiyacın yüzde 10'unu ancak karşılar. Yüz-de 90'ı kendimiz buluruz. Hazine arazileri zaten ekiliyordu, en azın-dan arazi işlenmiş olurdu. Ecrimisil yatırınca ekiliyordu. Yıllık işleni-yordu. Şimdiki uygulamada biraz daha kalıcı olacak gibi. Derinku-yu'da fazla bir Hazine arazisi yok, meralar var."

Mersin: Bizi de dahil edin

YURT HABERLER

MERSİN Tarsus Ziraat Odası Başkanı Ve-yis Avcı, 21 ili kapsayan 'Bitkisel Üretimi Ge-liştirme Projesi-Yazlık Ekiliş Programı'nda Mersin'in yer almasını istedi ve "Atıl durumdaki Hazine arazilerinin kazandırılması çiftçi için olumlu karar. İnşallah en kısa zamanda bizim ili-mizde de atıl arazileri kapsar" dedi.

Başkan Avcı, proje için hem sevindiklerini hem de üzüldüklerini belirterek, "Açıklanan ka-rar ile beraber atıl durumdaki Hazine arazi-lerinin kazandırılması çiftçi için olumlu karar. 21 ilde uygulanacak. Bizim ilimizi şu anda kapsa-mıyor ama olumlu bir gelişme, hem çiftçi aç-sından refah düzeyini yükseltme açısından. Başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere Tarım ve Orman Bakanımıza, Çevre ve Şehircilik Ba-kanımıza da bu konu ile ilgili yaptıkları çalışmalar için teşekkür ediyoruz. Bu iş Türk tarımının önü-nü açacak, refah düzeyimizi yükseltecektir. Tarsus Ziraat Odası olarak bunu özellikle des-tekliyoruz. İnşallah en kısa zamanda bizim ili-mizde de atıl arazileri kapsar. Bununla ilgili ge-rekli çalışmalar yapılmasını talep ediyoruz" diye konuştu.

Çiftçiler ve tarım işçileri yasaktan muaf

YURT HABERLER

TARIM ve Orman Bakanı Bekir Pakdemir-li, koronavirüs tedbirleri kapsamında hafta-sonları uygulanacak sokağa çıkma yasağın-dan "Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinde bulunanların" muaf tutulacağını duyurdu. Pakdemirli, bu haftasonu ikinci kez uygula-nacak sokağa çıkma yasağı öncesi, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ile görüşmesinin ar-dından şu açıklamayı yaptı: "Gıda tedarikinde ya da tarım ve hayvancılık sektöründeki üretimde herhangi bir aksa-lık yaşanmaması için bir dizi önlem aldık. Tarımsal ve hayvansal faaliyetlerde bulunan çiftçilerimiz, üreticilerimiz ve gıda sektö-rünün sokağa çıkma yasağından muaf tutu-lan gruba dahil edilmiştir."

'ÇALIŞMAYA, ÜRETMEYE DEVAM EDECEĞİZ'

Açıklamada, üreticilerin veya veteriner he-kimlerin bulundukları yerlerde herhangi bir sıkıntı olması halinde mülki amirlere basvu-rulabileceği de kaydedildi. Bakan Pakdemir-li, şunları kaydetti:

"İyi biliyoruz ki, biz el ele verdikçe üstesin-den gelemeyeceğimiz şey yoktur. Biz Türki-ye tarımının neferleri olarak, bütün üretici-lerimizle, ülkemiz için milletimiz için üret-meye, var olmaya devam ediyoruz. Güçlü bir Millet, güçlü bir devlet olarak karanlık günleri geride bırakıp, aydınlığa da yine bir-likte, birbirimizden aldığımız güçle çıkaca-ğız. Bizler ülkemiz, milletimiz için çalışmaya üretmeye devam ediyoruz."

46 KURUMDAN ORTAK AÇIKLAMA:

Süs bitkileri sektörünün yüzde 70'i yok olacak!

AYDINLIK/ ANKARA

KORONAVİRÜS salgından en çok etkilenen sektörlerin başında yoğun iş gücü gerektiren ve en hassas tarımsal ürün-leri üreten 'süs bitkileri ve peyzaj' sektörü geliyor. Salgın ne-den ile süs bitkileri ve mamullerinde kamu alımları ve pe-rakende durma noktasına geldi. Gümrük kapılarının ka-panmasıyla, ihracat çok kısıtlandı. Süs Bitkileri Üreticileri Alt Birliği, Süs Bitkileri ve Mamulleri İhracatçıları Birliği, Pey-zaj Mimarları Odası ve 43 kooperatifin ortak bir açıklama ya-yımlayarak, mart ayında başlayıp nisan, mayıs aylarında de-vam eden pazarlama süreci için sektörün yaklaşık 9 aydır ha-zırladığı bildirildi.

Açıklamada, "İşletmelerimizde ve seralarımızda hazır bek-leyen ürünlerin, özellikle mevsimlik ve kesme çiçeklerin de-polanma şansı yoktur. Üretimin en yoğun olduğu bu dönemde ürünler satılmayarak çöpe atılma durumunda kalmıştır, yüz-de yüze yakın iş kaybı olmuştur" denildi.

2,5 MİLYAR LIRA KAYIP

100 binlerce ailenin geçimini sağlayan sektörün destek-lenmemesi durumunda ciddi sosyo-ekonomik sonuçlar ortaya çıkacağı kaydedilen açıklamada şu görüşlere yer verildi:

"Koronavirüs nedeniyle zayı olan üretim değeri yaklaşık 1.1 milyar liradır. Her gün çöpe milyonlarca bitki atılmaktadır. Süreç böyle devam ederse önümüzdeki 3 ay içinde zayı ola-

cak üretim değeri yaklaşık 2,5 milyar lirayı bula-caktır. Sektörümüzde işletmelerimizin yüzde 70'i kapanacak, sektör durma noktasına gelecek ve it-halat artacaktır. Önümüzdeki yıllarda ülkemizde ithal ürünlerde artış olacak ve ihracatçı konu-mumuzu kaybedeceğiz. 100 binlerce kişi ve on-ların aileleri iş kaybına uğrayacaktır."

BORÇALAR ERTELENSİN KDV YÜZDE 8 OLSUN TALEBİ

Süs Bitkileri Üreticileri Alt Birliği, Süs Bitki-leri ve Mamulleri İhracatçıları Birliği, Peyzaj Mi-marları Odası ve 43 kooperatifin ortak bir açık-lamasında talepler şöyle sıralandı:

"518 sayılı Gergi Usul Kanunu Genel Tebli-ği ile ilan edilen mücbir sebep kapsamına süs bit-kileri ve peyzaj sektörünün de alınması başlıca ta-lebimizdir. Süs bitkileri ve peyzaj sektörünün kamu ve özel bankalara olan kredileri borçları en az bir yıl süreyle faizsiz ola-rak ertelenmelidir. Tarımsal işletmelere kolay erişilebilir, ipo-teksiz, KGF benzeri faizsiz ya da çok düşük faizli ve iki yıl geri ödemesiz uzun vadeli kredi verilmelidir. Süs Bitkileri sektö-ründe 'Üretime Devam Kredisi' hızla hayata geçirilmelidir. Pazarlanma şansı kalmayan ürünler için mücbir sebep kap-samında bir 'koronavirüs Tazminatı' ödenmeli ve süs bitkileri tarımsal destek kapsamına alınmalıdır. Süs bitkileri ürünle-

rinde yurtdışı pazar paylarımızı koruyabilmek için, fahiş ar-tan, uçak kargo bedelleri devletçe karşılanmalı, karayolu nak-liyesinde yaşanmakta olan hızlı maliyet artışları için ilave des-tek sağlanmalıdır. KDV oranı yüzde 8'e düşürülmelidir. Yak-laşan anneler günü de göz önüne alınarak üretici elindeki ürün-leri en az maliyet fiyatına satmasına imkan sağlayacak pa-zarlama kanalları açılmalıdır. Açılacak tüm kamu ve yerel yö-netim ihalelerinde yerli üretim bitkilerin kullanılması zorunlu tutulmalıdır."

Röta

Doğu
PERİNÇEK

dogu.perincek@vatanpartisi.org.tr

KÖY Enstitüleri, 80 yıl önce 17 Nisan 1940 tarihinde çıkarılan yasayla kuruldu. Kökleri Türk Devriminin içindedir.

Atatürk, 1 Mart 1922 günü Meclisin Üçüncü Toplantı Yılı'nı açarken söylemişti o sözü: "Türkiye'nin hakiki sahibi ve efendisi kimdir? (*köylüler sesleri*) Bunun cevabını derhal birlikte verelim: Türkiye'nin hakiki sahibi ve efendisi, hakiki üretici olan köylüdür. (*Şiddetli ve sürekli alkışlar*.)" O halde, herkesten daha çok refah, saadet ve servete müstahak ve layık olan köylüdür. (Sürekli alkışlar) Dolayısıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin iktisadi siyaseti bu aslı gayeyi elde etmeye yöneliktir. Efendiler; diyebilirim ki, bugünkü felâket ve sefaletin yegâne sebebi, bu hakikatin gafli bulunmuş olmamızdır.

"*Tunalı Hilmi B. (Bolu): Allaha çok hamdederim ki, bu sözleri işitiyorum.*"

"Mustafa Kemal Paşa (Devamlı): "Hakikaten, yedi asırdan beri cihanın muhtelif taraflarına sevk ederek kanlarını aktıttığımız, kemiklerini topraklarında bıraktığımız ve yedi asırdan beri emeklerini ellerinden alıp israf eylediğimiz ve buna karşılık daima hakaret ve aşağılama ile mukabele ettiğimiz ve bunca fedakarlık ve ihسانlarına karşı nankörlük, küstahlık, cabbarlıkla şahak menzilesine indirmek istediğimiz bu aslı sahibin huzurunda büyük bir hicap ve ihtiramla hakiki vaziyetimizi alalım. (Şiddetli alkışlar)" (1)

TÜRK KÖYLÜ İHTİLALİ

Atatürk, Meclis kürsüsünden bir anlamda Devrimin temel programını açıklıyordu. O zaman köylü, Türkiye nüfusunun yüzde 85'i idi. Emekçilerin nerdeyse hepsi ve halkın büyük çoğunluğu çiftçi idi.

Atatürk, köylüyü efendi ilan ederken, yalnız bir iktisat programı değil, bir iktidar programı açıklıyordu. O gün halk iktidarı, köylünün iktidarı demekti. Kemalist Devrim, Mazlum Milletlerin bütün demokratik devrimleri gibi özünde bir köylü devrimiydi. Devrim'in önde gelen yönetici ve düşünürlerinden Mahmut Esat Bozkurt'un vurguladığı üzere, "Türk İhtilali'ne 'Türk Köylü İhtilali' demek haksız bir değerlendirmedir olmaz." (2) Yine Bozkurt, Kemalist Devrimle kurulan Cumhuriyetin temel görevinin köylü meselesini halletmek olduğunu kesin bir dille ortaya koyar:

"Türkiye'de köylü meselesi, son büyük ihtilal den doğan yeni devlet sistemlerimizin bir direk, bir temel meselesidir." (3)

KÖYLÜ HÜKÜMETİ

İsmet İnönü, 1930 yılında Sivas'ta, "Anadolunun ortasında kurulmuş bir köylü hükümeti"ni saptamasıyla Kemalist hükümetin kimliğini açıklar. (4)

Köy Enstitüleri üzerine 80 yıldır yazılan toplarsak koskoca bir kitaplık eder. Dünyadaki etkileri de çok geniş ve güçlüdür.

Yazılanlar, Köy Enstitülerini bir Eğitim Projesi, Üretim ve İktisat Projesi, Kalkınma Projesi, Köylüyü Aydınlatma Projesi, Devrimi Güvenceye Ka-

MERHABA KAMUCULUK – 23 Millî Egemenlik projesi olarak Köy Enstitüleri

vuşturma Projesi, Laiklik Projesi, Çağdaşlaşma Projesi, Kadın-Erkek Eşitliği Projesi olarak işlemlerdir. Bunların hepsi doğrudur. Ama hepsinden önemlisi, Köy Enstitüleri bir İktidar Projesi, bir Hükümet Projesi idi. Sınıfsal olarak, buna bir Emekçi İktidar Projesi diyebiliriz. Köylü memleketin efendisi kılınacaktı.

Atatürk'ün 1922 yılında dile getirdiği gibi "Türkiye'nin hakiki sahibi ve efendisi" olmak, hükümet olmak demekti. Millî Demokratik Devrimin Programı buydu. Ancak bu programın lafta kal-

maması için, köylüyü ülke yönetiminde söz sahibi kılmak birikim ve yeteneğe kavuşturmak gerekirdi.

Köy Enstitüleri, 17 bin mezun verdi, köy çocuklarından köy öğretmeni yetiştirdi. Ama daha önemlisi, köy çocuklarından Devrimci yetiştirdi. Köy Enstitülüler, yalnız köylerde değil, Türkiye'nin bütününde halk yönetiminin öncülleri olarak görev yaptılar. Kendileriyle birlikte köylüyü iktidar sahibi yapmak için uğraştılar. Çok kısa zamanda yaptıkları iş gerçekten büyüktür.

MİLLÎ EGEMENLİĞİN ÖNCÜLERİNİ YETİŞTİRMEK

Türkiye'ye millî irade ve millî egemenlik kavramlarını, Türk Devrimi getirmiştir. 1876 Birinci Meşrutiyetinde henüz bu kavram yoktu, ancak köklerini oralara kadar uzatabiliriz. 1908 Hürriyet Devrimi Millî Egemenlik yolunda önemli bir atlımdır. Ancak kavramın gerçek anlamıyla tarih sahnesine çıkması, 23 Nisan 1920'ye giden süreçtir.

1914 yılında başlayan Kurtuluş Savaşımızın temel gücü köylü idi. Milletimiz de büyük çoğunluğuyla köylüden oluşuyordu. Millî Egemenlik, köylü olan milletin egemenliği idi. Cumhuriyet, Millî Egemenliğin hayata geçmesi yönünde devrimci uygulamalarda bulundu. Ekonominin esas olarak tarıma dayanması, Aşarın kaldırılması, topraksız ve yoksul köylüye toprak dağıtılması, 1935 yılında toplanan CHP 4. Büyük Kurultayında Toprak Reformunun Parti Programına alınması, Devrim Kanunları; bütün bunlar, Millî Egemenliğin ekonomik ve toplumsal temelini oluşturmak içindi. Bu yönde çok önemli bir girişim ise, Köy Enstitüleridir. Millî Egemenliğin öncülerini ya da aydınlarını yetiştirmenin başka bir yolu yoktu.

İlginçtir, Türkiye siyasetinde Köy Enstitülerine karşı çıkanlar, aynı zamanda millî iadeyi ve millî egemenliği savunmuşlardır. Oysa Millî İradeyi hakim kılmak, Millî Egemenliğin gerçek efendisini iktidar sahibi kılmak için, Köy Enstitüleri olağanüstü bir tasarım ve uygulama olmuştur.

★★★

- [1] *Atatürk'ün Bütün Eserleri*, c. 12, s.279 vd.
[2] *Mahmut Esat Bozkurt*, "Türk Köylü ve İşçilerinin Hakları", *Toplu Eserler*, Yayına hazırlayan: Şaduman Halıcı, c. III, s.188 ve s.190.
[3] *Mahmut Esat Bozkurt*, "Öz Türk Köylüleri", *Anadolu Dergisi*, İkinci Teşrin (Kasım) 1932, s.1-2. *Toplu Eserler*, c. III, s.82
[4] "Türk Ziraat Tarihine Bir Bakış", *İstanbul 1938*, s.277

SALGININ ÇİFTE MAĞDURLARI: ENGELLİLER

Haftasonu uygulanan sokağa çıkma yasağında engelliler yalnız kaldı. Ailelerinden yakınlarından ve bakımına muhtaç oldukları yardımcılarından ayrı kalan engelliler, bu hafta-sonu kendilerine yardım edecek kişilerin sokağa çıkma yasağından muaf olmasını istiyor

AİLE yakınları ya da evlerine gelen yardımcıların desteği ile yaşamlarını sürdüren engelliler, haftasonu uygulanan sokağa çıkma yasağında mağdur oldu. Sokağa çıkma yasağı ilan edildiği andan itibaren yetkililere ulaşmak ve yardım talebinde bulunmak için çabalayan engelliler, elleri kolları, gözleri olan kişilerin bu yasaktan muaf tutulmasını istiyor. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yetkilileri, hizmet verenin lisanslı olması halinde muaf olduğunu söyledi. Ancak lisanslı hizmet alamayan çok sayıda engelli var. Görme engelli Av. Cemil Yazarkan, hafta sonu yaşadıkları sorunu Aydınlik'a anlattı.

Ozlem KONUR USTA

ASTIM ATAĞI HAREKETİ ENGELLİYOR

Semra Yazarkan yüzde 87 yürüme engelli, astım hastası... Bununla birlikte çok sayıda rahatsızlığı var. Eşi Cemil Yazarkan da görme engelli. Covid-19 salgını onların da hayatını etkiledi. Semra Yazarkan, ayağa kalkamadığı için, eşi Cemil Yazarkan da görme engelli olduğu için yemek, temizlik gibi işlerini evlerine gelen yardımcıları yürütüyor. Geçen hafta Cuma akşamı sokağa çıkma yasağı ilan edilince Semra Yazarkan, 155'i arayıp yardımcıları için izin istedi. Yazarkan, "Bana, polislerin yardımcı olacağını ve bu konuda sorun yaşamayacağımızı söylediler. O gece bunu duyup rahat uyudum" dedi. Yazarkan, Cumartesi sabahı tekrar 155'i aradığında sonuç alamadı. "155'i, Kaymakamlığı, belediyeyi aradım. Vefa Destek Ekipleri'ne yönlendirdiler ancak biz alışveriş istemiyoruz. Astım atağı geçirdim. Kıpırdadığım anda öksürümeye başlıyorum. Bizim yemek hazırlama imkanımız yok. Cumartesi kimse dönüş yapmadı. Pazar günü de telefon trafiği devam etti ancak bir sonuç alamadık. Öğleden sonra 16.00'da AKUT'tan poğaça gönderdiler. Üzerinden günler geçti ama sarsıntıyı atlatamadım. Engelliler lütfen mağdur ol-

masın, aciz kalıyoruz."

BAKICI PERSONEL BAŞVURULARI REDDEDİLDİ

Av. Cemil Yazarkan, 2828 sayılı yasa-ya dayanarak iki engelli yaşadıkları ev için 2008 yılında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İstanbul İl Müdürlüğü'ne "Umut Engelli Evleri"nden yararlanmak için başvurdu. Yazarkan, "Başvurunun kabul edilmesi halinde evinize bakıcı personel görevlendiriliyor. Başvurumuza yanıt alamadık. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü böyle bir imkanlarının olmadığını söylediler. Eşim ve benim adıma açtığımız iki davadan biri istinaf mahkemesinde, diğeri henüz sonuçlanmadı" dedi.

Yazarkan, bakım hizmeti alabilmele-ri halinde haftasonu yaşadıkları sorunları olmaya devam etti. Yazarkan, "Muhtarlıklarda, ilçe sosyal hizmetler müdürlüklerinde hangi evde engellilerin yaşadığını kaydı var. İhtiyaçlarını belirlemeleri ve önlem almaları gerekir. Lisanslı bakıcı biz de istedik ama imkanlarımız kısıtlı" diye konuştu.

Belediyenin verdiği yemek aksadı

Alaaddin Var'ın 90 yaşındaki babası ve 60 yaşındaki engelli ağabeyi aynı evi paylaşıyor. Evin temizliğini ve ihtiyaçlarını 15 günde bir Alaaddin Var ve ailesi karşılıyor. Var, "Salgın olunca değişiklikler. Onlara virüs taşıyabiliriz. Maltepe Belediyesi'nden düzenli yemek gönderiyorlardı. Geçen hafta iki gün o da aksadı" dedi. Var ailesi en azından bu riskli günlerde bakım hizmeti istiyor ama bu konuda ne yapmaları gerektiğini de bilmiyorlar.

Salgın döneminde destek ihtiyacı arttı

ENGELLİLERİN

bakım sorunu salgın-
de daha da derinleşti. Engelsiz Yaşamı Destekleme Derneği Başkanı Bülent İnçe de 85 yaşındaki annesiyle birlikte yaşıyor. Tekerlekli sandalye üzerinde yaşamak durumunda olan İnçe, "Çok fazla hareket kabiliyetimiz yok. Temizlik, yemek, alışveriş gibi ihtiyaçlar var. Oğlum geçen haftaya kadar askerdeydi" dedi. İnçe, geçen haftaya kadar kardeşinin desteği ile alışveriş sorununu çözümü. İş yalnızca alışveriş bitmiyor, pişirmek, temizlik gibi ihtiyaçlar da var. "Virüs bulaştırma korkusu var. Engellilerin tek başına hayatlarını sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmek imkanı yok. Bu hassas dönemlerde yardımla bu süreyi atlatabiliriz. Engellilerin yaşadığı haneler, hangi evde kaç engelli olduğu hem bakanlık hem de yerel yönetimler tarafından biliniyor. Maalesef bu veriler, salgın döneminde destek amaçlı değerlendirilmedi."

Muhtar ve İmamlara görev

Dr. Semih Dikkatli'ye göre, yardımlaşma konusunda bulundukları mahalleyi iyi tanımaları nedeniyle muhtar ve imamlara daha büyük görev düşüyor.

Sokağa çıkma yasağının toplumdaki algısı tartışılıyor. Yarı ikinci kez 31 ilde sokağa çıkma yasağı uygulanacak. Peki yasağın sonuçları ne oluyor. İnsan psikolojisindeki etkilerini uzmanlara sorduk. Psikyatrist-Psikoterapist Dr. Semih Dikkatli toplumu bütünüyle ilgilendiren her kararın kitle psikolojisi açısından da sonuçları olduğunu söyledi.

İlk haftasonu yasağının konuluş biçimi, zamanlaması ve açıklanma yönteminde bazı hatalar yapıldığına dile getiren Dikkatli şöyle konuştu: "İnsanlar zaten halen bir virüse yenik düşmüş olmanın yanı sıra ve herşeyin çamurcağı düzelebilmesi düşüncesine sahipken, yasağın bittiği gün insanlar içsel olarak yaşadıkları bilişsel çarpıtmalara sığınarak daha fazla sokağa çıkar oldular. Bunda maske ve eldiven kullanmanın yarattığı sahte iyilik algısı da etkili oldu. Bazıları 'na-

sıl olsa yasağın konduğu gün olan oldu bundan sonra hiçbir şey iyi gitmez' mantığıyla, bazıları da 'iki gün yasakla her şey yoluna girmistir' mantığıyla sokaklara çıkmaya başladı."

'PAYLAŞMAK MORAL VERİR'

Evlerde kalmaya devam edilmesi gerektiğini söyleyen Dikkatli, "İnsanlar alışveriş yapamayacak durumda olan komşularına maddi ve manevi destek olmalı. Komşusu açken tok yatan bizden değildir düsturuyula, evlerinde pişenleri apartmanlarındaki sokaklarındaki ihtiyaç sahipleriyle paylaşmalı... Bu paylaşıma da moral verecek ve iyi hissetmesini sağlayacaktır" dedi.

Bu konuda muhtar ve imamların etkin rol oynayabileceğini belirten Dikkatli şöyle sürdürdü: "Onlar mahallelerindeki muhtaç insanları bilirler, mahalle arasında destek için insanlara başvurabilirler. Bence şimdi tam muhtar ve imamların bu tip yardımlaşma faaliyetlerine, evde yalnız ihtiyaçlara destek için harcamaları. Bir de akşamları okunan selalar insanlara ödenmiş hatırlattığından umutsuzluğa neden oluyor ve şu aralar en çok ihtiyaç duyduğumuz şey umut."

Uzman Klinik Psikolog Yavuz Şahin de, toplumun karantina sürecine alışık olmadığını vurgulayarak "İnsanlar bu duruma alışık olmadığı için psikolojik olarak hapse girmiş hissiyatı yaşıyor. Bu psikolojiyle kendilerini dışarı atıyor olma ihtimalleri çok yüksek" dedi.

Sokağa çıkma yasağı süresinde insanların evde sıkılmayacağı aktiviteler üretmesi gerektiğini belirten Şahin şöyle devam etti: "İlgi alanlarına göre kendilerini geliştirebilecekleri aktiviteler yapmaları, sokağa çıkma eylemini engelleyebilir. Mesela bir enstrüman öğrenmeye çalışmak, resim yapmak, film izlemek, yazı yazmak veya farklı aktiviteler yapmak yararlı olacaktır. Kişinin ilgi duyduğu bir alan üzerinde durması virüsten korunmak adına izolasyon da çok etkili olacaktır. Bu nedenle aktivite yaratmak hem kendimizi, hem de çevremiz için faydalı olacaktır. Alışverişte iki gün boyunca evde kalınca zamanı iyi değerlendirebilmek için ihtiyaçları giderilmeli. Eğer kişi kendisini bu hobileriyle veya başka motivasyonlarla bu döneme adapte edebilirse bu virüsün üstesinden daha rahat gelebiliriz. Vatandaşlarımız psikologlardan telefon ile kendi ilgi alanlarını keşfetmek ve adaptasyon gibi çeşitli konularda destek alabilirler."

KİTAPLAR

FİLM

Yılanların Öcü

Metin Erksan, Köy Enstitülü Fakir Baykurt'un romanından senaryolaştırdığı ve yönettiği bu filmle 1960 kuşağını etkiledi.

YARIN: MERHABA KAMUCULUK – 24

Millet dayanışma örneği gösterdi

FÜSUN İKİKARDEŞ

KIZILAY Başkanı Dr. Kerem Kınık, sanal ortamda basın toplantısı yaptı. Ramazan ayında yapacakları yardım planlarını duyurdu. Dr. Kerem Kınık, yardımları şu başlıklar altında topladı: 350 bin aileye gıda yardımı, 215 bin aileye zekat, fitre ve fidiye, 100 bin aileye her gün iftarlık sıcak yemek, 50 bin bayramlık yardımı, 400 bin çocuğa bayramlık giysi ve hediyeler. Diyanet İşleri Başkan-

lığı'nın açıkladığı bu yılki fitre ve fidiye miktarlarının da Kızılay'a bağışlanması çağrısında bulunan Dr. Kınık "1877'ye fitre veya fidiye yazarak atacağınız bir SMS'i Kızılay olarak hemen ihtiyaç sahibine ulaştıracağız" dedi. Bağışçılar, ayrıca gıda yardımları için 75TL ve 120TL'lik paketleri seçebilecek, 50 TL bağışla 4 kişilik bir ailenin iftar yemeğini karşılayabilecek ya da bayramlıklar için de her bir çocuk için 150 TL bağışta bulunabilecek. Ba-

ğışlar, Türk Kızılay bağış hesaplarından, tüm PTT İşlem Merkezlerinin 2868 no'lu Türk Kızılay Posta Çeki hesabından, www.kizilay.org.tr'den, 168 Türk Kızılay ücretsiz danışma ve bağış hattından, mobil uygulamadan ve ülke genelindeki tüm Kızılay şubelerinden bağışlarını yapabilecekler. Ayrıca tüm operatörlerden 1877'ye FITRE ve FİDİYE yazarak 27 TL'lik, RAMAZAN yazıp 2868'e mesaj atarak da 10 TL'lik bağış yapabilecek.

Sokağa çıkma yasağının istisnaları belirlendi

KORONAVİRÜS salgını nedeniyle 31 kentte ikinci kez 48 saatlık sokağa çıkma yasağı uygulanacak. Yasak bugün 00.00'da başlayıp, pazar gecesi 00.00'da sona erecek. İçişleri Bakanlığı yasakla ilgili yeni bir genelleme yayımladı. Yayınlanan genelleme bir önceki yasak sonrası yayımlanan genellemeden daha kapsamlı. Gelen talepler sonrasında genelleştirilen genellemede sokağa çık-

ma yasağı sırasında açık olacak işletmeler genişletildi. Bir önceki genellemeye eklenen işletme ve kurumlar şöyle: ■ Gazete, radyo ve televizyon kuruluşları ile gazete basım matbaaları ■ Çalışanları inşaat alanında bulunan şantiyede konaklayan yapıyı devam eden büyük inşaatlar (Bu madde kapsamında inşaat ve konaklama aynı şanti-

ye alanı içinde ise izin verilir, başka bir yerden çalışanların gelmesine ve şantiyede kalanların başka bir yere gitmelerine izin verilmaz. Çalışma sadece inşaat alanı ile sınırlıdır.) ■ Oteller ve konaklama yerleri ■ Yurt içi ve dışı taşımacılık (ihracat/ithalat/transit geçişler dahil) ve lojistiğini yapan firmalar, ■ PTT, su, gazete ve mutfak tüpü dağıtım şirketleri

MEB, SOLUNUM CİHAZI ÜRETTİ

İstanbul, Hatay ve Bursa'da MEB'e bağlı mesleki ve teknik anadolu liselerindeki Ar-Ge merkezleri yoğun çalışma içindeler. İlk solunum cihazı, Hatay'da üretildi. Cihazın tescili alınınca seri üretime başlanacak

MİLLİ Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı okullarda yürütülen Ar-Ge çalışmaları sonucu ilk solunum cihazı, Hatay Şehit Serkan Talan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Biyomedikal Cihaz Teknolojileri Ar-Ge atölyelerinde üretildi.

Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde, temizlik ve dezenfeksiyon ürünlerinden maske üretimine, tek kullanımlık önlük ve tulumdan yüz koruyucu sipere kadar çok çeşitli ürünlerin seri üretimine geçilmiştir.

Özellikle maske makinesi ve solunum cihazı üretimi için bu cihazların tasarımına ve Ar-Ge çalışmalarına ağırlık verildi. İstanbul'da üretilen, ultrasonik maske makinesi sayesinde aylık maske üretim kapasitesi 10 milyona ulaştı. Son güzel haber Hatay'dan geldi. İlk solunum cihazı, Hatay Şe-

hit Serkan Talan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Biyomedikal Cihaz Teknolojileri Ar-Ge atölyelerinde üretildi. Solunum cihazı, İş Sağlığı ve Güvenliğine uygun tasarlandı ve Sağlık Bakanlığı Tıbbi Cihaz Yönetmeliğine uygun olarak imal edildi. Solunum cihazının tescilinin alınmasının ardından seri üretime başlanacak.

dan seri üretime başlanacak.

'ÖĞRETMENLERİMİZ BÜYÜK EMEK VERDİ'

Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Mahmut Özer, meslek liselerinde alt yapıyı güçlendirdikleri tüm alanlarda yoğun üretim yaptığını söyledi. Özer, ihtiyaç du-

yulan biyomedikal cihazların üretimi için belli iller seçtiklerini ve buralardaki Ar-Ge çalışmaları arasında eşgüdüm sağladıklarını ifade etti. Mahmut Özer, "Pilot seçtiğimiz illerimize ciddi Ar-Ge alt yapı desteği verdik. Ar-Ge çalışmalarına fedakarca çalışan mesleki eğitim öğretmenlerimiz büyük emek verdiler" dedi.

'İLK MÜJDE'

İlk müjdeli haberi İstanbul'da Otomatik 3 Katlı Telli Ultrasonik Cerrahi Maske Makinesi üretimi ile verdiklerini hatırlatan Özer, şöyle devam etti: "Hatay ve İstanbul'da solunum cihazının üretilmesi ile ilgili Ar-Ge çalışmaları başarılı bir şekilde devam ediyordu. İlk sevindirici haber, Hatay'dan geldi. Hatay İl Millî Eğitim Müdürlüğünün koordinasyonunda çalışmalar başarıyla tamamlandı ve

ilk solunum cihazı üretildi. Bu süreçte ihtiyaç duyulan makineleri mesleki eğitim olarak üretebilmek ve hizmete sunabilmekten büyük mutluluk duyuyoruz."

'GECE GÜNDÜZ ÇALIŞTILAR'

Mesleki ve teknik eğitimde üretim kapasitesinin önemine dikkati çeken Özer, şunları kaydetti: "Bu kapsamda, İstanbul, Hatay ve Bursa'da 3 Ar-Ge merkezimiz yoğun mesai harcıyorlar. Ar-Ge merkezlerimizi, altyapısı güçlü bazı illerimizde de önümüzdeki günlerde açacağız. İnşallah yakında İstanbul'da da solunum cihazı üretimine yönelik müjdeli haberi sizlerle paylaşacağız. Bu süreçte Hatay'daki arkadaşlarımızın, yöneticilerimizin ve öğretmenlerimizin fedakarca çalışmaları, her türlü takdirin ötesinde. Bu müjdeli haberi verebilmek için gece gündüz çalıştılar."

Kronik hastalığı olsa bile gençler hızlı iyileşiyor

İSTANBUL Üniversitesi-Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Başhekim Yardımcısı ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Çocuk Romatolojisi Bilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Kenan Barut, Covid-19'un kronik rahatsızlığı olan gençlerdeki iyileşme hızının ve oranının erişkinlere göre daha fazla olduğunu söyledi.

Barut, dünyadaki Covid-19 olgularının yaklaşık yüzde 2'sinin 19 yaş altındaki çocuklarda görüldüğünü, enfekte çocukların birçoğunun da hafif klinik belirtiler gösterdiğini söyledi. Çin'de çocuklara yönelik yapılan bir çalışmada, olguların yüzde 94 oranında asemptomatik seyrettiğini gözlemlendiğini anlatan Barut, Türkiye'de de verilerin bu yönde geleceğini düşündüklerini ancak henüz verilerin tam olarak toplanmadığını kaydetti. Doç. Dr. Barut, çocuklarda Covid-19'un erişkinlere göre hafif seyrettiğini, ateş, kuru öksürük, yorgunluk ve kas ağrısı gibi belirtilerin nadir görüldüğünü, bu nedenle taşıyıcı olduğu anlaşılmayan çocukların buluşturulmasının da daha yüksek olduğunu ifade etti. Yoğun bakımdaki hasta sayısına bakıldığında, erişkin olgularının yaklaşık 5'lik kısmının yoğun bakıma girdiğini, çocuklarda ise bu oranın binde 6 civarında olduğunu aktaran Barut, şöyle devam etti: "Yani, çok nadir yoğun bakıma giriyorlar. Olgular yaş dağılımında da farklılık gösteriyor. Mesela, bir yaş altında biraz daha ağır seyreliyor. 10'lu yaşlarda daha hafif seyreliyor, hatta hiç yoğun bakıma giren olmuyor. Erişkinliğe doğru da tımanıyor. ACE2 reseptörü dolayısıyla virüs hızla akciğere saldırıyor. Akciğer grafisinde buzlu cam görüntüsü yapıyor ve solunum sıkıntısıyla ilerleyiş gösteriyor. Fakat, çocuklarda erişkinlere göre düzelme hızı çok daha hızlı görüyoruz."

MORTALİTE ÇOK NADİR

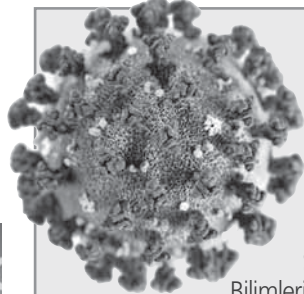
Doç. Dr. Barut, kronik rahatsızlığı olan gençlerdeki iyileşme hızının ve oranının kronik rahatsızlığı

bulunan erişkinlere göre daha fazla olduğunu belirtti: "Dünyadaki veriler de bu doğrultuda çünkü çocuklar daha çabuk iyileşebiliyorlar. Ama bu, kronik hastalığın hangisi olduğuna, onu ne derece etkilediğine bağlı. Akciğerini ciddi derecede etkilemiş mi, hipertansiyon ya da diyabet yapmış mı, bağışıklık sistemini ciddi baskılamış mı... Böyle bir sürü bilinmeyenli denklemi var. Bunlarla birlikte değerlendirmek lazım. Ama dünyadaki diğer verilerle değerlendirdiğimizde, kronik hastalığı olan çocuklarda da daha hafif gittiğini söyleyebiliriz."

Türkiye'de, çocuklardaki Covid-19 vaka ve ölüm oranında ölen Barut, şunları kaydetti: "Sağlık Bakanlığının açıkladığı veriler ve grafiklere bakalım olursak, 0-5 yaş ile 20-25 yaş arasında ölüm olduğu görülüyor. Dünyada da çocuk yaşta ölümler var. Bunların altında yatan bir kronik hastalığı yok gibi gözükmeyle birlikte tam araştırma yapmak gerekir. Belki otopsi bile gerekebilir bunların kronik hastalığı var mıydı, ne derece bir virüs yüküyle karşılaştılar. Çünkü ailelerinde bu virüsü taşıyan kişinin virüs yükü çok önemli. Bundan dolayı mortalite çocuk yaşta da olabiliyor ama erişkinlere göre çok nadir. Belki ülkemizdeki vakalar bir elin parmaklarını geçmeyecektir ama erişkinlere doğru gittikçe sayı artıyor.

Yoğun bakımlarda özellikle şunu gözlemledik: sigara içenlerde bu risk daha fazla. Çocuklar da pasif içici oluyor, yanlarında sigara içilmemesi gerekiyor."

'Virüsün yeni tipi'nin klinik bir anlamı yok

SAĞLIK

Bilimleri Üniversitesi Öğretim Üyesi Virolog Doç. Dr. Fatih Şahiner, yeni tip koronavirüse (Covid-19) ilişkin "Yeni tipleri var mı? Salgın büyüyecek mi?" gibi aklara takılan birçok soruyu yanıtladı.

Virüslerin, Uluslararası Virüs Sınıflandırma Komitesi tarafından belirlenen kriterlere göre tanımlandığını aktaran Şahiner, eskiden antijenik yapılarına göre tiplendirme yapılıyor, günümüzde genel olarak virüslerin genetik yapılarındaki farklılık düzeyine göre tiplendirildiğini söyledi. Uluslararası Virüs Sınıflandırma Komitesinin henüz Covid-19'un yeni tip veya alt tiplerinin varlığını açıklamadığını işaret eden Şahiner, şunları kaydetti:

"Çok yakın tarihli bir makalede dolaşımdaki 95 farklı virüs incelenmiş ve genetik benzerlik yüzde 99,99 (yüzde 99,91 - yüzde 100) ve amino asit düzeyinde benzerlik yüzde 99,99 (yüzde 99,79 - yüzde 100) olarak bulunmuş. Bununla beraber koronavirüslerin genomları uzun olduğu için, uzunluğu 100 baz olan birkaç küçük gen bölgelerinde yüzde 30'lara varan genetik değişiklikler bulunmuş. Fakat bunlara yeni tip denmez. Tüm genoma bakıldığında çok çok küçük değişiklikler bunlar. GISAID veri tabanında 3 binden fazla farklı virüsün genetik bilgisi açık olarak paylaşılıyor ve buradaki değişiklikler de düşük düzeyde."

'FARK YÜZDE BİR BİLE DEĞİL YENİ TIP DENEMEZ'

Doç. Dr. Fatih Şahiner, SARS ve Covid-19 arasında toplamda yüzde 20'lik bir fark bulunduğunu, iki virüsün tamamen farklı türler olduğunu, "S" proteininin ise farklılığın en büyük tarafı olduğunu aktararak, şu bilgileri verdi: "S proteinindeki farklılık bağlanma ile ilgili, hatta Covid-19'un hücrelere 10 ile 20 kat daha güçlü bağlandığı söyleniyor. Ama bu farklılığa rağmen bağlanma bölgesi özeninde yüzde 73'lük benzerlik, immün sistemimizin bu virüsün

benzer kısımlarını tanımına engel değil. SARS ve Covid-19 arasındaki yüzde 20'lik fark, bulaş hızı ve ölüm oranları açısından önemli bir farklılık oluşturmuş. Bu derece önemli farklılıklar için çok büyük genetik değişiklikler gerekiyor. Yani yüzde 20'lik fark, birçok kritik proteinin yapısında önemli ölçüde değişiklik var demek, bulaştırmak, sıkı bağlanma, immün sistem üzerine baskı gibi... Ama immün sistemimiz bu proteinlerin özelliklerini değil, üç boyutlu yapısını tanıyor, anahtar kilit modeli gibi. Yapılan çalışmalarda SARS için tasarlanan antikor tanı testlerinin, Covid-19 tanısı için spesifik testlerin yokluğunda kullanılabileceği önerilmiş. Yani immün sistemimizin bu iki virüse karşı ürettiği antikorlar kısmen benzer.

"Yüzde 99,3-yüzde 99,9 benzer olan farklı Covid-19'lardan biri ile karşılaşan ve iyileşen immün sistem, diğer tüm varyantları çok çok kolay tanıır ve ikinci enfeksiyon gelişmez, yıllar sonra gelişse bile çok hafif geçerilir. Dolayısıyla Covid-19 için neredeyse tamamen benzer genomlara sahip varyantlar nedeniyle yeni enfeksiyonların görülmesi veya daha şiddetli enfeksiyon yapan tiplerin ortaya çıkması söz konusu değil. Şu an için 'virüsün yeni tipini bulduk' şeklinde duyurulan bilgilerin epidemiyolojik izlem dışında klinik bir anlamı yok. Her kar tanesi birbirinden farklı olduğu gibi Covid-19'un da minimal derecede birbirinden farklı birisi olduğu olabilir. Bu koronavirüs için bilinen bir durum ve bunun kli-

nik bir önemi yok, dolayısıyla heyecana ve strese gerek yok. Yüzde biri bile bulmayan farklılıklara yeni tip denmez. Bu bilgiler virüsün nereden nereye yayıldığını incelemek için kullanılabilir."

'VİRÜS BAZI MUTASYONLARI TAMİR EDEBİLİYOR'

"Bu virüsün hiç kimsenin konuşmadığı ve çok bilinmeyen bir özelliği daha var. Koronavirüsler insanlarda enfeksiyona neden olan en büyük RNA virüsleri. Yani genetik bilgileri çok uzun. Farklı gen bölgelerinde çok sayıda mutasyon meydana gelse de bu virüs bazı mutasyonları tekrar düzeltiyor. Nsp14 proteininin mutasyon düzeltme özelliği var. Böylece virüs genetik yapısını mutasyonlara karşı bir derece koruyor ve çok büyük değişikliklere neden olan mutasyonlar meydana gelmiyor. Büyük genetik değişikliklerin görüldüğü rekombinasyonlar bu konu dışındaki bir durum."

Küçük genetik değişikliklerin yeni tanı kiti tasarlayanlar veya aşı çalışmaları yapanlar için bir derece önemli olabileceğini dile getiren Şahiner, sözlerini şöyle tamamladı: "Fakat toplum üzerinde veya salgının seyrini bakımdan bir etkisi olmaz. Normal, beklenen, bilinen, klinik önemi olmayan ve Uluslararası Virüs Sınıflandırma Komitesi tarafından duyurulmayan bilgileri çok yeni, korkutucu, beklenmedik olaylar gibi görüp gereksiz endişe etmeyelim. Salgını sabırla ve bilinen kurallara uyarak geçirelim.

'Borel' satışta

ULUSAL Bor Araştırma Enstitüsü tarafından AR-GE çalışmaları tamamlanan cildi kurutmayan bor bazlı, yerli üretim el dezenfektanı Borel'in satışı başladı.

Koronavirüsle mücadelede el yıkama sıklığımız arttı. Ellerimizi yıkayamadığımız durumlarda ise yardımımıza el dezenfektanları koşuyor. Maske, eldiven gibi kişisel koruyucuların yanına Anadolu'nun en önemli maden kaynaklarından olan bor bazlı el dezenfektanıyla, hijyende dışa bağlılık büyük ölçüde giderilmiş oldu.

Ürünün AR-GE çalışmaları Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü tarafından gerçekleştirildi. Borel'in üretimi, Türkiye'nin bor mineralleri ve türevlerini üreten kamu kurumumuz Eti Maden tesislerinde yapılıyor. Yerli el dezenfektanı Borel'in içeriğinde bor, etil alkol, gliserol, lavanta özü, çay ağacı yağı özü, su ve yağ bulunuyor. Antibakteriyel özellikleri üzerinde geliştirmeler yapılan Borel'e antifungal özellik kazandırıldı. Bu sayede diğer el dezenfektanlarından farklı olarak cilt kuruluğu yapmadan tam hijyen sağlıyor. 100 ml'lik şişelerde satışa sunulan Borel, ilerleyen günlerde 1 litre ve 5 litrelik şişelerde de piyasaya sürülecek.

Üretimi tamamlanan dezenfektanlar ilk aşamada salgınla mücadelede cephenin en önünde savaşan sağlık çalışanlarına ve güvenlik görevlilerine ücretsiz olarak dağıtıldı. Düünden itibaren de www.epttvm.com sitesinden satışa sunulan Borel'e, ilerleyen günlerde tüm market ve eczanelerden ulaşılabilir.

Filyasyon çalışması hastane yükünü azaltıyor

TÜRKİYE'de 81 ilde yapılan filyasyon çalışmasında, virüsü taşıyanlarla temas olmuş kişilere ulaşan, yeni tanı süreçlerini başlatan filyasyon ekipleri, Covid-19 ile mücadelenin sahadaki en aktif üyeleri arasında. Filyasyon çalışmasında yüzde 99 ile temas takibin en yüksek oranda sonuçlandığı iller arasında yer alan Konya'da 130 filyasyon ekibi bulunuyor. Konya Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanı Doktor Hasan Çiftçi, "Covid-19 salgınından önce de zaten çeşitli bulaşıcı hastalıklar için filyasyon çalışması yapıyorduk. Semptomu olan kişi hastaneye gittiğinde virüsün pozitif çıkması durumunda hastaneye yatırılıyor ve böylece virüslü kişi izole ediliyor, ancak virüslü kişinin 48 saat öncesine kadar temas ettiği kişilerin de virüs şüphesi taşıdığı için izole edilmesi gerekiyor" dedi.

GİZLİ KAHRAMANLAR

Filyasyon çalışması yaparken önce virüslü kişinin en yakınından başladıklarını anlatan Hasan Çiftçi sözlerine şöyle devam etti: "Çalışmaya önce aile bireylerinden başlıyoruz, daha sonra bu çemberi genişletiyoruz. Evden çıkamamaları ve izole olmalarını sağlıyoruz. Böylece bu salgının bulaş zincirini kırmaya çalışıyoruz. Sahaya bir pozitif vaka düştüğünde bu hemen bizim otomasyon sistemimize giriyor. Daha sonra filyasyon ekibimize haber ediyoruz. Onlar da hastalığı kapma riskine karşı tüm koruyucu ekipmanlarını giyerek tedbirlerini alıyor. Bazen 15-20 civarında kişiye temas eden vakalarımız olabiliyor. Filyasyon ekibimiz görevini layıkıyla yapmamış olsaydı, hastanelere çok fazla yük çıkacaktı. Sahada izolasyon sağlandığı için hastanelerimizin iş yükü azalmış oluyor. Aslında bu sürecin görünmeyen gizli kahramanları, Türkiye'deki diğer sağlık çalışanlarının yanı sıra filyasyon çalışması yürüten ekiplerimizdir."

Koronavirüsü yenen sağlıkçılar alkışlarla göreve döndü

YENİ tip koronavirüsü (Covid-19) yenen Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (ESOGÜ) Sağlık, Uygulama ve Araştırma Hastanesi Medikal Onkoloji Servisinde görevli bir doktor, iki hemşire ile bir yardımcı sağlık personeli, görevlerine geri döndü.

Üniversiteden yapılan açıklamada, dört sağlık çalışanına, Covid-19 belirtileri göstermeleri üzerine test yapıldığı, test sonucunun pozitif çıkması üzerine personelin hastanede tedavi altına alındığı kaydedildi.

Tedavilerinin ardından eski güçlerine kavuşan sağlık çalışanları, alkışlarla görevlerine döndü. Hastane Başhekimisi Prof. Dr. Muhammed Evvah Karakılıç, Eskişehir'de ilk vaka görüldükten 10 gün sonra hastanelerine ilk vakamın geldiğini belirterek, üniversite hastanesi olarak bu süreci kontrollü ve sakince yürüttüklerini ifade etti.

Aralık

İsmet
ÖZÇELİK

Sanayide çarklar gelecek için dönüyor

EKONOMİK krize;
Üretim yavaşlamıştı.
Koronavirüsle birlikte;
Önemli ölçüde durdu.
Tedarik ve pazarlama zincirinde kopmalar yaşandı.
Milyonlarca işçi;
Ara mal üreticisi tedirgindi.

FIRSATÇILAR

Kötü haber tellalcıları devredeydi.
Dar bakaş açısı hakimdi.
İşler ne kadar kötü olursa;
İktidar o kadar zarar görecekti.
Ya Türkiye;
Batacak sanayi kuruluşları;
İşsiz kalacak milyonlar, ...
Umurlarında bile değildi.
ÇARKLAR YENİDEN
Neysen ki;
Gelen haberler iyi.
Otomotiv, beyaz eşya, elektronik, ...
Sanayide çarklar yeniden dönüyor.
İşsizlik telaşına düşen işçi;
Ara mal üreten sanayici;
Tedarik ve tüketim zincirindeki araçlar;
Hepsinin yüzü gülmeye başladı.

DURGUNLUK, STOK

Tabi her şey bitmiş değil.
Gidilecek daha çok yol var.
İzlenen yanlış politikaların günahı çekiliyor.
Piyasalarda durgunluk ciddi.
Üretim stokta gitme riski yüksek.
Önlem alınmalı.

OLAĞANÜSTÜ DÖNEM

Ekonomi bürokrasisinde başarılı;
Yurtdışı deneyimi de olan;
Bir dostum aradı.
Ekonomide alınan tedbirleri konuştuk.
Kararları zayıf buldu.
Radikal önlemlere vurgu yaptı.
“ Olağanüstü dönemlerden geçiyoruz;
Kararlar da olağanüstü olmalı” dedi.

STOK TEMİNAT OLMALI

Üretime dikkat çekti.
Gerekirse stokta üretim yapılmasını;
Devletin stokları teminat kabul edip;
Kredi desteği vermesini önerdi.
“Bu günler geçer.
Stokta mal da varlıktır.
Bu yapılsın;
Kimse işinden olmaz.
Tedarik zinciri kopmaz.
Ara mal üreten;
Yan sanayi de ayakta kalır” diye konuştu.

İŞ DÜNYASI

Öneriyi iş dünyasından tanıdıklarıma sordum.
Büyük ilgi gördü.
Hükümetin değerlendirmesini;
Hızla karar vermesini;
İlk etapta;
Devlet bankalarının devreye girmesini istediler.

KADERİMİZ ORTAK

İçinde bulunduğumuz ortam;
Herkesin değer yargısını değiştirdi.
Önce sağlık, sonra üretim.
50 yıllık bir sanayici şunları söyledi:
“Bu kriz dönemini;
Birbirimize yaslanarak aşarız.
Ben makinacıyım.
Ama parçaların önemli bölümü başkasından.
Onlar olmazsa ben de olmam.
Çalışanların da aynı.
İşçisiz ben bir hiçim.
Geçmişte hataların olmadı mı?
Oldu.
Bazen hep kendimizi düşündük.
Para kazanmak gözümüzü kör etti.
Şu anda hepimizin kaderi ortak.
Önümüze bakalım.
Kurtulursak hep beraber;
Batarsak hep beraber batarız.”
Herkesin muhasebe yaptığı bir dönem.
Koronavirüsten önce;
Koronavirüsten sonra...
Umarız herkes ders çıkarmıştır...

‘Gazetelere maddi destek sağlanmalı’

SOKAĞA çıkma yasağı olan günlerde yurttaşların gazetelerine ulaşma sorunu TBMM gündemine taşındı. CHP'nin gazeteci kökenli milletvekili Utku Çakırözer, gazeteler ve halkın haber alma hakkının korunması için çağında bulunarak, “İçişleri Bakanlığı, sokağa çıkma yasağı dönemlerinde gazete bayilerinin sınırlı saatlerde de olsa açık kalmasını sağlamalı. Basın İlan Kurumu dar boğazdan geçmekte olan gazetelere maddi destek sağlamalı” dedi. Satışların yüzde 90'ı yasaklı illerde olan ve tirajları düştüğü için zorlanan gazeteler için Basın İlan Kurumu'ndan maddi destek isteyen Çakırözer, “Yerel basına KOSGEB kredisi verilmeli. Yerel kanalların Türksat uydulu bedelleri, RTÜK payı ve frekans bedelleri düşülmeli ve salgın sonuna kadar ertelenmelidir. Kamu spot yayınlarının üretilen süreyle Türksat ve RTÜK ile mahsuplaşma imkanı sağlamalı” dedi.

Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı Önder Kahveci, TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un 23 Nisan çağrısına destek vererek, 'Milli ruhun, milli bir kimlikle hemhal olduğu günde milli marşı okumak en güzeldir' dedi

AYDINLIK / ANKARA

TBMM Başkanı Şentop'un 23 Nisan çağrısı, toplumun her kesiminde karşılık buldu. Demokratik kitle örgütleri, hukukçular, siyasi partiler, meslek örgütleri ve sendikalar, Meclis Başkanının açıklamasına destek verdi. Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı Önder Kahveci de, 23 Nisan'da ellerinde Türk bayraklarıyla evlerinin balkonlarından saat 21.00'da İstiklal Marşını okuyacaklarını söyledi. Konuyla ilgili Aydınlik'a konuşan Kahveci, "Türk tarihinin önemli dönüm noktalarından biri de TBMM'nin açılmasıdır. TBMM'nin

Önder Kahveci

açılması milli mücadelenin ete kemiğe bürünmüş hali, istiklal için varlığını ortaya koyan Türk milletinin tabiri caizse tek yumruk olarak kenetlenip bir araya gelmesinin sembolüdür. Bu

yüzden milli ruhun, milli kimliğimizle hemhal olduğu TBMM'nin açılışının 100. yılı bizim için önemli ve özeldir" ifadelerini kullandı.

'BİZ DE BALKONLARDA OLACAĞIZ'

Koronavirüs salgını nedeniyle toplu halde bulunmanın olumsuz sonuçlar yaratabileceğini kaydeden Kahveci, şöyle devam etti: "TBMM'nin kuruluşu olan 23 Nisan'ı çocuklarımızın sevinçle okullarında bayram olarak kutlayacağız, bizim de gururlanacağımız 100. yıla katkılan törenlerle yaşamak isterdik ama koronavirüs salgını buna mani oldu. TBMM

Başkanımızın 100. yıl kutlamasında 23 Nisan saat 21:00'de herkesin evinin balkonunda İstiklal Marşı okuması çağrısını farkındalık ortaya koyma adına önemli görüyoruz. Milli ruhun, milli bir kimlikle hemhal olduğu günde milli marşı okumak en güzeldir. Biz Türk milletinin, Türk devletinin tarafındayız. 23 Nisan'da biz de balkonlarda olacağız. Türk milletinin her bir ferдинin de aynı hassasiyeti göstereceğini inanıyor, devletimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları başta olmak üzere tüm şehitlerimizi, gazilerimizi ve isimsiz nice kahramanlarımızı bir kez daha rahmetle anıyor, şükranlarımı sunuyorum."

CHP'LI 11 BELEDİYE BAŞKANI:

Şentop'un çağrısı için biz de çalışacağız

CHP'li Büyükşehir Belediye başkanları dün video konferans yoluyla yaptıkları toplantıdan sonra koronavirüs salgını ile mücadele konusunda yapılması gerekenlerle ilgili altı maddelik bir bildiri yayınladı. Bildiriyi Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar, Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Yılmaz Büyükerşen, Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Muhittin Böcek, Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Gürün, Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer, Tekirdağ Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Albayrak, Hatay Büyükşehir Belediye Başkanı Lütfi Savaş imzaladı. Bildiride yerel yönetimler için ekonomik tedbirler talep edildi. 23 Nisan'a ilişkin de şu

ifadelere yer verildi: "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının 100. Yılı gibi, milli değerlerimize sıkıca tutunacağımız çok önemli bir güne yaklaşıyoruz. TBMM Başkanımız Sayın Mustafa Şentop tarafından başlatılan kampanya ile 23 Nisan akşamı saat 21.00'de evlerimizden ve balkonlarımızdan hep birlikte İstiklal Marşımızı okuma çağrısında bulunuyoruz. 11 Büyükşehir Belediyesi, 100. yılında 23 Nisan'ın evlerde en coşkulu şekilde kutlanması için çalışacağız."

İMAMOĞLU 20.00 ÇAĞRISINDAN DÖNDÜ

Tüm kesimlerden 21.00'de İstiklal Marşı okuma çağrısı yapılırken İBB Başkan Danışmanlığı 10 Nisan günü 23 Nisan programını duyurmuştu. İmamoğlu başkanlığındaki İBB "Türkiye geneline" 20.00'de camlarda İstiklal Marşı okuma çağrısı yapmıştı. Toplumun birliğine yönelik bu çağrı tepki çekmişti.

Ulusal Kanal'dan dayanışma çağrısı

KOVID-19'un getirmiş olduğu ekonomik sıkıntılar Ulusal Kanal'da etkiledi. Ulusal Kanal Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Türkkan, ekonomik sıkıntılardan hep beraber çıkabilmek için Türk milletine dayanışma çağrısı yaptı. Ulusal Kanal'ın hak ettiği reklamları alamadığına da dikkat çeken Türkkan şöyle sürdürdü: "O reklamların bir saniyesini burada görmeyoruz. O reklamlar, hâlâ kısmı bir şekilde belli kesimler finans etmek için kullanılıyor. Ulusal Kanal bu durumu milletimizin takdirine bırakıyor. Madem onlar reklam vermiyor, hak ettiğimiz kaynakları madem kullanmıyoruz, o zaman biz de 20 yıldır yap-

tığımız gibi büyük bir dayanışmayla, milletimizin seferberliğiyle bu zor günlerden çıkacağımızın iradesini koyuyoruz."

Türkkan imcece dayanışmasına 7'den 70'e herkesi davet etti: "Çözümün adresini, Ulusal Kanalımızı ayakta tutalım. Ulusal Kanal aydınlığının bir saniye dahi karamasına izin vermeyelim!"

'SİZ VAR ETTİNİZ'

Genel Yayın Yönetmeni Sinan Sungur, Ulusal Kanal'ın işlevine dikkat çekti ve özellikle 'Ulusal Kanal'ı var edenlere' seslendi: "Bugün

bu darboğaz artmış durumda, yeniden bir dayanışmayı örgütleme, Ulusal Kanal'ı var etmeye ihtiyaç var. 23 Nisan'ın 100. yılı yaklaşıyor. Bu bizim milli propagandacılığımızın da 100. yıldır. Dayanışma çağrımıza karşılık geleceğine eminiz. Bütün dostlarımız, arkadaşlarımız bu çağrıyı yapıyoruz. Ulusal Kanal'ı bugüne kadar sizler var ettiniz. Bugünlerde de ölümlüdeki süreçte de yine Ulusal Kanal'a ihtiyacımız var."

Adnan
Türkkan

Destek hattı

ULUSAL Kanal'ın Dayanışma Çağrısına destek vermek için:
Telefon: 0212 245 8181

Hesap Numarası: İş Bankası Beyoğlu Şb.
1011-2078802
IBAN: TR19 0006 4000 0011 0112 0788 02

Kovid-19 sıcakta canlı kalabilir mi?

ÖNDER EGE

FRANSIZ bilim insanları, virüsü öldürmek için sıcaklığı neredeyse kaynama noktasına getirmek zorunda kaldıklarını belirttiler. JAMA Network Open dergisinde yayınlanan bir makalede ise Çinli araştırmacılar olan ekip, Doğu Jiangsu eyaletinde Huaian'daki bir hamamda, yüksek sıcaklığa rağmen virüsün bulaşma kabiliyetini kaybetmediğini kaydetti.

South China Morning Post gazetesinin Pekin'deki bilim ve teknoloji yazarı olan Stephen Chen, 14 Nisan 2020 günkü yazısında Fransız ve Çinli bilim insanlarının yazdığı iki farklı bilimsel makaleye gönderme yaptı, Kovid-19 virüsünün yüksek sıcaklıklarda da yaşamını sürdürme ihtimalinin fazla olduğuna dair bazı bulgular olduğuna dikkat çekti.

TEKNİSYENLER RİSK ALTINDA

Stephen Cheng'in aktardığına göre, Profesör Remi Chamel ve Fransa'nın güneyindeki Aix-Marseille Üniversitesi'nden meslektaşları, Kovid-19 virüsünü laboratuvar koşullarında, 60

santigrat dereceye (140 Fahrenheit) kadar bir saat ısıttılar ve bazı hücrelerin halen çoğala-bildiğini gözlemlediler.

Hakemli olmayan makale, geçen cumartesi günü www.biorxiv.org sitesinde yayınlandı. Fransız bilim insanları, virüsü tamamen öldürmek için sıcaklığı neredeyse kaynama noktasına getirmek zorunda kaldıklarını yazdılar. Sonuçlar, virüs üzerinde çalışan laboratuvar teknisyenlerinin risk altında olduklarına işaret ediyordu.

Fransa'daki ekip, bir hastadan izole edilen bir virüs numunesi ile viral aktivite testleri için standart bir konakçı materyal olan Afrika yeşil maymunu böbrek hücrelerini enfekte ettiriler. Hücreler, gerçek hayattaki biyolojik kontaminasyonu (bulaşma) simüle (benzetim, taklit) etmek için biri "temiz" ve diğeri hayvan proteinleriyle "kirlili" olmak üzere iki farklı ortamı temsil eden tüplere yüklendi.

Isıtma işlemi, kirlili tüpteki enfektivitede net bir düşüşe neden oldu, ancak başka bir enfeksiyon turuna başlayabilecek kadar yeterli yaşam belirtisi kaldı. Buna karşılık ısıtma işlemi, temiz ortamdaki viral hücreleri tamamen devre dışı bıraktı.

Oysa Singapur ve ölümlüdeki aylarda yazı

yaşayacak ülkelerde, sıcak havalarda Kovid-19'un yayılmasını azaltabileceği umudu vardı.

92 DERECEDE 15 DAKİKA

60 derecede bir saat uygulaması, Ebola da dahil olmak üzere çok çeşitli ölümcül virüsü bastırmak için test laboratuvarlarında uygulanmıştı. Deneyler sırasında, Fransız ekibi, daha yüksek bir sıcaklığın sorunu çözmeye yardımcı olabileceğini buldu. Örneğin, numuneleri 15 dakika boyunca 92 santigrat dereceye kadar ısıtmak, virüsü tamamen etkisiz hale getirebiliyordu.

Bu arada Cheng'in yazdığına göre, virüsü öldürmek ve laboratuvar çalışanlarının güvenliği ile algılama verimliliği arasında bir denge kurmak için, bazı bilim insanları tarafından ısı testleri yerine kimyasalları kullanılması öneriliyor.

'GERÇEK HAYAT DAHA KARMAŞIK'

Pekin'deki Çin Bilimler Akademisinde koronavirüsü inceleyen ekipteki bir mikrobiyolog ise, Çin yönetiminin laboratuvar çalışanları için riskin farkında olduğunu ve ekstra önlemler alındığını söyledi. Bilim insanına göre, "Fransız deneyi değerli bilgiler sağladı, ancak gerçek hayatta durum laboratuvar simülasyonlarından çok daha karmaşık olabilir. Virüs,

ortamdaki bir değişiklikte oldukça farklı davranıyor. Bu bulmacaları çözmek için hâlâ birçok araştırma projesi devam ediyor."

HAMAMDA BULAŞMA

Bununla birlikte, son zamanlarda yapılan bazı araştırmalar, Kovid-19'un yaz boyunca yayılmaya devam edebileceği konusunda endişe verici bir işaret verdi.

Bu ayın başlarında JAMA Network Open dergisinde yayınlanan bir makalede, Çinli araştırmacılar olan ekip, Doğu Jiangsu eyaleti Huaian kentindeki bir hamamda salgın yaşandığını bildirdi.

Bir taşıyıcı, banyo ve sauna için 18 Ocak'ta bir merkezi ziyaret etti. Bir personel de dahil olmak üzere sekiz kişide, yaklaşık iki hafta sonra virüs etkisini gösterdi.

Banyo 40 dereceden daha yüksek bir sıcaklığa ve ortalama yüzde 60 neme sahipti. Hakemli JAMA Network Open dergisindeki makale şu saptamayla noktalanıyor: "Kovid-19 virüsünün geçirenliği, sıcak ve nemli koşullarda zayıflama belirtisi göstermedi."

Ancak Çin ekibinin makalesinde, virüsün hamamda hangi şekilde bulaşığına dair bir saptama veya bulgu yer almıyor. Örneğin, buhar zerreciklerine karışarak mı, yoksa kapı kolları gibi yüzeylerden mi bulaştığına dair bilgi verilmiyor.

İMAMLARDAN REYHAN'A TEŞEKKÜR:

HABER MERKEZİ

AYDINLIK Gazetesi yazarı Vatan Partisi Genel Sekreteri Utku Reyhan bu haftaki yazısında özellikle sosyal medyada dolanan Diyanet İşleri Başkanlığı ve imamları hedef alan yalanları ve gerçekleri yazdı. Reyhan'a Diyanet personeline teşekkür mesajları yağdı. Diyanet İşleri Başkanlığı Basın Müşaviri Burak Orhan, Reyhan'ın yazısını "Bu cümleye katılmamak mümkün mü?" mesajıyla paylaştı. Imamlar gönderdikleri mesajlarla bu süreçte Vefa hizmet gruplarında vatandaşlara hizmet ettiklerini vurguladı. İşte o mesajlardan bazıları:

'65 YAŞ ÜSTÜ VATANDAŞIMIZIN MAAŞINI TESLİM EDİYORUZ'

- "Vatansever ve bu cumhuriyetin değerlerine bağlı bir diyanet mensubu olarak bu hakkaniyetli yazınızdan dolayı size teşekkürü bir borç bilirim. Başta şahsım ve çevremi Aydınlik gazetesi okumaya ve sizleri takip etmeye teşvik edeceğim. Zira bu önyargı duvarlarını yıkmak zorundayız."
- "Yazıyı okumasaydım ben de orada yazan yalanlardan

bir kısmını öyle biliyordum. Maaş meselesi örneğin. O kadar çok kendilerinden emin propaganda yapıyorlar ki ben bile bilinç altımda kabul etmişim bunu."

● "Merhaba hayırlı günler, imam hatipli görevi yapmaktayım ve yazınızı şu an mahalle muhtarlığında okuyorum. Yani 65 yaş üstü vatandaşlarımızın maaşlarını eve teslim etmek üzere görevliyiz. Müftülüğümüzdeki bütün görevlilerimiz de şu an Vefa grubunda sahada görevli. Özetle Diyanet camiası hakkındaki bu gerçekleri dile getirdiğiniz için size çok teşekkür ederiz. Rabbim sizlere sağlık sıhhat afiyet güzellikler nasip etsin. Selametle."

● "Diyanetle ilgili yalanlar ve gerçekler şeklinde yazdığınız yazıyı okudum. İtiraf edeyim, Aydınlik gazetesinde bu yazının yayınlanmış olması beni çok şaşırttı. Biliniz ki insanların Atatürk ve laiklik konusundaki çekinceleri hep bu bahsettiğiniz problemlerin bir sonucudur. Laikler bu ülkede din-darların hayatlarına saygı duymadığı müddetçe asla sevil-meyecekler. Yazınız bu önyargıyı kırma noktasında atılan çok önemli bir adım olmuş tebrik ederim. Hem sol cenahta hem

sağ cenahta tarafgirlikten uzak, demagoji ve kuru muhalefetten beri, doğruya doğru yanlışa yanlıs diyebilen yazarlara çok ihtiyaç var. Bir ilahiyatçı olarak size çok teşekkür ederim. Şimdiden hayırlı ramazanlar."

● "Selamün aleyküm kardeşim. Bir DİB mensubu olarak sizlere çok teşekkür ediyorum. Bugün DİB ile ilgili bir yazınızı okudum gerçekleri yazmışsınız sağ olun. Şunu da bilmenizi isterim şu an İmam arkadaşlarımız sadahadal, vefa hizmet gruplarında görev yapıyorlar. Kimisi de mahallesinde ücretsiz market açtı sadaka taş költürünü yansıyor. Bu süreçte ve bu sürecin dışında emin olun İmam arkadaşlarımızdan çok gayretli olanlar var selametle."

● "Hocam, ben İmam hatibim. Kimsiniz bilmiyorum ama eli öpülesi bir yazı icra etmişsiniz. Allah sizin gibi hakkı gözeten yazarları başımızdan eksik etmesin. Umarım yolumuz kesişir bir gün."

● "Yığıldı öldür ama hakkını yeme. Bir diyanet çalışanı olarak Aydınlik gazetesi yazarı Sayın Utku Reyhan bey'e teşekkür ederim."

MHP'DEN CHP, İYİ PARTİ VE HDP'YE İNFAZ TEPKİSİ:

Demirtaşlarını kurtarma derdindeler

MHP Genel Başkan Yardımcısı Semih Yalçın, 'CHP ve yancılarının Demirtaşlarını kurtarma derdine düştüğünü' belirterek, 'Her hükümlünün infaz indiriminden yararlanmasını istemek; aslında eli kanlı teröristlere, tecavüzcülere, FETÖ'cülere de benzer hakların tanınmasını istemektir' dedi

AYDINLIK / ANKARA

MHP Genel Başkan Yardımcısı Semih Yalçın, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren infaz düzenlemesine ilişkin yazılı açıklama yaptı. Infaz indirimine dair düzenlemelerin, siyaset ve hukuk tarihimize bir ilk olmadığını bildiren Yalçın, şunları söyledi: "Bundan öncekiler de, sonuncusu da Anayasa'da yer alan temel hak ve hürriyetler süzgecinden geçirilerek düzenlenmiş ve yürürlüğe girmiştir. Buna rağmen CHP-İP-HDP üçlüsü, daha başından yeni infaz düzenlemeleri aleyhinde yalan ve iftira üretmek karalama, sapıtma ve menfi algı oluşturma çabasına girmiştir. TBMM'deki görüşmeler sırasında infaz düzenlemelerine şiddetli muhalefet gösteren CHP kumandasındaki şer ittifakı, teklifin Genel Kuruldan geçmesini engellemeye çalışmıştır. Infaz düzenlemeleri Ak Parti ve MHP'nin oylarıyla Mecliste kabul edilince, CHP bu kez Anayasa'daki eşitlik ilkesine aykırı olduğunu öne sürerek konuyu Anayasa Mahkemesi'ne götürdüğünü duyurmuş; hemparları İP ile HDP de onu destekleyip alkışlamıştır. Lakin CHP'nin bu gayretleri beyhudedir."

'FETÖ'CÜLERE BENZER HAKLAR İSTİYORLAR'

Infaz düzenlenmesinin hukuki olduğunu kaydeden Yalçın, şöyle devam etti: "Anayasa'nın eşitlik ilkesi gerekçe gösterilerek her hükümlünün infaz indiriminden yararlanmasını istemek;

aslında eli kanlı teröristlere, tecavüzcülere, birlik ve bütünlüğümüze kast ederek 251 vatandaşımızı şehit eden FETÖ'cülere de benzer hakların tanınmasını istemektir. Önüne gelen hükümlünün infaz indiriminden yararlanmasını beklemek, devletin hayatı sınırları ifşa eden işbirlikçi ve satılmış hainlerin taltif edilmesine salıverilmesini ummaktır. CHP ve yancılarının asıl maksatlarını örtmek ve çirkin hedeflerine vasil olmak için infaz düzenlemesine getirdikleri itiraz gerekçeleri temelsiz ve dayanaksızdır. Yeni düzenlemelerle kadına şiddet, çocuk istismarı, uyuşturucu madde satıcılığı gibi suçlardan hükümlü bulunanlara infaz indirimi getirildiği iddiası da külliyen yalandır."

'KAMU VİCDANINDA MAHKUM OLACAKLAR'

CHP-HDP-İP'in, Ak Parti ve MHP'nin birlikte hayata geçirdiği her siyasi karara, her yasal düzenlemeye peşinen karşı çıktığını ifade eden Yalçın açıklamasında şunları kaydetti:

"Bir yandan milletimiz koronavirüse karşı çetin bir hayat memat mücadelesi verirken, diğer yandan da evlerinde gönüllü hapis hâlindeki on binlerce aile yakınlarının tahliyesini beklerken; CHP ve yancıları yoldaş ve Demirtaşlarını kurtarma derdine düşmüştür. Yanlış hesap Anayasa Mahkemesi'nden dönmekle kalmayacak, infaz indirimi düzenlemesine karşı duran CHP-İP-HDP üçlüsü, kamu vicdanında mahkûm olacaktır."

Milli şirketleri koruyacak adım

AYDINLIK / ANKARA

TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalaşan ekonomik önlemler çerçevesinde Türkiye Varlık Fonu (TVF), stratejik önemdeki şirketlere nakit enjekte ederek ekonomiyi destekleyebilecek ya da stres altındaki şirketlerin kontrolünü alabilecek. Yasalaşan önlemler, daha fazla finans dışı şirketin doğrudan devletin kontrolüne geçmesi ile birlikte, hükümetin pandemi sonrasında ekonomi üzerinde daha fazla kontrolü olmasını olanak verecek bir politika değişikliği için zemin hazırlıyor. TVF, yasa ile birlikte özel şirketlere yö-

nelik yatırımların tabii olduğu birçok düzenlemeden muaf olacak. Ayrıca birleşme ve satın almalarda dahil olmak üzere Sermaye Piyasa Kurulu'nun kurallarına bağlı olmayacak. Azınlık hissedarlarının zararlarının bir süre için karşılanmasını gerektiren regülasyondan da muaf olacak. Benzer bir uygulama Almanya tarafından mart ayında devreye alınan koronavirüs önlemleri kapsamında gündeme gelmişti. Almanya'nın kurtarma paketi de şirketlerde 100 milyar avroya kadar hisse alınmasına olanak sağlayarak, şirketlerin yabancılardan devralınması engellenmişti.

'Şiddet düzenlemesi TCK'da yapılmalıydı'

AYDINLIK / ANKARA

GENEL Sağlık-İş Genel Başkanı Zekiye Bacaksız sağlıkta şiddet düzenlemesinin TCK'da yapılması gerektiğini söyledi.

Zekiye Bacaksız Meclis'te kabul edilen sağlıkta şiddet yasasını değerlendirdi. Bacaksız şunları söyledi: "Sağlık çalışanlarına şiddet olaylarında, sağlık çalışanlarına şiddet gösterenlere verilecek olan cezaların caydırıcı olabilmesi ve dolayısıyla şiddetin azalmasına katkı sağlanabilmesi adına yapılacak kanun değişikliklerinin, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda değil 5237 Türk Ceza Kanunu'nda yapılması gerekirdi. Çünkü 3359 sayılı yasada sağlık

hizmetleri düzenlenmektedir. Buna karşın ülkemizde suç ve cezalar ilişkin temel yasa ise Türk Ceza Kanunu'dur."

Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na ceza hükümleri koymamanın kanun tekniği açısından da uygun olmadığını vurgulayan Bacaksız, şöyle sürdürdü: "Suç ve cezaları düzenleyen kanunda değil de tamamen farklı bir kanun içinde suç ve cezalar ilişkin hükümler koymak kanunun uygulanamaz hale gelmesine neden olacaktır. Bu nedenle değişikliğin temel yasalar olan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda yapılması gerekirdi."

Öncü Kadın'dan eğitim videoları

TÜRKİYE'nin koronavirüsle mücadelesi devam ediyor. Karantina dönemi pek çok faaliyeti askıya alsa da Vatan Partisi Öncü Kadın, "Evde kal" çağrısına uygun planlamalarla çalışmalarını sürdürüyor. Öncü Kadın Genel Merkezi, kadınlar için hukuk okuryazarlığı eğitimleri başlattı.

Öncü Kadın YouTube kanalı ve sosyal medya hesapları üzerinden özet videolarla başlayan eğitimler çevrimiçi konferanslarla devam edecek. Av. Zühre Genişel'in anlatımıyla kadına şiddet ve 6284 Sayılı Kanun, Av. Merve Ayvalı'nın anlatımıyla çocuk hakları, Av. Seval Duygu Akyıldız'ın anlatımıyla cayma hakkı videoları yayına girdi. Aile hukuku, tüketici hakları ve iş hukuku videolarıyla eğitimler devam edecek. Eğitimciler arasında tecrübeli avu-

katların yanı sıra genç avukatlar da yer alıyor.

Çalışma hakkında bilgi veren Öncü Kadın Genel Sekreteri Özlem Türker Oruç şunları söyledi: "Evlerde bulduğumuz zamanı kadınlar için daha nitelikli hale getirmeye gayret gösteriyoruz. Bu kapsamda ilk iş olarak hukuk okuryazarlığı eğitimlerini başlattık. Kadınların günlük hayatta karşılaştığı sorunları aşmasına da yardımcı olacak bilgiler içeren sunumlar yapıyoruz. Olumlu geri dönüşleri alıyoruz. Hukuk okuryazarlığı eğitimlerimizi tamamladıktan sonra sağlık okuryazarlığı, Türkçemizin doğru ve güzel kullanımını gibi başka eğitimlerimiz de olacak. Karantina dönemi bizim için eğitim ve üretim dönemidir, güçlenme dönemidir."

İran'ın teslim ettiği PKK'lı tutuklandı

İRAN'ın yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle cezaevinden tahliye ederek Türkiye'ye teslim ettiği PKK'lı terörist, Van'da tutuklandı. Emniyet Müdürlüğünden yapılan açıklamada, İran'da girdiği çatışmada yakalanan 'Argeş' kod adlı F.D'nin, yeni tip koronavirüs salgınıyla mücadele kapsamında cezaevinden tahliye edildikten sonra Hakkari'de güvenlik güçlerine teslim edildiği belirtildi. Teröristin 11 Nisan'da Van'a getirildiği bildirilen açıklamada, F.D'nin, 2015 ve 2016 yıllarında Başkale Kamışlı Piyade Hudut Karakol Komutanlığı ve Başkale Eşmepınar Jandarma Karakoluna yapılan silahlı saldırı ile Başkale Çamlık bölgesinde yola düşen mayın ve el yapımı patlayıcı saldırı olayları hakkında itiraflarda bulunduğu belirtildi.

Körfezde gerilim

ABD Donanması, İran Devrim Muhafızları Ordusuna (DMO) bağlı sürat botlarının Basra Körfezi'nde ABD savaş gemilerini taciz ettiği ileri sürdü. Donanmaya bağlı Beşinci Filo'dan yapılan açıklamada, DMO'ya bağlı 11 sürat botunun bölgede müşterek görev icra eden 6 ABD gemisini tehlikeli bir şekilde yaklaşarak taciz ettiği kaydedildi. Açıklamada, "ABD gemileri Basra Körfezi'nde uluslararası sulara, ABD Kara Kuvvetlerine bağlı AH-64 Apache helikopterleri ile entegrasyon eğitimi yapıyor" ifadelerine yer verildi. Beşinci Filo'nun açıklamasında İran botlarının yapılan uyarılara bir saat sonra yanıt verip bölgeden ayrıldığı ve herhangi bir çatışma yaşanmadığı bildirildi.

Nester

Serhan BOLLUK

serhan.bolluk@vatanpartisi.org.tr

Bilinç patlaması

1998 yılında değerli dostumuz iş insanı Fikret Poyraz'la ortak bir şirket kurmuştuk. Nuri Türkeş'in önyak olduğu girişimin amacı Küba aşlarını Türkiye'de üretmekti.

KÜBA AŞISINA ABD ONAYI!

Küba'ya gidildi, gelindi. Sağlık Bakanlığı yetkilileriyle toplantılar yapıldı. Dönemin Bakanı merhum Yıldırım Aktuna'nın oluru alındı. Bir yılın sonunda geldiğimiz yer "FDA onayı alın gelin" şeklindeydi.

Amerikan Gıda ve İlaç İdaresi (Food and Drug Administration-FDA), kurumunu okurun bir kısmı biliyordur. Dünya çapında etkindir, alanında sözü kanun gibidir.

Küba aşısına FDA onayı istemek de bizim Bakanlığın orijinal fikriydi. Smith Kline gibi dünya aş devlerinin cirit attığı bir Bakanlık'ta, bizzat Bakan'ın aşamayacağı mekanizmalar işliyordu.

Buraya kadarı eski dünya...

ÜRESİN HOCAMIZIN NET SAPTAMASI

10 Nisan gecesi Habertürk'te Hülya Hökenek'in sunduğu "Enine Boyuna" programında koronavirüs enfeksiyonunda tedavi seçenekleri konuşuldu. İstanbul Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Yağız Üresin şöyle konuştu:

"Kimileri Faripiravir için 'Amerikan İlaç Dairesi (FDA)'nin onayı yok, Avrupa da onaylamadı, nasıl kullanınız' dediler. Ama Sağlık Bakanlığımız çok iyi bir manevrayla, o Çin'de kullanılan ilacı getirdi ve kullanmaya başladı. Altını çiziyorum Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, Amerikan İlaç Dairesi'ne bağlı değil."

Konu hassas, Üresin hocamızın şu söylediklerini de yazalım:

"Bu ilaçla her şeyi çözdük demiyor hiç kimse, ama böyle yapılır araştırma. Garanti olan şu: Bunu erteledikçe, hasan azaltıkça her geçen gün elimizde yeni silahlar oluyor."

FDA Türkiye'de eski forsunu kaybedeli birkaç yıl oluyor. Yeni olan, alanında yetkilisi olmayan birinin bu durumu kamuoyuna ilan etmesi.

CURIOCITY'NİN ARAŞTIRMASI

Daha önemli var. Curiosity araştırma şirketi bir araştırma yapmış. "En çok hangi aşya güvenirsiniz" diye sormuş. Yüzde 36 "Türkiye'de üretilen aşya" yanıtını vermiş. Yüzde 16 Çin, yüzde 9 Almanya, yüzde 9 da ABD yanıtı çıkmış.

Sonuç fena değil. Ama önemli dediğim o değil. Yaklaşık 70 yıllık "Küçük Amerika" sürecinin ardından, Türkiye kendi aşısını yapacak.

TÜRKİYE'NİN İNSAN BİRİKİMİ

Kayseri Erciyes ve Ankara Üniversitelerimizde koronavirüsün izole edilmesi, ardından genomun çıkarılması büyük işlerdir. Prof. Dr. Aykut Özdamar ve ekibi, daha önce SARS virüsünü de izole etmiş.

Şimdi bu çalışmalar doğrudan faydaya dönüşme aşamasında, aşı üretilecek.

Hani hep sorulur ya, "şu iş kaç ülkede yapılıyor" diye. Aşı üretebilen ülkeler arasında giriyoruz nihayet.

Bunlar kurulmakta olan yeni dünyadan haberler.

YALAN DÜNYA

Biraz da eskide kalana bakalım.

Önceleri yalan bilgileri, bu iş için özel olarak oluşturulmuş kaynaklardan çıkar ve yayılır.

Durum değişti. Artık yalan partilerin koca grup başkan vekilleri, adı bilinen gazeteciler çıkarıyor ve yayıyor.

Cumhuriyet ve Sözcü, yalanlarda Halk TV, Tele 1 ve Birgün birer yalan membasına dönüşmüş durumda. Bazen öyle oluyor ki, CHP'nin sözcükleri bile bunların yaydığı yalanı düzeltmeye uğraşıyorlar.

Yöntem de değişti. Eskiden bir yalan dokuz doğruya sanılıp yuvarlanırdı. Şimdi bir yalan var, yanında doğru filan da yok.

İki örnek de verip bitirelim.

Infaz Yasası'yla ilgili rezaleti biliyorsunuz. Öncü Kadın Genel Başkanımız Meltem Ayvalı, işin doğrusunu anlatabilmek için akla karayı seçti.

EĞİTİM ŞART

Bir de şu meşhur 0.21 oranı var. Salgından ölenlerin, bulaş sayısına oranı. İddia, bu oranın her gün aynı olduğu, bunun nasıl tutturulduğu, dolayısıyla rakamların güvenilmez olduğu şeklinde.

Oysa yapılması gereken basit. Bir hane daha sağa doğru gideceksiniz. Doğru oranlar şöyle:

0.0209, 0.0212, 0.0215, 0.0213, 0.0212, 0.0215...

Yüzde oran olarak sıralarsak, 2.09, 2.12, 2.15, 2.13, 2.12, 2.15 diye gidiyor. Yakın oranlar, ama aynı değil.

Okurdan özür dileyerek bir daha yazalım, aynı değil.

Neyse, bu yalan günlerdir Whatsapp gruplarında dörnyordu. Sonra bir baktık, İsmail Saymaz da almış eline cetveli, ekranda aynı vaka sayısını saydıyor. Sunucu uyarıyor, 'yok onun doğru olmadığı anlaşıldı' diyor. Hazret ısrarlı, elindeki kağıdı sallayarak, hayır diyor bugün de aynı oran çıktı.

Üstelik "kaynaklarına da sormuş"...

Oysa basit kesir hesabı yapacak. Paya o günün ölüm sayısını, paydaya yeni vaka sayısını yazıp işlemi yapacak. İlkokul 4. sınıfta öğretiliyor...

Eski, yasandığı sistem çoktıkçe sönecek. Ama daha bir süre hepimizi uğraştıracak.

Bilimi sanatla hayal etmek

Bilim kendini anlatabilmek için sanata ihtiyaç duyuyor. Doğal dünyanın biz insanlardan çok farklı canlılarıyla uğraşan bilim insanları, bu dünyanın hayal edilmesi zor kısımlarını deneyimlemek ve anlatabilmek için sanattan yardım alıyor

FATMA BATUKAN BELGE

GEÇEN hafta bilim dünyasında sanatsal yetenekleri ve vizyonları ile öne çıkan bilim insanlarından bahsetmiştik. İnsanlığın ilerlemesi için mutlak alanlar olan bilim ve sanat birbirine ihtiyaç duyuyor. Özellikle de bilim, kendini anlatabilmek için sanattan destek alıyor. Sanat, doğal dünyanın biz insanlardan çok farklı canlılarıyla uğraşan bilim insanlarına, bu dünyanın hayal edilmesi zor kısımlarını deneyimlemek ve anlatabilmek için yardım ediyor.

LEONARDO DA VINCI

Sanat tarihinin en büyük ustası Leonardo da Vinci, aynı zamanda bilim insanı, mucit, anatomist, jeolog, astronom, botanist ve tarihçi idi. Bilimsel çalışmalarını elbette o müthiş sanatsal yeteneği, dehası ve birikimiyle destekliyordu. Üstelik, bilimsel fikirlerle sahip olmanın ve bu tür çalışmalar yapmanın son derece tehlikeli olduğu Ortaçağ gibi bir dönemde... Mezarlardan yeni ölen insanların vücutlarını kacıp kadavra olarak kullanmaktan kaçınmayacak kadar cesurdu. Doğadaki tüm canlı varlıkların nasıl bir mekanizmayla çalıştığını bulma merakıyla sayısız çalışma yaptı.

ARAŞTIRMALARINI SANATLA ORTAYA KOYDULAR

Yüzyıllardan beri bilim insanları aynı merakla yaptıkları çalışmaları, insanlara anlatabilmek için sanatsal araçları kullanıyor. Çizim, fotoğraf, film, üç boyutlu canlandırma bilimsel çalışmaları ete kemiğe büründürmede en büyük yardımcıları oluyor. Böcekleri gözlemleyen ilk Avrupalı bilim insanı Maria Sibylla Merian (1647-1717), yosunlarla ilgili ilk bilimsel başyuru

Leonardo da Vinci çizimi

Leonardo da Vinci çizimi

kitabını yazan Anna Atkins (1799-1871), ABD'deki tüm kuşları betimleyen ornitolog John James Audubon (1791-1872), sinir sistemi üzerinde yaptığı devrimci araştırmalarıyla 1906 yılında Nobel Ödülü alan modern nörobilimin babası Santiago Ramón y Cajal (1852-1934) gibi bilim insanları araştırmalarını sanata ortaya koymuştu.

BİLİMİN ÖNEMLİ BİLEŞENİ

ABD'deki Smithsonian Enstitüsü Ulusal Doğal Tarih Müzesi'nin Omurgasız Zooloji Bölümü'nün çalışmaları da bu bağlamdaki en güncel örneklerden biri. Genellikle mikroskop altında görülebilen, okyanusların derinliklerinde yaşayan tuhaf canlıları gösterebilmek için sanatsal hayal gücünü kullanıyorlar. Bu müze için sanat, meraklı ziyaretçilerine bilgi vermekten bilimsel süreçte yaratıcılık katmak gibi bilimin önemli bir bileşeni haline gelmiş. Sanatçılar Omurgasız Zooloji bölümündeki her projede bilim insanlarıyla beraber çalışıyor. Mesela Maryland Enstitüsü Sanat Koleji Etkileşimli Sanatlar Bölümü'nden Alia Payne müzede can-

Ahtapot, Alia Payne

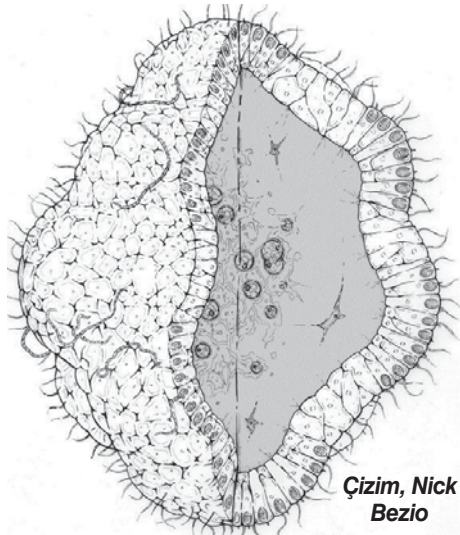

Deniz anası, Karen Osborn

lı denizanelarını gözlemlerken, ziyaretçilerin aynı sorularıyla karşılaşmış: Denizaneları nasıl sokuyor? Evet bu sorunun bilimsel bir yanıtı var ama dokunacılarından zipkın gibi fırlatılan mikroskopik hücrelerin net bir görsele olmadan bunu açıklamak çok zor. Payne de bu hücrelerin üç boyutlu bir maketini hazırlamış. Yine Dünya Ahtapot Günü'nde- Evet böyle bir gün var- ahtapotların eşsiz yapısını anlatabilmek için esprili çizimlerle yapmış.

FOROĞRAF YETMEYİNCE ÇİZİM

Müzenin küratörlerinden, omurgasız zoolog Dr. Karen Osborn insanlarda merak uyandırabilmek için önem verdiği canlıların ilginç özelliklerini fotoğrafla yansıtıyor. Müze ziyaretçilerinin normal şartlarda görmelerinin imkansız olduğu deniz canlılarını sanatsal fotoğraflarla gözlerinin önüne getiriyor. Kimi zaman fotoğrafla incelenen yapının tam resmini elde etmek mümkün olmayınca çizim yapmak gerekiyor. İşte bu noktada illüstratörler devreye giriyor. Geçen sene müzenin küratörlerinden

Çizim, Nick Bezio

ve zoolog Dr. Allen Collins ve bilim illüstratörü Nick Bezio beraber çalışarak çizimler yapmışlar. Sanat toplumun bilimi deneyimlemesini sağlarken, bilim insanlarının doğal dünyayı anlamalarına da yardımcı oluyor.

DÜNYA Sanat Günü, 2012'den beri dünyada sayısız ülkede giderek daha çok kutlanırken, UPSD'de bu kutlamalara, yaptığı etkinliklerin yanı sıra, her sene verdiği Dünya Sanat Günü Ödülleri ile de katılıyor. Gelenekleşen ödüller, bu yıl 15 Nisan 2020'de AIAP/IAA Dünya Başkanı Bedri Baykam'ın resmi Instagram hesabından canlı olarak yayınlanan Dünya Sanat Günü "Wallace Hartley" Ödülleri ismiyle, sahiplerini buldu.

YILIIN SANAT KURUMU BAKSI MÜZESİ

Yılın Sanat Kurumu Ödülü'nü halkın bir müzeyi nasıl sahiplenebileceğini bize gösteren, kültürü Anadolu'nun en uzak bölgelerine taşıyan Bakşı Müzesi adına kurucusu Hüsamettin Koçan aldı.

Yılın Sanat İnsanı Ödülü, Türkiye'nin mimari, sanat ve kültür yaşamında eşi Fulya Sade ile birlikte büyük rol oynamış, 1994 yılında ilk sanatçı değişim programına imza atmış olan Faruk Sade'ye, ve onun adına Faruk Sade Fonu'nu hayata geçiren değerli eşi Fulya Sade ve artık Galerî Siyah Beyaz'ı yöneten sevgili kızı Sera Sade'ye verildi.

Yılın Basını Ödülü'nü yıllarca çıkarttığı yayınlar ve yazdığı yazılarla kültür ve sanata yön veren Doğan Hızlan aldı. Hürriyet Gösteri dergisini çıkaran, eleştiri, resim, edebiyat, müzik ve şiir konularında duayan bir ekser olan Doğan Hızlan, Hürriyet Gazetesi'nin değişmez bir kültür başyazarı.

YILIN SANATÇISI TANER CEYLAN

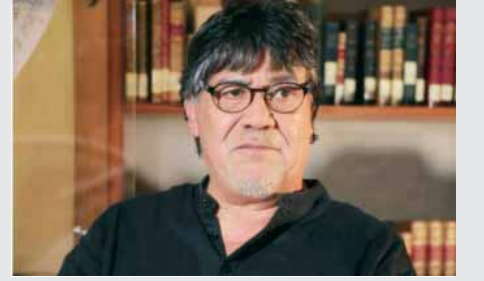
Yılın Sanatçısı Ödülü'nü bu yıl uluslararası sanat ortamında kazandığı başarılar, ülkemizde gösterdiği tutarlı çizgi, Olimpos Sergileri ve genç sanatçılara verdiği destek ile doğa ve sosyal haklara olan hassasiyeti sebebiyle Taner Ceylan aldı. Ceylan konuşmasında hiçbir galerinin çalışanlarını işten çıkarmamasını ve krizin özenle aramızda çözülmesini umduğunu söyledi.

Yılın Genç Sanatçısı Ödülü'nü, kuvvetli resimleri ve gösterdiği başarı sebebiyle Alpin Arda Bağcı aldı. Fotorealizme yakın çalışmalarla, realizm çıkışlı soyut "imrendiricisi" işlere kadar, ilginç bir yelpazede seyreden Bağcı, 12 yıldır sürekli resim yapıyor.

ONUR ÖDÜLÜ TUNA EROL'A

Onur Ödülü'nü, ömrü boyunca Türk sanatına omuz vermiş, kuşaklar boyu sanatçı yetiştirmiş olan, sanatçımız Turan Erol aldı. Ankara'da oturan değerli duayemiz, bir renk ustası olarak yıllardır öne çıkıyor. UPSD Özel Ödülü, Oda TV'ye verildi, ödül Soner Yalçın'a takdim edildi.

Latin Amerika'nın usta edebiyatçısı koronaya yenik düştü

LATİN Amerika edebiyatının ustalarından Luis Sepúlveda, geçen Şubat ayının sonunda koronavirüs teşhisi ile hastaneye kaldırılmıştı. Usta edebiyatçı Sepúlveda, dün 70 yaşında hayata gözlerini yumdu. Büyülü gerçekçilik akımının da önemli bir temsilcisi olan Luis Sepúlveda'ya Portekiz'de katıldığı bir festivalin ardından koronavirüs teşhisi konulmuştu. Festivaldeki tüm katılımcılar daha sonra karantina altına alınmıştı.

HAYATI MÜCADELEYLE GEÇTİ

1949 yılında Şili'nin Ovalle kentinde dünyaya gelen Sepúlveda, Şili Komünist Partisi üyesi olan babasının izinden giderek sosyalist düşünceli genç yaşta benimsedi ve öğrenci lideri olarak çok sayıda eyleme katıldı. Salvador Allende yönetiminin kültür işleriyle de uğraşan Sepúlveda, 1973'teki darbenin ardından hapse atıldı ve Uluslararası Af Örgütü'nün çabaları sonucu 2,5 yıl sonra çıkarak ev hapsine kondu. Kaçmayı başaran Sepúlveda daha sonra yeniden tutuklandı ve 20 yıla mahkum oldu. Hayatı hapislerde ve sürgünlerde geçen yazar 1977'de Şili'yi terk etti İsveç'e gitti.

1979 yılında Simon Bolívar'ın kurduğu Uluslararası Tugay'a katılarak Nikaragua davasını destekledi ve devrimin ardından gazeteci olarak çalışmaya başladı. 1982'de Greenpeace'e katılan yazar 1987'ye kadar çevre eğitimin aktif bir üyesiydi.

1969'dan itibaren kitaplar yazmaya başlayan Luis Sepúlveda 1988'de "Aşk Romanları Okuyan İhtiyar" adlı eseriyle Tigre Juan adını verilen prestijli edebiyat ödülünü kazandı.

Sepúlveda'nın dilimize çevrilen "Martıya Uçmayı Öğreten Kedi", "Aşk Romanları Okuyan İhtiyar", "Mutluluğa Dair Bir Düşünce" ile "Miks, Maks ve Meks'in Öyküsü" kitapları Can Yayınları tarafından yayımlandı.

Kıyamet bile daha eğlenceli olabilir!

gerekirse sanki içinde bulunduğumuz şu günleri önceden haber veren bir iş çıkarmış. Filminde anlatılanlar Rufin'in romanını da alka getiriyor ister istemez.

ŞİRKET İŞLERİ

Amerikan kırsalında, terk edilmiş bir Kızılhaç istasyonunda başlayan film, dünyayı kapıp kavuran virüs salgınından sağ kurtulan Dylan adlı bir gencin dağda bayırda ailesini aramasını öykülüyor. Ailesinin birkaç günlük yoldaki bir "güvenli bölge"de olduğu düşüncesinde ama emin de değil. Kırk döktük bir robot da kendisine yardımcı olmaya çalışıyor. Gerçi Dylan "Sam" adını verdiği robota sürekli küfrediyor ve önerilerine pek kulak asmıyor ama ondan virüsün nasıl ortaya çıktığını öğreniyor. Robotu da üretmiş olan Amherst adlı şirket ABD'nin nüfusunu 330 milyondan 2 milyona indirmek için laboratuvarı ürettiği virüsü yaymış ve büyük bir kıyım yol açmış. Olaylar gayet sıkıcı bir tarzda, başroldeki Kyle Abraham'ın kötü oyunculuğu ve yolda karşısına çıkan birkaç şirket ajanının yarattığı aksiyon dışında hiçbir hareket içermeyen geliyor ve küçük bir sürpriz içerdiğini söyleyebileceğim finalde noktalanıyor.

YAPAY ZEKÂ PARANOYASI

En akılda kalan cümlesi, "Virüs şuradan buradan ya da deney maymunundan değil şirketin laboratuvarından geldi" olan "The Directive", benzer hikâyeli meşhur bilimkurgu "12 Maymun"un parodisi gibi de duruyor ama eli her anlamda çok zayıf.

Neticede, şirketin sahibi, kendisi de salgın sırasında ölmüş olan Dr. Amherst'in ülkesine büyük hizmet için başlattığı, hızlı artan nüfus ve yetersiz doğal kaynaklarla baş edemeyen toplumunun yüzde 98'inin yok olmasıyla sonuçlanan bir "Yeni Yırtıcılık" vakası barındırıyor gibi de görünen "The Directive" ancak kötü filmler seyretmekten hoşlananlara önerilebilecek "güncel" bir film. Bir seyirci yorumunda denildiği gibi, "Kıyamet günü bile daha eğlenceli olabilir!"

Yapay zekânın insanlığın mahvına yol açacağı ve aslında büyük bir tuzak olduğu şeklindeki popüler Hollywood paranoyasını da tekrarlayan filmin yönetmeni Pimentel'in şimdiye dek çoktan "Geleceği gören sinemacı" olarak büyük şöhret ve para kazanmış olması gerekirdi ama ne durumda bilmiyorum, merak etmedim. Kaldı ki ben bizzat bu filmin bir "tuzak" olabileceği kanısındayım!

Tunca ARSLAN

FRANSIZ yazar Jean Christophe Rufin, komplo edebiyatının tipik ama ilginç örneklerinden biri olan "Adem'in Kokusu" adlı romanında dünyamızı kurtarmak için onu cehennemde çevirmekten çekinmeyen "Yeni Yırtıcılar" adlı bir grubun faaliyetlerini anlatır. Bir laboratuvarıda başlayan hikâye Avrupa'dan Amerika'ya, Asya'dan Afrika'ya uzanan dehşet verici bir serüvene dönüşür. "Yeni Yırtıcılar" aslında çevreci bir grup tur ve dünyanın bu berbat halinin yoksulluktan kaynaklandığına inanmaktadır. O halde yoksulları ortadan kaldırmak, en iyi çözümdür. Dünyanın dört yanındaki yoksul mahallelerinde virüs yayılır.

Geçenlerde tesadüfen internette rastlayıp seyrettiğim "The Directive", sanki koronavirüs salgını başladıktan sonra, son bir ay içinde alelacele çekilmiş izlenimini veren, "Birleri elini çabuk tutmuş, hemen bir pandemi filmi yapmış" hissi uyandıran bir film. Ama öyle değil: 2019'da çekilmiş ve yalnızca 1600 dolarlık bir bütçeye sahip, başrol dışında birkaç oyuncuya görev düşen, tek kameranın kullanıldığı, baştan sona açık havada geçip en fazla birkaç çadır ve yakınlığı mekân olarak kullanılan alabildiğine ucuz bir yapım var karşımızda.

Yönetmen koltuğunda, adını ilk kez duyduğum Alexander Raye Pimentel oturuyor. Pimentel bazı kısa filmlerden sonra 2015 ve 2018'deki "I Call First" ve "Down River"ın ardından geçen yıl üçüncü filmi "The Directive" için kolları sıvamış ve doğrusunu söylemek

İşsizlik maaşı başvurusu 5 milyonu aştı!

ABD'de işsizlik maaşına başvuran kişi sayısı 11 Nisan ile sona eren hafta 5 milyon 245 bin olarak açıklandı.

Beklenti 5,5 milyon başvuru olacağı yönündeydi. Yeni rakamlarla birlikte son 4 haftada ABD'deki işsiz sayısı 20 milyonu geçti.

Bir önceki haftaya ilişkin işsizlik başvuruları ise 6 milyon 606 binden 6 milyon 615 bine revize edildi.

Böylelikle 11 Nisan'la sona eren son 1 aylık dönemde ABD'de işsizlik maaşına toplam 22 milyon 34 bin kişi başvurmuş oldu.

İspanya askerlerini Mali'den çekti

İSPANYA Savunma Bakanlığı'nın Mali'deki Avrupa Birliği Eğitim Misyonu'nda (EUTM) görev yapan 100'den fazla askerini, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle geri çektiği belirtildi.

Mali basınındaki haberlere göre, İspanya misyondaki 278 askerinin 100'den fazlasını salgın nedeniyle geri çekti. Ülkesine geri gönderilen askerler arasında Kovid-19 pozitif çıkan bir İspanyol asker de bulunuyor. EUTM'de görev yapan askerlerden şu ana kadar 7'sinde Kovid-19 görüldü.

Ote yandan Mali'de son 24 saatte görülen 4 yeni vaka ile toplam vaka sayısı 148'e çıktı. Vakalardan 34'ü sağlığına kavuşurken 13 kişi Kovid-19 nedeniyle yaşamını yitirdi.

Japonya'da OHAL!

JAPONYA'da, yeni tip koronavirüse karşı 6 Mayıs'a kadar ülke genelinde olağanüstü hal ilan edildi.

Japonya Başbakanı Abe Şinzo, düzenlediği basın toplantısında, yeni tip koronavirüse (Kovid-19) karşı OHAL şartlarının ülke geneline yayılması kararını aldıklarını açıkladı.

Abe, 7 Nisan'dan bu yana 7 bölgede uygulanan OHAL şartlarını, ülke genelinde 6 Mayıs'a kadar uygulanmasına karar verildiğini bildirdi.

Japonya'da Kovid-19 vaka sayısı 9 bin 800'e, ölü sayısı 195'e yükseldi.

Kriz büyüyor Hükümet kurulamadı

İsrail'de hükümet yine kurulamadı. Cumhurbaşkanı görevi meclise verdi. İsrail Meclisi, 21 gün içinde koalisyonu kuracak bir isim üzerinde anlaşamazsa ülke yeniden erken seçime gitmek zorunda kalacak

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İSRAIL'de koalisyonu kurmakla görevlendirilen Mavi-Beyaz İttifakı lideri Benny Gantz, kendisine verilen ek süre içerisinde hükümeti kurmayı başaramadı. Cumhurbaşkanı Reuven Rivlin'in, pazartesi akşam Gantz'a koalisyon hükümetini kurması için verdiği 48 saatlik süre doldu.

Cumhurbaşkanı Rivlin Twitter hesabı üzerinden hükümet kurma görevini İsrail Meclisi'ne verdiğini duyurdu. Rivlin şu mesajı paylaştı: "Ümit ederim ki milletvekilleri hükümeti kuracak çoğunluğu bulur ve dördüncü kez seçime gidilmesini engeller."

İKİ PARTİ ANLAŞAMADI

İsrail Kamu Yayın Kuruluşunun (KAN) haberine göre, Gantz'ın lideri olduğu Mavi-Beyaz İttifakı ile İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun liderliğindeki Likud partileri arasındaki görüşmelerden sonuç alınmadı. İki parti arasındaki anlaşmazlığın hükümetin kurulmasına engel olduğu ifade ediliyor.

Yedioth Ahronoth gazetesi ise Likud'un, Netanyahu'nun yolsuzluk davaları sebebiyle İsrail anayasasında Yüksek Mahkemenin yetkisini sınırlandıran bir mevzuat değişikliğine gidilmesini istediğini, Mavi-Beyaz İttifakı'nın ise buna karşı çıktığını aktardı.

DÖRTLENEBİLİR

Ülkede son bir yıl içerisinde 3 kez seçim yapıldı. Buna rağmen farklı bloklar hükümeti tek başına kurabilecek çoğunluğa ulaşamadı ve birbiriyle anlaşma sağlayamadı. En son seçim sonrası verilen hükümeti kurma görevi yerine getirilemeyince, yetki Cumhurbaşkanı tarafından Meclis'e devredildi. Meclis 21 gün içerisinde bir isim üzerinde anlaşamazsa ülke yeniden erken seçime gitmek zorunda kalacak. Bu bir yıl içerisinde yapılan dördüncü seçim olacak.

İngiltere ve İspanya'nın talebini geri çevirdi

İSRAIL basınında yer alan haberlere göre, İngiltere ve İspanya solunum cihazı alabilmek için İsrail'deki şirketlere başvurdu. Netanyahu'nun ise, İsrail'in de solunum cihazına ihtiyaç duyduğunu belirterek talepleri reddettiği belirtildi. İsraili firmalar, Kovid-19 nedeniyle solunum cihazı ihracatının yasaklandığını duyurdu.

Filistinlilere test yapılmıyor!

İSRAIL bir yandan siyasi krizle diğer yandan da korona kriziyle boğuşuyor. Tamamen içine kapanan ülke, uluslararası dayanışmaya dahil olmadığı gibi işgali altında tuttuğu Kudüs'te yaşayan Filistinlilere de virüse karşı önlem ve tedavi şartlarında mahrum bırakıyor.

Filistin haber ajansı WAFa'ya göre, Kudüslülerin Hakları Ulusal Koalisyonu Müdürü Zekerriyya Avde, İsrail'in Kudüs'te ikamet eden Filistinlilere Kovid-19 testi yapmadığını söyledi.

Avde, "İsrail'in Kovid-19 test merkezlerini açma konusunda geç davranması, Fi-

listinlileri tehciye zorlayan uygulamalar kanallıla Kudüs'ün Yahudileştirilmesi çalışmasının bir parçasıdır" değerlendirmesinde bulundu.

İsrail'deki Arap Azınlık Hakları Hukuk Merkezi (Adalah) Arazı ve Planlama Departmanı Müdürü Suhad Bışara ise uluslararası hukuka göre, İsrail'in işgal altındaki vatandaşlara hizmet sunması gerektiğini ancak bu konuda tedbirlerin geç alındığını, Doğu Kudüs'te ise testlerin yapılması konusunda sorun yaşandığını aktardı.

Birleşmiş Milletler İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi'nin (OCHA) salı günü yayımladığı rapora göre, Doğu Kudüs'te salgına yakalanan hasta sayısı tam olarak bilinmiyor. Kudüs'teki Filistinli gazeteciler ise kentte çok sayıda vaka olduğunu söylüyor.

İsrail Sağlık Bakanlığının verilerine göre, ülkede, Kovid-19 vaka sayısı 12 bin 500'ü geçenken, hayatını kaybedenlerin sayısı 131'e ulaştı.

Avrupa'da yeni merkez İngiltere ve Fransa

İNGİLTERE ve Fransa, yeni tip koronavirüs salgınında Avrupa'daki yeni merkezler olurken, geç önlem alan İngiltere'nin, virüsün kıtada en sert vuracağı ülke olması bekleniyor.

Avrupa'da virüsten en çok etkilenen İtalya ve İspanya'daki oranlar umut vadetmeye başlasa da İngiltere ve Fransa'da ölümler giderek artıyor.

20 BİNE ULAŞABİLİR

İlan edilen can kaybının 12 bin 868 ve vaka sayısının 98 bin 476 olduğu İngiltere'de, oranlar ay sonuna kadar sadece hastanelerdeki ölümlerin 20 bine ulaşabileceğini gösteriyor.

Ev ve huzurevlerindeki ölümlerle bu sayının çok daha fazla olduğu değerlendiriliyor. Hükümet, bu yerlerdeki ölümleri hala günlük verilere eklemeyerek sayıları düşük göstermekle eleştiriliyor. Ayrıca günlük test sayısının az olması nedeniyle gerçek vaka sayılarının da tespit edilenden çok daha yüksek olduğu düşünülüyor.

Hükümet yetkilileri, bu nedenle önlemlerin hafifletilmesi için daha erken olduğunu ve kısmi karantina uygulamasının 5 Mayıs'a

kadar uzatılmasını düşünüyor.

EVLERİNDE ÖLENLER SAYILMIYOR

Dünya genelinde Kovid-19 nedeniyle en fazla can kaybının görüldüğü 4'üncü ülke ko-

numunda bulunan Fransa'da ise, hayatını kaybedenlerin sayısı 17 bin 167'ye, vaka sayısı 147 bin 863'e ulaştı. Fransa, evlerinde Kovid-19'dan ölenlerin sa-

yısını da ülkedeki toplam sayılara dahil etmiyor. Gelecek günlerde açıklanması beklenen bu sayıyla toplam can kaybının bir anda hızla artacağı tahmin ediliyor.

Yaşlı bakımevlerinde Kovid-19'dan ölenlerin sayısı ise önceki gün itibarıyla 6 bin 524'e ulaştı. Ülkedeki bakımevlerinin yaklaşık yüzde 60'ında virüs tespit edilmesine karşın buralarda yeterli tıbbi ekipman, maske ve ilaç bulunmuyor. Dolayısıyla, yaş ortalamasının 85 olduğu bakımevlerindeki ölümlerin gelecek günlerde daha da artması bekleniyor.

Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ise pazartesi günü salgını yeneceklerini ancak "birkâç ay daha virüsle yaşanması gerektiğini" söyledi. Ülkede serbest dolaşımın zorunlu haller dışında sınırlandırılması 11 Mayıs'a kadar uzatılırken, bu tarihten itibaren okullar kademeli olarak açılacak. Üniversiteler ise yaza kadar kapalı tutulacak.

Çin emperyalist mi?

rak vücudundan garip bir "hünk" sesi çıktı. Şaşkınlıkla bana dönüp "Kendi devletini yıkacağını mı söylüyor" diye sordu.

Elbette, Büyükelçi Song'a bu sözleri söyledense, Çin devletinin ÇKP'nin kuruluş ilkelere bağlı kalma iradesi ve Mao'nun "iktidarın döne döne fethi" anlayışydı.

'ÇİN ASLA HEGEMONYA PEŞİNDE KOŞMAYACAK'

Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping 18 Ekim 2017'de, Çin Komünist Partisi'nin 19. Genel Kurultayı'ndaki konuşmasında ÇKP'nin Mao'dan miras kalan bu ilkesini bir kez daha dünyaya ilan etti: "Çin hangi gelişme aşamasına ulaşır asla hegemonya peşinde koşmayacak veya yayılmacılık yapmayacaktır. Çin, asla başkalarının zararları pahasına kalkınmayı sürdürmeyecek ve Çin'in kalkınması başka bir ülke için tehdit oluşturmayacaktır" dedi.

Xi Jinping'in 19. Genel Kurultay konuşmasındaki bu ilke, Çin devletinin Eylül 2019'da yayımladığı "Yeni dönemde Çin ve Dünya" isimli "Beyaz Kitap"ta şöyle açıklığa kavuşturuyor: "Geçmişte, güçlenen ülkelerin hegemonya peşinde koştuğu doğrudur. Ancak bu tarihsel bir yasa değildir. Bazı Batılı güçler kendi deneyimlerini Çin'e birebir taşırlarsa, aynı mantığı Çin'in gelişmesine uygulamaları saçma ve çarpıtılmış bir düşünceye varırlar. Çin'in banşıl kalkınma arayışı, diplomatik bir retorik, bir menfaat eylemi veya stratejik bir belirsizlik değildir. Aksine, Çin'in bakış açısının netliğini ve uygulamada kendini göstermeye hazır olduğunu gösterir; Çin'in değişmez stratejik seçimini ifade eder ve ciddi taahhüdünü temsil eder. Uluslararası durumun

nasıl değiştiğine veya Çin'in kendini nasıl geliştirdiğine bağlı kalmadan, Çin asla hegemonya ya da yayılma peşinde koşmayacak ya da nüfuz alanları yaratmaya çalışmayacaktır."

SORUN HİTLER YA DA TRUMP MI?

Emperyalist olmak, hegemonya peşinde koşmak, o ülkeleri yönetenlerin isteklerine bağlı değildir. İkinci Dünya Savaşı'na yol açan temel etmen, Hitler'in dizginlenemeyen histerisi değildi. Alman büyük sermayesi Hitler'i bulup çıkardı ve iktidara taşıdı. Alman büyük sermayesinin dev şirketleri Krupp ve Porche, ordu için gereken araçları sağladı. Ağır silahlar için Rheinmetall kullanıldı. IG Farben tıbbi ve lojistik ihtiyaçları karşılarken, Siemens ordunun haberleşme sistemlerini kurdu. Junkers, Heinkel, Messerschmitt Focke-Wulf gibi şirketler Alman ordusu için savaş uçakları tasarladı. İkinci savaş döneminde aşın büyüyen ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra "Hitler'in çizimlerini giyen" ABD'nin hegemonya peşinde dünyayı kana bulaması da Reagan'ın kovboyluk aşkı, Bushların çılgınlığı, Trump'un "manyaklığı" değil, elbette Amerikan büyük sermayesinin çıkarı gereğidir.

ÇİN EKONOMİSİ İZİN VERİR Mİ?

Çin'in emperyalist olup olmayacağını saptamak için şu soruya yanıt vermek gerekir: Çin'in ekonomik gelişmesi, toplumsal sistemi dış yayılmacılığı besler mi?

Geçen haftaki yazımızda daha derinlemesine incelemiştik. Satın alma gücüne göre dünyanın en büyük ekonomisi ama kalabalık nüfusu nedeniyle hala uluslararası standartlara göre "gelişmekte olan" bir ülke.

Çin'in "gelişmiş ülke" konumuna ulaşmak için gideceği daha çok yol var. Çin'in Batısındaki 10 eyaleti kıyı gerisindeki eyaletlere göre oldukça geri. Hem bölgeler arasında hem kıyılar kent arasında eşitsizlikler var. Çin sanayileşmesini, kırsal bölgelerden kaynak aktarılmasına borçlu. Son 15 yıldır, dünyada ilk kez yaşanan bir uygulamayla sanayiden tarıma kaynak aktarılarak "sosyalist köyler" kuruluyor.

Çin sosyalizmi sayesinde bu kalkınmayı sağladı. Çin'i bu gelişmişlik düzeyine ulaştıran, şirketlerin azami kar elde etme itikisi değil, halkın daha iyi yaşama isteği ve ÇKP'nin doğru önderliği. Dünya ekonomisi daralırken Çin ekonomisi şimdi kendi iç pazarına dayanarak gelişiyor. İç pazarına dayanarak gelişirse, kalkınmasını ancak ilerletebilir. Eğer ekonomik gelişmenin hedefi, halkın yaşamını iyileştirmek olursa ülke içinde uyum ve istikrar sağlanır. Eğer Çin dış yayılmacılığa yönelirse, ekonomik büyümesi durur ve ülke içinde büyük istikrarsızlıklar çıkar.

Çin'de 56 milliyet yaşıyor, farklı etnik köken sahip Çin halkının ekonomik gelişmeden eşit pay almaması Çin'de iç istikrarsızlıklar ve parçalanma eğilimlerini geliştirir. Ayrıca böyle bir tutum, Çin yönetiminin azınlıklardan üstünde tutmasına karşın, ABD'nin terörle ayrımcılığın kıskırttığı koşullarda, risk meydana getirir.

70 YILIK PRATİK

Çin Halk Cumhuriyeti'nin 70 yıllık tecrübesi de geleceğe ışık tutuyor.

1950'lerde Çin, Hindistan ve Myanmar ile birlikte "Banş içinde Bir Arada Yaşamamın Beş İlkesi"ni geliştirdi. Egemeliğine, toprak bütünlüğüne karşılıklı saygı, karşılıklı saldırmazlık, birbirlerinin işlerine karışmama,

eşitlik ve karşılıklı yarar. Bunlar uluslararası ilişkiler için temel normlar ve uluslararası hukukun temel ilkeleri haline geldi.

Çin kara ve deniz sınırları anlaşmazlıklarını, her zaman, müzakere ve görüşmeler yoluyla çözümleri benimsedi. 14 komşusundan 12'siyle kara sınırlarındaki sorunlarını kesin olarak anlaşmalarla sonuçlandırdı. Beibu Körfezi'nde Çin-Vietnam deniz sınırı da görüşmelerle belirlendi. Çin, uluslararası sorunların banşıl yöntemlerle, müzakere yoluyla çözülmesini bir dış politika ilkesi haline getirdi ve BM'de her zaman bunun savunucusu oldu.

SONUÇ

Çin sosyalizmi ancak halka dayanarak banşanlı olabilir. Çin'in ekonomik başarısının arkasında, yoksul Çin halkının eğitildiğinde ve imkan verdiğinde ne büyük mucizeler yaratacağını göstermektedir. 70 yıldır Çin, halkın daha iyi bir yaşama kavuşması ve demokratik haklarını geliştirmesini sağlayan insan merkezli bir kalkınma felsefesini geliştirdi. Çin yönetimi, halkın öncü gücüne dayanarak, halka bağlı kalkınmayı teşvik ediyor ve kalkınma yoluyla hem kendi halkını hem de insanlığa fayda sağlıyor.

ÇKP'nin 19. Genel Kurultayı'nda Çin'in başçelişmesi "Dengesiz ve yetersiz kalkınma ile insanların daha iyi bir yaşam için sürekli artan ihtiyaçları arasındaki gelişme" olarak belirlendi. 1 milyar 400 milyon insana daha ileri bir refah sağlamak için Çin'in hem kendi yurtdında hem de bütün dünyada uzun yıllar banşa ihtiyacı var. Atatürk'ün "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" ilkesi bugün Çin'de de yol gösteriyor.

1. Mehmet Perincek, Avrasyacılık Türkiye'deki Teori ve Pratiği, Kaynak Yayınları, Kasım 2016, s239.

KOVID-19 SALGINIYLA MÜCADELE

Çin dünyayla kader ortaklığı kuruyor

Çin, dünyanın son yüz yılda karşılaştığı en ciddi salgın karşısında büyük çabalar harcadı ve büyük bedeller ödedi. Çin, küresel mücadeleye de olağanüstü katkılar yaptı ve deneyimler sundu... Aynı denizin dalgaları, aynı ağacın yaprakları, aynı bahçenin çiçekleriyiz!

LİN WEIGUANG
ÇEVİRİ: CHEN YAN

YENİ tip koronavirüs (Kovid-19), tüm dünyada yayılmayı sürdürüyor. Virüs ülke, ırk veya zenginlik farklı gözetmiyor. Tüm insanlığın sağlığının yanında, küresel ekonomik ve toplumsal gelişme için ciddi tehditler oluşturan virüs karşısında insanlık kader ortağı olmuş durumda. Salgınla el ele vererek mücadele edilmesi ve gerekli yardımların sağlanması gerekiyor. Çin, salgında ülke içindeki durumda olumlu değişiklikler görülmesinin ardından vakit kaybetmeden küresel salgınla mücadele çalışmalarına yardım elini uzattı. İnsanlık için kader ortaklığı düşüncesini somut eylemleriyle hayata geçiren Çin'in harcadığı çabalar, uluslararası toplumca takdirle değerlendirildi.

BIZZAT XI YÖNETİYOR

Salgının ortaya çıkmasının ardından Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping, çeşitli ülkelerin liderleri ve uluslararası örgütlerin yetkilileriyle yakın temaslarda bulunarak, uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi çağrısı yaptı. Xi, Çin'in küresel salgınla mücadele çalışmalarına katılmasını da bizzat yönetiyor.

Çin, salgınla mücadele etmek için en kapsamlı, katı ve sıkı önlemleri aldı. Çetin mücadeleler sonucunda Çin'de salgın temel olarak kontrol altına alındı. Çin'in aldığı güçlü önlemler, sadece Çin halkının can güvenliğini ve sağlığını korumakla kalmadı, küresel kamu sağlığı çalışmalarına katkıda bulundu ve salgınla mücadeleden değerli deneyimlerin öğrenilmesini sağladı.

120'DEN FAZLA ÜLKEYE YARDIM

Salgının başlangıcından bu yana Çin, şeffaf bir tavır sergileyerek salgına dair tüm bilgileri dünyayla paylaşıyor. Çin, çeşitli kanallardan ve çeşitli yöntemlerle 120'den fazla ülke ve dört uluslararası örgüte salgınla mücadelede yardım sağladı. Çin hükümeti, ayrıca ilgili ülkeler ile Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Afrika Birliği'ne başta test kiti, maske ve koruyucu kıyafetler olmak üzere yardımlar yaptı.

Tıbbi teknoloji işbirliği konusunda da Çin, diğer ülkelerle teşhis ve tedavi şemalarını paylaştı. Çin, ayrıca çok sayıda ülke ve uluslararası örgüte video-konferans yoluyla deneyimlerini aktarırken, başta İtalya olmak üzere birçok ülkeye de uzman ekipleri gönderdi. Bunun yanında, Çin'de birçok yerel yönetim, Güney Kore, Japonya ve İtalya'nın aralarında bulunduğu çok sayıda ülkeye malzeme bağışında bulundu.

Çin'den bu süreçte önemli miktarda sivil yardım da yapıldı. Birçok Çinli şirket ve sivil kuruluş, ilgili ülkelere bağış yaptı.

YÜZDE 96 ÜRETIME BAŞLADI

Diğer yandan, küresel ekonominin önemli motoru konumundaki Çin'de ekonominin ve toplumun normal düzeni yeniden sağlandı. Şu an ülkedeki işletmelerin yüzde 96'sı yeniden üretime başlarken, trafik normale döndü. Çin'deki bu olumlu değişiklikler, diğer ülkelerin halklarına da salgın sonrasında ekonomilerin yeniden toparlanması konusunda güven aşıladı.

Çin, eskiden beri açık, şeffaf ve dürüst bir tavır sergileyerek DSÖ ile temaslarda bulunuyor. Çin, Kovid-19 salgınıyla mücadelede uluslararası işbirliğini güçlendirmek amacıyla DSÖ'ye 20 milyon dolarlık bağışta bulundu. Ayrıca, Çin'in çağrısıyla Laos'ta Çin ile ASEAN arasında yeni tip koronavirüs konulu dışişleri bakanları toplantısı dü-

zenlendi. Çin, Japonya ve Güney Kore dışişleri bakanları da Kovid-19 konulu bir video konferans gerçekleştirdi. Çin ile Güney Kore arasında, salgın ortaklaşa önleme ve kontrol etme işbirliği mekanizması da kuruldu.

'EN ACIL İHTİYAÇLARIMIZI ÇİN KARŞILIYOR'

Çin'in gönderdiği tıbbi malzemeler ve uzmanlar, kaynak sıkıntısı yaşayan birçok ülkenin en acil ihtiyaçlarına yanıt verdi. Çin, bu ülkelerin kara günlerinde, sağlam dostluğunu gösterdi.

Sırbistan'da salgınla ilgili durumun ciddileşmesiyle Cumhurbaşkanı Aleksandr Vučić, Çin'den yardım talebinde bulundu ve sadece Çin'in ülkesine yardım edebileceğini belirtti. Çin de derhal harekete geçerek ilk grup yardım malzemelerini en kısa sürede Belgrad'a ulaştırdı. Sırbistan, yurtdışından ilk yardımı Çin'den almış oldu. Ayrıca Çinli uzmanlardan oluşan ekip de hemen Sırbistan'a gitti. Sırbistan Cumhurbaşkanı Vučić, Çinli uzmanları havaalanında bizzat karşıladı. Sırp lider, Çin'e şükranlarını göstermek için Çin bayrağını öptü.

Pakistan'da salgının ortaya çıkmasından sonra, Çin hükümeti ilk anda bu ülkeye test kiti, maske ve koruyucu kıyafet gibi malzemeler bağışlarken, ülkede karantina hastanesi kurulmasına da destek verdi. Çin'in birçok eyalet ve şehri de Islamabad ve Karacî'ye maske gönderdi. Çin, ayrıca Kovid-19 salgını ve çekirge istilasıyla aynı anda karşılaşan Pakistan'a böcek ilaçları ve ilgili cihazlar da iletti.

İRAN VE AFRİKA

Çin, İran'da salgının patlak vermesinden sonra Tahran'a derhal 250 bin adet maske ve 5 bin test kitinin yanı sıra, bir uzman ekibi gönderdi. Bunun dışında Çin ordusu da İran ordusuna test kiti, koruyucu kıyafet ve cerrahi maske dahil bir dizi malzeme yardımı sağladı.

Salgının Afrika'da hızla yayılmasıyla birlikte Afrika ülkelerinin salgınla mücadeledeki yetkinliğinin artmasına yardım etmek büyük önem taşır hale geldi. Çin'in Namibya'daki Büyükelçiliği, 18 Mart'ta Namibya Sağlık Bakanlığı'na test kiti bağışladı. Daha önce de Çin hükümeti yurtiçinde salgınla mücadelelin kritik döneminde dahi Afrika Salgın Önleme Merkezi'ne test kiti bağışlamış, ilgili ülkelerin talepleri üzerine malzeme desteğinde bulunmuştu. Çinli uzmanlar, ayrıca Afrika ülkelerinden uzmanlarla video konferanslar düzenleyerek, salgınla mücadele deneyimlerini paylaştı.

AVRUPA İLE BİRLİKTE ORTAKLAŞA MÜCADELE

İtalya, İspanya, Fransa ve Almanya gibi Avrupa ülkelerinde salgın durumunun ciddileşmesinden hemen sonra Çin, bu ülkelere yardım elini uzattı. Avrupa basınında yer alan yorumlarda, "Çin'in yardımlarının" Avrupa ülkeleri için cazip bir seçenek olduğu kaydedildi.

İtalya'da durum ciddileşince, Çin derhal bu ülkeye uzmanlar ve tıbbi malzeme gönderdi. 25 Mart itibarıyla ülkeye Çinli uzmanlardan oluşan üç ekip ulaştı. Ekipler, salgından en ağır şekilde etkilenen bölgelere giderek, teşhis ve tedavi konusundaki deneyimlerini aktardı. İtalya'ya giden ilk grup, görevlerini tamamladıktan sonra Çin'e döndü.

İspanya'nın da salgından en ağır etkilenen ülkeler arasında girmesiyle, Çin bu ülkeye salgınla mücadelede kullanılacak malzemeler gönderdi. Zaragoza Havaalanı'na 17 Mart'ta ulaşan malzemeler arasında 500 bin adetten fazla maske, çok sayıda test kiti ve koruyucu kıyafet yer aldı. Yerel basındaki haberlerde, Jack Ma Vakfı ve Alibaba Vakfı tarafından bağışlanan bu malzemelerin, İspanyol halkının acil ihtiyaçlarını karşıladığı ve insanlara moral verdiğі kaydedildi.

'WUHANLIYIM, HER ZAMAN WUHAN'IN YANINDAYIM'

"Wuhanlıyım, her zaman Wuhan'ın yanındayım." Fransa'nın Wuhan'daki Başkonsolosu Olivier Guyonvarch, kendi sosyal medya hesabında bu cümleyi paylaştı. Wuhan'da salgının durumunun en ciddi olduğu dönemde Fransa'nın Wuhan'daki Başkonsolosluğu çalışmaya sürdürüyordu. Olivier Guyonvarch, "Şu an dostlarımız zorluklarla karşı karşıya. Sizin yanınızda olmak istiyoruz. Wuhan'da kurulan ilk boşkonsolosluk biziz. Fransa ile Wuhan arasındaki işbirliği de çeşitli düzeylerde sürüyor. Başkonsolosluğumuzu kapatmayı düşünmüyoruz" dedi.

Fransa'da karantina kararının ertesi günü (18 Mart), Çin hükümetinin Fransa'ya sağladığı tıbbi malzemeler, Paris'teki Charles de Gaulle Havaalanı'na ulaştı. Çin'in Paris Büyükelçisi Lu Shaye, basına verdiği demeçte, Fransa'nın talebi üzerine Çin'in bu ülkeye tıbbi maske, cerrahi maske, koruyucu kıyafet ve eldiven gönderdiğini belirterek, bunun 'kara gün dostluğunun' en iyi yansıması, iki ülke arasındaki dostluk ve işbirliği ilişkilerinin yüksek düzeyde gelişmesinin de en iyi tanığı olduğuna işaret etti.

İTALYA'YA SENECA FRANSA'YA HUGO İLE...

Çin, salgının etkisi altında kalan ülkelerin halklarına maddi yardımların yanı sıra, manevi destek de sağlıyor. Çin'den çeşitli ülkelere gönderilen uzmanlar video konferanslar üzerinden bu ülkelere yönelik iyi dilekler yazıldı.

Mesela Güney Kore'ye bağışlanan malzemelerde "hepimiz birbirimize bağlıyız, uzak mesafeler bizi ayıramaz" anlamındaki dizele; İtalya'ya giden yardım malzemelerini taşıyan kolilerde ünlü Romalı filozof Seneca'nın "Aynı denizin dalgaları, aynı ağacın yaprakları, aynı bahçenin çiçekleriyiz." ifadesi; Fransa'ya gönderilen malzemeleri taşıyan kolilerde ünlü Fransız yazar Victor Hugo'nun "Birlik olursak kazanırız" sözü; Almanya'ya gönderilen malzemelerin kolilerinde ise Almanca'da bulunan "dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur" atasözü yazıldı. Bu sözler, salgın karşısında Çin halkının, diğer ülkelerin halklarıyla karşılıklı yardım ve işbirliğine dayalı kader ortaklığı oluşturma yönündeki isteğini gösterdi.

ÇİN, MÜCADELE DENEYİMLERİNİ DÜNYAYLA PAYLAŞIYOR

Küresel salgınla mücadeleye aktif olarak katılan Çin, diğer ülkelerle kendi deneyimlerini paylaşmaya büyük önem veriyor. Çin'in salgın önleme ve kontrol konusundaki önlemleri, yöntemleri, teknolojileri, standartları ve örnekleri, somut çalışmalar sırasında araştırılan, geliştirilen ve özetlenen değerli deneyimler.

Çin, bu deneyimlerini farklı ülkelerin farklı talepleri üzerine uluslararası toplumla da paylaşıyor.

Çin Ulusal Sağlık Komisyonu, Kovid-19 ile ilgili teşhis ve tedavi şeması ile ilgili önleme planını güncelleyerek, yaklaşık 200 ülke ve 10'dan fazla uluslararası ve bölgesel örgüte paylaştı. Çin, böylece küresel kamu sağlığı güvenliğinin korunmasına güç kattı.

Şu ana kadar Çin, başta İtalya, Sırbistan, Kamboçya, İran ve Irak olmak üzere birçok ülkeye uzman ekipler gönderdi. Salgından etkilenen diğer ülkelere de ekip göndermeye hazır.

Çin hükümeti, 56 ülkede bulunan sağlık yardım ekiplerinin mesleki ve teknolojik avantajlarını kullanarak, gelişmekte olan ülkelerdeki çalışmalara yardım etme süreçlerini de yönetti. Sağlık ekipleri, bulundukları ülkelerin halklarına ve Çinli göçmenlere teknolojik danışmanlık ve sağlık eğitimi hizmetleri verdi. Online veya fiziksel olarak toplam 200'den fazla oturum yaparak eğitim veren uzmanlar, çeşitli ülkelerden uzmanlarla da video konferans yoluyla deneyimlerini paylaştı.

Salgınla mücadeleyle ilgili bilimsel araştırmalarda Çin, farklı ülkelere uluslararası temas ve işbirliğini güçlendirmeye çalışıyor. Çin, küresel bilim ve teknoloji çevreleriyle bilimsel verileri, teknolojileri ve salgını önleme önlemlerini zamanında paylaşıyor. Bunun yanı sıra Çin, ilgili ülkelerle aşı ve ilaçlar hakkındaki Ar-Ge çalışmalarında da işbirliğini sürdürüyor. İşbirliği ve paylaşım, Çin'in salgına karşı bilimsel ve teknolojik silahları kullanarak yürüttüğü mücadeledeki en önemli ilkerler.

Çin'e sağlanan yardımlar unutulmaz

ÇİN, salgının en ciddi şekilde yaşandığı dönemde uluslararası toplumdan aldığı siyasi ve maddi desteği asla unutmayacak. Çin'in ilk klasik şiir seçmelerinin bulunduğu Shijing'de, 'Bana seftali verirsiniz, dostluğunuz karşılığında size beyaz yeşim sunarım' denir. Ülkede salgının kontrol altına alınmasından sonra Çin de durumun hâlâ ciddiyetini koruduğu birçok ülkeye yardım elini uzattı.

Güney Kore, Çin'e en fazla salgınla mücadele malzemesi sağlayan ülkeler arasında. Güney Kore'nin Pekin Büyükelçiliği duvarına "Çin'in zorlukları, bizim zorluklarımızdır" sloganı asıldı. Güney Kore'deki salgın durumunun ciddileşmesinden sonra da Çin hükümeti, bu ülkeye maske ve koruyucu kıyafet gibi tıbbi malzemeler sağladı. Çin'deki 20'den fazla yerel yönetim de kardeş kentler arası işbirliği yoluyla Seul, Daegu ve Gyeongsangbuk-do bölgelerine maske, koruyucu kıyafet, tıbbi gözlük, test kiti ve ısı ölçer gibi malzemeler bağışladı.

Salgının Wuhan kentinde ve Çin'in diğer bölgelerinde görülmesinden sonra Japonya da Çin'e yardım elini uzatan ülkelere oldu. Çin de Japonya'daki yeni tip koronavirüs test kit-

Çin, daima DSÖ'nün yanında

ÇİN, yurt dışına sağladığı yardımlar ve diğer ülkelerle el ele salgınla mücadele etmek için harcadığı çabalar nedeniyle dünyadaki diğer ülkelerden ve uluslararası örgütlerden övgü aldı. Birçok ülke, Çin halkının kısa süre içinde salgınla mücadelede önemli sonuçlar elde etmesine hayranlık beslediğini, Çin'in yardımları ve deneyimleriyle, kendi mücadelelerine güç katmak istediğini duyurdu.

'ÇİN DÜNYAYA ZAMAN KAZANDIRDI'

DSÖ Genel Direktörü Tedros Adhanom Ghebreyesus, Çin hükümetinin, Kovid-19 salgınına karşı küresel mücadelenin kritik dönemlerinde, bir yandan kendi yaşadığı zorlukları giderirken, diğer yandan da gelişmekte olan ülkelere yardım elini uzatmasını takdirle değerlendirdi. Ghebreyesus, Çin ile eşgüdümü ve işbirliğini güçlendirmeye, salgına karşı uluslararası işbirliğinde somut ilerlemeler kaydedilmesini sağlamaya devam edeceklerinin altını çizdi. Ghebreyesus, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında da Çin'in dayanışma ve işbirliği konusunda örnek oluşturduğunu kaydetti.

BM: ÇİN'E TEŞEKKÜR EDİYORUZ

BM Genel Sekreteri Antonio Guterres de Çin'in salgının yayılmasını önleme konusunda büyük çaba harcadığını kaydetti.

BM'nin Çin'e zor durumdaki ülkelere salgınla mücadele konusunda sağladığı yardımlar dolayısıyla teşekkürlerini sunduğunu belirten Guterres, Çin'in gelişmekte olan ülkelere salgını önleme ve kontrol etme deneyimlerini paylaşmasının yanı sıra, bu ülkelere tıbbi malzeme ve ilaçlar gibi yardımlarda bulunmasını da övdü.

ÜÇ DİLDE TEŞEKKÜR

AB Komisyonu Başkanı Ursula Von Der Leyen, İngilizce, Fransızca ve Almanca olarak üç dilde kaydettiği videoda, Çin'e AB'nin Kovid-19 salgınıyla mücadelesine verdiği destek nedeniyle teşekkür etti. Avrupa'nın salgınla mücadelede kullanılacak malzemelere acil ihtiyaç duyduğunun altını çizen Ursula Von Der Leyen, AB'nin Çin'in böyle bir durumda sağladığı yardımları takdirle değerlendirdiğini ve Çin'e teşekkür ettiğini dile getirdi.

İTALYA, FRANSA SIRBİSTAN, ÇEKYA

İtalya Dışişleri Bakanı Luigi Di Maio, Çin'in yardımlarıyla ilgili yaptığı değerlendirmede, "Kuşak ve Yol" inisiyatifine katıldığını İtalya ile alay edenlerin, İtalya'nın bu dostluğu edinenek bugün hastalarının canını kurtarma yeteneği kazandığını dile getirdi.

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping ile yaptığı telefon görüşmesinde, Fransa'ya sağladığı değerli destek ve yardımlardan ötürü Çin'e içtenlikle teşekkür ettiklerini belirtti. Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drian da "Bu, ülkeler arasındaki dayanışma ve karşılıklı yardım konusunda iyi bir örnek oluşturuyor. Çin'in bu eylemleri, övgüye değer" dedi.

Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vučić, Twitter'de yaptığı paylaşımında, Çin'e teşekkür etti. Vučić, ayrıca iki ülke bayraklarının bir arada bulunduğu bir fotoğraf da paylaştı.

"Çinli dostların yardımlarını asla unutmayacağız" diyen Çekya Cumhurbaşkanı Milos Zeman sözlerini şöyle sürdürdü: "Çin Halk Cumhuriyeti'ne teşekkür etmeliyim. Çünkü Çin, Çekya'ya tıbbi malzeme sağlayan tek ülke oldu."

lerinin yetersiz olduğunu öğrendikten sonra yardım sunma isteğini karşı tarafa ilettiler ve derhal harekete geçerek bu ülkeye birçok grup halinde tıbbi malzeme bağışına bulundu. Çin'deki birçok eyalet, kent, işletme ve kişinin yanında, Japonya'daki Çinli göçmenler de para veya malzeme bağışı yaptı.

Çin'de salgınla mücadelenin en kritik dönemlerinde Çekya Cumhurbaşkanı Milos Zeman, ülkesindeki farklı çevreleri Çin'e para ve malzeme bağışında bulunmaya çağırdı. Çekya hükümeti, acil tıbbi malzemeleri Çin'e askeri uçakla gönderdi. Çekya, salgınla mücadelede tıbbi malzeme yetersizliği çekerken de bu kez Çin, bu ülkeye derhal test kiti ve maske gibi malzemeler gönderdi. Çek hükümetinden üst düzey yetkililer, iki ülke arasındaki "Gökylü zündeki köprü" takdirle değerlendirdi.

GELECEĞİ BUGÜNDEN KURACAK

Beşiktaş Erkek Basketbol Takımı Başantrenörü Burak Bıyıktaş, koronavi-rüs salgını dolayısıyla basketbol sezonunun tamamlanmasının kolay olmadığını söyledi. Beşiktaş'ta basketbolun yarınlarına da değinen Bıyıktaş, 'Ayağımızı yorganımıza göre uzatacağız, parmakla gösterileceğiz' dedi

BASKETBOL Süper Ligi takımlarından Beşiktaş Sompo Sigorta'nın başantrenörü Burak Bıyıktaş, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınından dolayı ertelenen ligin bu sezon için oynanmasının kolay olmadığını söyledi. Bıyıktaş, yaptığı açıklamada, Türkiye Basketbol Federasyonunun vereceği kararı bekle-diklerini belirterek, "Pandemi durumunun ne olacağını kimse bilmiyor. Ülkemizde daha kontrol altında gözüküyor ama düşüş lazım, ben ligin oynanabileceğini düşünmüyorum" dedi.

Erteleme kararıyla birlikte takımlarda ayrı-lıkların olduğuna dikkat çeken Bıyıktaş, "Ülke-sine gitmiş oyuncuyu geri getiremezsiniz. Bazı takımlar oyuncularla anlaşarak kontratlarını feshetti, bunların gelmesi mümkün değil. Gölüm ligin oynanmasından yana ama çok kolay değil. Oyuncuları bir araya getirmek zor. Sağlık boyutunun güvenli hale gelmesi lazım" diye konuştu.

'PASTA KÜÇÜLECEK'

Bıyıktaş, oyuncu kontratı ve televizyon geliri-nden dolayı ligin oynanmamasının ayrı bir kaos oluşturabileceğini vurgulayarak, şöyle devam etti: "Lig ya bu şekilde tescil edilmeli ya oynanma-mış kabul edilmeli. Kolay bir şey değil. Her yer-de olduğu gibi pasta küçülecek. Tabiri caizse kart-lar yeniden dağıtılacak. Federasyonun verece-ği kararı görmek lazım. Lig başlayacaksa mut-laka ön hazırlık dönemi verilecektir, ona göre de takımı hazırlayacağız."

Kovid-19 salgını sırasında oyuncularının ya-sadıklarını anlatan Bıyıktaş, "Salgın başladığında oyuncular çok tedirgin oldu. Hastalıktan kork-tular. Bilinmeyi çok fazlaydı. Bizden önce du-ran ligler vardı. Çin'in durumunu herkes takip ediyordu. Ciddi tedirginlik yarattı. Son maç ne-redeyse birbirimize değmeyelim şeklinde oynadık. Sonra ligler ertelendi, olması gereken oldu" ifadelerini kullandı. Tecrübeli başantren-ör, sezon içinde bazı yabancı oyuncularla yol-ları ayırdıklarını hatırlatarak, "Bu dönemde yer-li yabancı farklılığı olmuyor, insan insandır. Yönetilecek bir durum değil, ucunda can var. Her şey bir tarafa kalıyor, ne basketbol ne profes-yonellik ne para" değerlendirmesinde bulundu.

DJURISIC KALDI GOTCHER ÜLKESINE DÖNDÜ

Salgının Türkiye'de de görülmesiyle takım-daki yabancı oyuncuların Toddric Gotcher'in ülkesine döndüğünü kaydeden Bıyıktaş, şunları söyledi: "Gotcher izin aldı ve ayrıldı. Ona 'kal' diyemeyiz. 'Federasyonun kararını biraz daha bekle' dedik, o da bekledi. Sonrasında git-ti ve o akşam da federasyon kararı açıkladı. Uçuş-lar da durdu, sınırlar kapatılıyordu. Diğer yabancı oyuncumuz Nemanja Djurisic'in eşi Türk, o bu-

rada. Kondisyonerimiz yabancıydı, o da gitti. Al-manya kökenli İsmet Akpınar da burada, gide-medi. Almanya da sınırları kapat-mıştı, gitse bile 14 gün ka-rantinada kalacaktı. Burada kalmayı tercih etti."

Erteleme sürecinde oyunculara antrenman için pro-gram vermediklerini söyleyen Bıyıktaş, "Kendi imkan-ları ölçüsünde öne-rilerde bulunuyoruz. Tamamen fiziksel program veriyoruz. Bu sadece vücudu form-da tutar. Herkesin evinde ağırlık çalışabileceği, koşu yapabileceği olanak yok. Bazılarına salo-nu açtık. Tek başlarına gelip ağırlık ve şut çalışabileceklere olanakları sunduk ama bir süre son-ra onu da durdurmak zorunda kaldık. Spor sal-onları da kapandı" dedi.

'AYAKLARI YERE BASAN SAĞLAM BİR YAPI'

Basketbol şubesinde gelecek sezonun plan-laması için çalıştıklarını anlatan Bıyıktaş, "Som-po Sigorta ile sponsorluk anlaşmamız var. Ken-dilerinden çok memnunuz. Beşiktaş markası ile özdeşleşen yapısı oldu, tekrar görüşmek istiy-ruz. Bazı plan ve projelerimiz var. Daha uzun va-delili birliklik elde etmeye çalışacağız. Umarım devam eder" şeklinde görüş belirtti.

Siyah-beyazlı çalıştırıcı, bu sezon gelir-gider dengesinin iyi olmamasından dolayı borç sıkıntısı yaşadıklarını dikkat çekerek, şunları söyledi: "Se-zon içinde bazı oyuncular bilecek yolladık. Önümüzdeki sezon borcumuz bitmiş, ayakları yere basan sağlam bir yapı oluşturmak istiyoruz. Hem yabancıda hem yerlide ileriye dönük genç oyuncular almak istiyoruz. Bir sene tam topar-lanma, ondan sonra tamamen şampiyonluğa oynayan takım yaratmak planıyla geldik. Sayın baş-kana anlattık, bunu kabul etti."

Planlamada her şeyin ekonomiye bağlı ol-duğunu vurgulayan Bıyıktaş, şunları kaydetti: "Amacımız hem borcu olmayan hem de gelir-leriyle kendini döndüren başarılı bir takım ya-ratmak. Ekonomik sıkıntılardan dolayı basket-bol şubesinde oyuncu kayıpları oldu. Mali disiplin en önemli şey. Ayağını yorganına göre uzatan bir takım oluşturmak için çalışıyoruz. İnşallah bu ekonomik yapıyı sağlarız. Sağlarsak herkesin par-makla gösterdiği bir takım oluruz."

Planlamada her şeyin ekonomiye bağlı ol-duğunu vurgulayan Bıyıktaş, şunları kaydetti: "Amacımız hem borcu olmayan hem de gelir-leriyle kendini döndüren başarılı bir takım ya-ratmak. Ekonomik sıkıntılardan dolayı basket-bol şubesinde oyuncu kayıpları oldu. Mali disiplin en önemli şey. Ayağını yorganına göre uzatan bir takım oluşturmak için çalışıyoruz. İnşallah bu ekonomik yapıyı sağlarız. Sağlarsak herkesin par-makla gösterdiği bir takım oluruz."

EuroLeague'de yeni format arayışları

EUROLEAGUE Başkanı ve Üst Yöneticisi (CEO) Jor-di Bertomeu, öncelikli he-deflerinin sezonu temmuz sonuna kadar bitirmek ol-duğunu ancak risk gördükleri takdirde iptal ka-rarı da alabileceğini kaydetti. Bertomeu, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle askıya alınan EuroLeague ve Eurocup orga-nizasyonlarının geleceği hakkında açıklamal-larda bulundu.

TEK ÜLKEDE 8'Lİ FINAL

Video konferans yöntemiyle basın men-suplarının sorularını yanıtlayan Bertomeu, "Öncelikli amacımız sezonu devam ettirmek. Yalnızca herkesin sağlığı garanti altına alındı-ğında devam edeceğiz. Sezonun bitirilmesi için temmuz sonunu aşamayız. Eylül veya ek-i-me kadar uzatamayız. Aksi takdirde gelecek se-zonu tehlikeye atmış oluruz. Herhangi riskli bir karar almıyacağız. Sezonu iptal etmek zorun-da kalırsak da bunu yapacağız. Bu konuda ris-

ke giremeyiz" ifadelerini kullandı.

İlk hedeflerinin EuroLeague'e mevcut for-matla devam etmek olduğunu vurgulayan Ber-tomeu, "Dörtü Final, planlandığı tarihte Köln'de gerçekleştirilemeyecek, artık bu açık. Mevcut formatı sürdüremezsek, alternatif pla-nımız hazır. Play-off'lar ve Dörtü Final'i bir-leştirerek tek ülkede 8'li final gerçekleştirebi-liriz. Henüz aklımızda belli bir ülke yok. Fark-li seçenekler üzerinde çalışıyoruz. Önemli olan sağlık altyapısı kuvvetli bir ülke bulmak ama bunu konuşmak için çok erken" değerlendiri-mesinde bulundu. Turnuvaların geleceğiyle ilgili kararı mayıs sonuna kadar almayı hedef-lediklerini kaydeden Bertomeu, "Sezonu biti-rebilmek söz konusu olursa, en gerçekçi yak-laşım bunu seyircisiz yapmak. Her şey düzeldiği takdirde gelecek sezon seyircili maçlar oynanmasını umuyorum" şeklinde konuştu.

Hakkı Yeten unutulmadı

BEŞİKTAŞ Ku-lübü, eski başka-nı, teknik direk-törü ve efsane fut-bolcularından "Baba Hakkı Ye-ten'i, vefatının 31'inci yıldönü-münde andı. Si-yah-beyazlı kulübün internet si-tesinden yayımlanan mesajda, ef-sane spor adamı için "3 Aralık 1910 tarihinde Vodina'da dünya-ya gelen, futbol şubemizin kurucusu Ahmet Şerafettin Bey tara-fından kulübümüze kazandırılan,

on yedi yıl giydi-ği formamızla yirmi iki şampi-yonluğumuzda pay sahibi olan, futbolu bıraktıktan sonra ku-lübümüzde üç dönem baş-kanlık görevin-den sonra, tüm sporseverlerin sevgisini ve takdirini kazanan, camiamızın sembol isimlerinden Baba Hak-kı Yeten'i vefatının 31'inci yıl dö-nümünde saygıyla ve rahmetle anıyoruz" ifadeleri kullanıldı.

Muslera'nın özlemi futbol

GALATASARAY'ın Uruguaylı kalecisi Fernando Muslera, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını dolayısıyla futboldan uzak kaldığı dö-nemde stadı ve soyunma odası at-mosferini özlediğini söyledi. Sarı-kırmızılı kulübün Instagram hesa-bından canlı yayına katılan Muslera, Türkçe "Evde kal" diyerek başladı-ğı röportajda, Kovid-19 salgınının her-kes için zor bir dönem olduğunu kay-detti. Galatasaray'ın ligin ilk yarısı ve ikinci yansında aldığı sonuçları de-ğerlendiren Muslera, "En büyük fark maç sayıları. İlk yarıda yoğun maç programı var. Talihsiz sakatlık-lar yaşandı. Katıldığımız her kupada en iyisini yapmak istiyoruz" şeklinde konuştu.

'FATİH TERİM'İ BİR BABA GİBİ GÖRÜYORUM'

Galatasaray'a geldiği günden beri performansının üstüne koyduğunu kaydeden Uruguaylı kaleci, şunları kaydetti: "En sevdiğim işi yapıyorum. Kalede olmak, maksimum perfor-mansı göstermek benim için çok önemli. Uzun yıllardır buradayım. Önemli olan her sene üstüne koymak. Fatih hocanın yeri bende ayırdı.

Futbolun içinde kendisini bir baba gibi görüyorum. Bana da çok destek oluyor. Taffarel'den inanılmaz şeyler öğrendim. Bana çok artıları oldu. Ta-kımımı, camiamı seviyorum. Taraf-tarların desteğini görmek çok önem-li. Milli takım da beni motive ediyor. Bunun için de kulüp takımında iyi performans göstermeniz gerekiyor."

Koronavirüs salgınında müca-dele veren tüm sağlık çalışanlarına teşekkür eden Muslera, vatandaş-ların da doktorların tavsiyelerine uymaları gerektiğini dile getirdi. Doktorların ve hemşirelerin hakkı-nın ödenemeyeceğini vurgulayan Muslera, şunları söyledi: "Bundan önce sahada biz vardık, biz mücadele ediyorduk. Şu anda bu hastalığa karşı sahada doktorlarımız, sağlık ekibimiz, hemşirelerimiz mücadele ediyor. Dualarımız onlarla beraber. Onları dinlememiz gerekiyor. Ben bir aydır buna uyuyorum. Konuştu-ğum yerli, yabancı bütün arkadaş-larım uyuyor, hepimiz evlerimizde-yiz. Galatasaray taraftarlarına ve bütün Türk milletine seslenmek ist-iyorum; lütfen evde kalamız ve doktorlarımızı dinleyelim. Sağlık Bakanlığımız en iyi şekilde çalışıyor."

Yaşar
ARSLAN

yasararslan40@yahoo.com.tr

Baba bana kulüp al

KORONAVİRÜSÜN tüm dünyayı ka-sıp kavurduğu günlerden geçerken, spor ile ilgili herhangi bir haberi der-leyip yorumlamak ve siz değerli okurlarımı-za sunmak zor oluyor. Düşüncelerimiz, ister istemez virüs dolayısıyla ortaya çıkan ola-ğanüstü sürece kayıyor. Yüz maskesi zorun-luluğu, 20 yaş altı ve 65 yaş üstüne sokağa çıkma yasağı, gıda kaygısı, kendisinin ve ai-lesinin sorunlarını düşünen milyonlarca insan... Bu işin çözümü ancak bulunacak bir aşı ile mi sağlanabilir düşünceleri...

Peki ya korku ve endişe içerisindeki dün-ya insanının yaşam mücadelesi verdiği bu ortamda, kalkıp da birisi "Baba bana kulüp al" derse?

SPORSEVERLERİ ÜZECEK ZITLIK

Suudi Kraliyet Mahkemesi ve Ekonomik Kalkınma Konseyi Başkanı, yani patronlar-dan biri... Muhammed bin Selman, Suudi Ara-bistan Velaht Prensi. Kendisinin bütün ha-yalı, bir futbol kulübü sahibi olmanın. Ba-basından kendisine bir kulüp almasını istemiş. Sahibi olacağı futbol kulübünü üst sıralara oy-natacağını da belirterek, İngiltere Premier Lig kulüplerinden Newcastle United'ın sahibi ol-mak için ilk adımları atmış.

Dünya futbolunun dev kulüplerinin oyun-cuları, koronavirüsün getirdiği maddi dar-boğazda maaşlarında indirimle gidilmesini ka-bul ederken; söz konusu sporcularla böyle bir başkanı aynı fotoğraf karesinde görmek bile dokunur insana. Her neyse, kendisi za-ten Suudi Ekonomik Kalkınma Konseyi Başkanı imiş. Bir bildiği vardır herhalde...

İNİŞLİ ÇIKIŞLI BİR YOL

Dünya futbolunda olduğu gibi bizim kulüp futbolumuzun da yolu hep inişli çıkışlı. Büyük borçlar, yapılan transferler, kulüp masrafla-rı, profesyonellerin maaşları... Tüm bunlar-la boşuşarak düzlüğe çıkmaya çalışan ku-lüplerimizin, koronavirüs salgını sonrasında nasıl bir rota belirleyecekleri ve kulüp politi-kalarını değiştirip değiştirmeyecekleri hem be-nim için hem de tüm sporseverler için me-rak konusu. Bilmem, bu noktada acaba "Ba-lık baştan kokar" özlü sözünü kullansam doğ-ru olur mu? Futbol tabiriyle kimler kesik yi-yecek? Kulüplerimizin başındaki milyonler mi? Yoksa küçük paralarla oynayan amatör ruhlı gençlerimiz mi?

Bekleyip göreceğiz. Sağlıkla kalınız.

Sözleşmeler ne olacak?

BUGRA
KIHIR

TÜRKİYE dünyanın çoğu ülkesinde olduğu gibi yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını ile uğraşırken, alınan önlemler ve tedbir uygulamaları da gün geçtikçe artıyor.

Salgının etkisini önleme açısından toplumun bir araya gelmemesi için birçok alanda olduğu gibi spor organizasyonlarında da kısıtlayıcı tedbirler alınmış durumda.

Hatırlayacak olursanız, takım sporlarında müsabakaların önce taraftarsız oynanması ka-rarı alınmış, özellikle futbol camiasında bir-çok kişi müsabakaları taraftarsız oynamak ye-rine liglerin tamamen ertelenmesi gerektiği-ni vurgulamıştı. Nihayetinde bu uygulamada kabul edildi ve başta futbol olmak üzere basketbol, voleybol ve hentbolda da ligler as-kiya alındı.

HAZİRAN SONUNDA BİTECEK SÖZLEŞMELER

Buraya kadar her şey güzel ve olması ge-rektiği gibi. Belki şu an için bunu konuşmak er-ken gibi gözükse de özellikle futbol kulüplerinin birçok oyuncusunun sözleşmeleri Haziran sonu itibarıyla sona erecek. Bu koşullarda Tür-kiye Futbol Federasyonunun kararı ne olacak? FIFA ve UEFA ile esgüdüm nasıl sağlanacak? Kulüpler mevcut oyuncularla sözleşmelerini mi uzatacak yoksa ek bir transfer süresi mi açla-cak? Liglerin oynanması durumunda bu ko-nuda bir çalışma yürütülmesi ve ortaya çıkması olası kaosun giderilmesi gerekecek.

Tüm insanlık için daha sağlıklı günlerin en kısa zamanda gelmesi ve sonrasında da ligue-rin yeniden başlaması tüm sporseverlerin ort-tak dileği. Maçların heyecanını ve keyfini ya-şamak da en büyük özlemlerimizden.